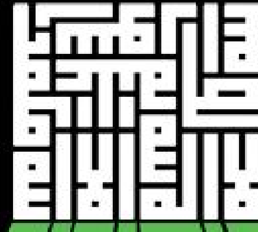

AHMED HULÛSİ

"GAVSİYE" AÇIKLAMASI

AHMED HULÛSİ

Gavs-ı Â’zâm ABDULKÂDİR GEYLÂNÎ
“GAVSİYE” AÇIKLAMASI

www.ahmedhulusi.org

KAPAK HAKKINDA

Ön kapak zeminindeki siyah renk karanlığı ve bilgisizliği, üzerindeki harflerin beyaz rengi ise aydınlığı ve bilgiyi temsil eder.

Kapakta yer alan amblem, Kûfi hat sanatı ile yazılmış olan "Lâ ilâhe illâ Allâh; Muhammed Rasûlullâh" cümlesidir ve bu “tanrılık kavramı yoktur, yalnızca Allâh adıyla işaret edilen vardır; Muhammed (aleyhisselâm) bu anlayışın Rasûlü’dür” anlamını taşır.

Amblemin ön kapakta ve her şeyin üzerinde yer alması, Ahmed Hulûsi’nin bu anlayışı tüm eserlerinde ve hayatı boyunca her anlamda baş tacı yapmış olmasının sembolik ifadesidir.

Karanlıktan aydınlığa açılan Kelime-i Tevhid penceresinden Allâh Rasûlü’nün nûrunu temsil eden yeşil renkte yansıyan ışık, Ahmed Hulûsi’nin kaleminden, işaret ettiği konuda aydınlanmayı amaçlayan “kitap isminde” beyaz renkte somutlaşmıştır.

Allâh Rasûlü’nün nûruyla yayılan bilginin, onu değerlendirebilenlere sağladığı aydınlanma da kitap içeriğinin özetlendiği arka kapak zeminindeki beyaz renk ile ifade edilmiştir.

Tüm eserlerimiz gibi, bu kitabın da telif
hakkı yoktur.
Bu kitap orijinaline sadık kalmak kaydıyla
herkes tarafından basılabilir, çoğaltılabilir,
yayımlanabilir ve tercüme edilebilir.
Allâh ilminin karşılığı alınmaz.

AHMED HULÛSİ

Gavs-ı Â'zâm ABDULKÂDİR GEYLÂNÎ

"GAVSİYE" AÇIKLAMASI

AHMED HULÛSİ

Yayın ve Dağıtım: KİTSAN

ISBN: 978-975-7557-38-8

1. Baskı: 1991
. Baskı: 2014

Kapak Tasarımı: Serdar Okan
Grafik Tasarım: Öznur Erman

Film, Baskı ve Cilt:
İKON Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Çobançeşme Cad. NO: 14
Kağıthane - İstanbul
Tel: 0212 3211193, Faks: 0212 2959334
info@ikonmatbaa.com
www.ikonmatbaa.com

KİTSAN KİTAP BASIM YAYIN DAĞITIM LTD. ŞTİ.
Divanyolu Cad. Ticarethane Sok. Tevfikkuşoğlu İşhanı

No:41/3, 34400 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 5136769, Faks: 0212 5115144
www.kitsan.com

AHMED HULÛSİ

Gavs-ı Â'zâm ABDULKÂDİR GEYLÂNÎ
"GAVSİYE" AÇIKLAMASI

www.ahmedhulusi.org

"...İnnemel müşrikûne necesün..."
"...Kesinlikle müşrikler necistir..."

(9.Tevbe: 28)

"La yemessehu illel mutahherun"
"Ona (Bilgiye)**,** (şirk pisliğinden - hayvaniyetinden) **arınıp, tâhir olanlardan başkası dokunamaz!"**

(56.Vâkı'a: 79)

"Allâh yanı sıra tanrıya (dışsal güce) **yönelme! Tanrı yoktur, sadece 'HÛ'; Her şey** (şey'iyeti itibarıyla) **yoktur sadece O'nun vechi** (mevcuttur)**! Hüküm O'nundur... O'na** (hakikatiniz olan Esmâ mertebesinin farkındalığına) **döndürüleceksiniz!"**

(28.Kasas: 88)

İndî Sâni'de, bütün mahlûk TEK bir NOKTADIR;
Kâinatın cümlesi bu; NOKTA'da bir NÜKTEDİR!

Ken'an Rifâî

İÇİNDEKİLER

SUNU

Değerli Okurlarım,

"Tasavvuf"tan gaye, kişinin **Allâh**'ı bilmesi; **Allâh** indînde ve ilminde **"yok"**luğunu hissedip yaşaması; ve nihayet **"ALLÂH İsmiyle İşaret Olunan, BÂKÎ'dir"** hükmünün tespit olmasıdır.

Yüzyıllarca insanlar, bu gaye ile sayısız çalışmalar yapmış, bu yolda elde ettikleri bilgileri, diğer hemcinsleriyle paylaşmak üzere sayısız eserler vermişlerdir.

Hz. **Muhammed Mustafa** (aleyhisselâm)'ın tebliğine kulak veren ve **Kur'ân-ı Kerîm**'i anlamaya çalışanlar, yaptıkları sayısız çalışmalardan sonra iki ana görüş çevresinde bir araya gelmişlerdir.

a. "ALLÂH Adıyla İşaret Edilen"i insanın ve kâinatın ÖTESİNDE; insanın dışında; bir TANRI gibi kabul edenler.

b. "ALLÂH Adıyla İşaret Edilen"i, sonsuz ve sınırsız AHAD olarak anlayıp; Allâh kavramı dışında "gayrı varlık" ve hatta "gayrı" düşüncesi kabul etmeyenler.

Hz. Ebu Bekir'den, Hz. Âli'den, İmam Caferî Sadık'tan, Cüneyd-i Bağdadî'den, Bâyezid-i Bistamî'den, Abdülkâdir Geylânî'den, Ahmed Rufaî'den, Ahmed Bedevî'den, Hasan Şazelî'den, İmam Gazâli'den, Muhyiddini Arabî'den, Abdülkerîm el Ciylî'ye kadar isimlerini sayamadığımız sayısız zevât (Allâh cümlesinin sırrını azîz etsin), hepsi de yaptıkları tahkik sonucu, **ALLÂH'ın AHADİYETİ** konusunda ittifak

etmişlerdir. Günümüzde dahi, **tahkik ehli** bu kanaat içindedir. Çünkü, **"Hakikat"** tektir ve **"O"**na nazar edenlerin de bu konuda ihtilafa düşmeleri mümkün değildir.

Hz. Rasûlullâh'ın söylediklerini kendilerine konu alan diğer birtakım değerli zevât dahi, dinin zâhirini korumak için son derece değerli çalışmalar yapmışlar ve insanların dine yönelmek mecburiyetinde olduklarını, çeşitli şekillerde izaha gayret ederek, bu yolda hizmet vermişlerdir...

Allâh, bu değerli zevâtın hizmetlerini de, niyetlerine göre elbette ki kabul eylemiştir...

Hâcegân silsilesi diye bilinen ve günümüzde **"Nakşibendî"**lik olarak tanınan tarikatın önde gelen isimlerinden **Hâce Ubeydullâh Ahrar, Reşâhat** isimli eserin sahibi **Sâfi Hüseyin**'e şöyle der:

"*Günümüzün geçerli din ilimlerinin özü tefsir, hadis ve fıkıhtır. Bunların da özü, tasavvuf ilmidir. Tasavvuf ilminin de hülâsası ve mevzu, VÜCUD bahsidir*."

"*Derler ki, bütün mertebelerde bir TEK VÜCUD vardır; ki o vücud, kendi ilmî sûretleriyle görünmüştür...*"

İster **Vahdet-i Vücud**; ister **Vahdet-i Şuhud**; ister **Şuhud-u Zât**; tasavvuftaki hangi görüş olursa olsun, hepsinin de esası **TEK'liktir!**

İşte bu sebepledir ki, bütün tarikatların (elbetteki tasavvuf tarikatlarının) konusu; **"ALLÂH'ın TEK'liği"**nin anlaşılması, hazmedilmesi ve yaşanmasıdır...

Gerçek tasavvuf ehli, hangi yoldan olursa olsun, bir diğer kişiye **"gayrılık"** gözüyle bakmaz ve hakkında menfi konuşmaz; çünkü **yetiştiricisi kâmil ise öğretmiştir ki, konuştuğu söz Hakk'a ulaşacaktır!**

1967 yılında neşrettiğimiz **"TECELLİYÂT"** isimli kitapçığımızda, o gün için **Allâhû Teâlâ**'nın bize ihsan buyurduğu ilk müşahededen söz etmiştik. **Vahdet** konusunda ilk görüşlerimizi, o eserde dilimiz döndüğünce anlatmaya çalıştık...

1982 yılında ise, çok değerli arkadaşım **Hilmi Ahmed Tunalı**, bizden **Gavs-ı Â'zâm Abdülkâdir Geylânî** Hazretlerinin tasavvuf ehli arasında çok meşhur olan **"RİSÂLE-İ GAVSİYE"** isimli eserini açıklamamızı istedi.

Biz de kapasitemiz yettiğince, **Allâh kulu olarak**, ihsan buyurduğu ilim ve yaşam nispetince, bu eseri altmış dakikalık dört kaset dolduracak biçimde açıklamaya çalıştık.

Elinizdeki **"GAVSİYE AÇIKLAMASI"**, işte bu çalışmanın kitaba göre düzenlenmiş şeklidir. Bu hizmete vesile olan ve yıllar boyunca uzun yıllar çalışmalarımda büyük desteğini gördüğüm değerli insan **Hilmi Ahmed Tunalı**'ya huzurlarınızda açık teşekkürlerimi sunmak benim için bir borçtur.

Evet, niçin **"Gavsiye açıklaması"...**

Yanlış bilgilenme sonucu olarak, halkımızın pek çoğu, tasavvufun ana mevzusu olan **"Allâh'ın TEK'liği"** konusunu **Muhyiddini Arabî**'ye bağlarlar; ve hatta, bu konudaki bilgisizlik yüzünden konuyu saptırarak, **"panteizm"** olarak değerlendirip ve çevrelerine de böyle anlatırlar.

Oysa, **"Allâh'ın TEK'liği"** konusunun, **"panteist"** görüş ile uzak-yakın hiçbir ilgisi olmadığı gibi; bu konuyu ortaya atan ilk insan da Muhyiddini Arabî değildir!

Muhyiddini Arabî'den çok evvel, **İmam Gazâli**, avama dönük olarak yazdığı **Kimyâ-i Saâdet, İhya-u Ulûmid'din** gibi eserlerinin yanı sıra; kendi ifadesiyle **"ariflere, gerçekleri idrak ettirmek için"** yazdığı **"MİŞKÂTÜL ENVÂR"** isimli eserinde, **"VAHDET"** konusunu bütün

açıklığıyla kaleme almıştır. Bu çok değerli eser, dilimize Sayın **Süleyman Ateş** tarafından kazandırılmış ve **Mehmed Şevket Eygi** tarafından **Bedir Yayınevince** basılmıştır. **İmam Gazâli**'nin **"Vahdet"** konusundaki görüşlerini öğrenmek isteyenlere bu eseri tavsiye edebiliriz...

"Vahdet" konusunu, **İmam Gazâli**'den bir hayli önce de, **Gavs-ı Â'zâm Abdülkâdir Geylânî** Hazretleri **"GAVSİYE RİSÂLESİ"** isimli eserinde açıklamıştır...

Genelde, tarikat seviyesinde kitapları bilinen Hz. **Gavs**'ın, **"HAKİKAT"** bahsini anlatan bu eseri, tasavvufla ilgilenen, hangi yoldan olursa olsun, herkes için son derece önemli bir eserdir.

Bu yüzdendir ki, talebin kimden geldiğini elhamdulillâh gördük; ve günümüz diliyle, günümüz insanının anlayacağı bir biçimde açıklayarak sizlere sunduk.

Ayrıca, **"NAKŞIBENDÎ"** silsilesinden birçok zevâtı kirâmın **"VAHDET"** konusundaki görüşlerini de gene bu esere ilave yaptık; ki okuyucu sadece **KADİRÎLİK**te bu görüşler varsanmasın.

Ve nihayet **"Vahdet"**i konu alan bazı şiirleri de bu esere ekledik; ki o konuda ehlini de mahrum bırakmamış olalım.

Tasavvufta, hemen bütün mürşidi kâmillerin bildiği bu konuyu, ehlini bulamamış isteklilerinin de mahrum kalmaması gayesiyle kitaba dökerken; temennimiz, hiç değilse **hakikatin bilinebilmesidir!**

AHMED HULÛSİ

1

GAVS-I Â'ZÂM Abdülkâdir Geylânî'nin "RİSÂLE-İ GAVSİYE" Tercümesi

– Yâ Gavs-ı Â'zâm! Allâh, gayrından münezzeh, Allâh'a yakındır!

Yâ Gavs-ı Â'zâm, dedi Allâh...

– Lebbeyk, Rabbi Gavs... dedim.

– Nâsut ile Melekût arasındaki her tavır şeriat, Melekût ile Ceberût arasındaki her tavır tarikat, Ceberût ile Lâhut arasındaki her tavır da hakikattır.

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Hiçbir şeyde zâhir olmadım, insandaki zâhir oluşum gibi!

Sonra sordum Rabbime, dedim ki:

– Hiç mekânın olur mu?

Dedi ki:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Ben, mekânın mekânıyım! Benim mekânım olmaz! Ben, insanın sırrıyım!

Sordum tekrar, dedim ki:

– Yâ Rabbi; hiç içer misin, yer misin?

Dedi ki:

– Yemem, fakîrin yemesidir; içmem de fakîrin içmesidir!

Ve dahi sordum...

– Yâ Rabbi, melâikeyi hangi şeyden halkettin?

Dedi ki Hak Teâlâ:

– İnsanın nûrundan halkettim; ve insanı da nûrumun zuhurundan halkettim.

Ve daha sordum.

– Yâ Rabbi Gavs, hiç seni taşıyan bulunur mu?

Dedi...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... İNSANI meydana getirdim beni hâmil olması için... Ve mükevvenâtı da İNSANI hâmil olması için meydana getirdim!

Yâ Gavs-ı Â'zâm, ne güzel tâlibim ve ne güzel talep edilendir insan. Ne güzel rakibtir insan ve ne güzel merkubtur mükevvenât.

Yâ Gavs-ı Â'zâm, insan sırrımdır ve ben onun sırrıyım! Eğer, insan indîmdeki menziline ârif olsaydı, derdi ki, bütün nefislerdeki nefsim; bu anda mülk yoktur benden gayrı!

Yâ Gavs-ı Â'zâm... İnsanın yemesi, içmesi, mekânı, hayatta duruşu, yayılışı, konuşuşu ve susuşu, yaptığı işi, teveccüh ettiği şey, gaib olduğu şey BENİM... Sekînesi, muharriki ve müsekkiniyim!

Ve bana buyurdu ki Rabbim:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, insanın cismi ve nefsi ve kalbi ve ruhu ve işitişi ve görüşü ve eli ayağı ve tamamını nefsimle izhar ettim... O yoktur, ancak BEN varım! Ve BEN de onun gayrı değilim!

Ve bana dedi ki:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, FAKR ateşiyle yanan ve ihtiyaç ateşiyle münkesir birini görürsen yaklaş ona; şüphesiz ki benimle onun arasında perde yoktur!

Ve dedi ki bana...

– Yemek yeme ve içme ve uyuma! İNDÎMDEKİ yerinde kalben ve basîretinle hazır olmadıkça.

Ve daha dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Benden, seferi bâtını yapmamakla uzak olursa bir kişi, onu seferi bâtın ile mübtelâ kılarım.

Ve daha dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, ittihad öyle bir hâldir ki, onu lisan anlatamaz! Kim ona iman ederse, kabul olur; ve kim reddederse o hâli küfretmiş olur! Kim vusûlden sonra ibadeti beşeriyetiyle irade ederse, Allâh'a şirk koşmuş olur!

Ve daha dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, kim saadet-i ezelî ile saadete kavuşmuş ise, ne mutlu ona. Bundan sonra mahrum olmaz ebeden!

Kim ki şekavet-i ezelî ile şakî olmuşsa, yazıklar olmuş ona; ve o ebediyen makbûl olmaz!

Ve daha dedi ki...

– Fakrı ve yoksulluğu insanı taşıyıcı kıldım! Kim ona yoldaş olursa, menziline ulaşır; sahralarda vadilerde dolaşmadan!

Yâ Gavs-ı Â'zâm... Muhabbet, seven ile sevilen arasında perdedir! Seven, sevilende yok olduğu zaman, yani seven sevilenle var olduğunda, vusûl hâsıl olur.

Yâ Gavs-ı Â'zâm... İnsan, ölümden sonra ne olacağını bilseydi, dünya hayatını sürdürmeyi temenni etmez; her an, "beni öldür" diye yalvarırdı!

Yâ Gavs-ı Â'zâm... Kıyamet gününde, indîmde mahlûkatın en sevgilisi; sağır, dilsiz, kör, hayrette olan ve ağlayandır! Kabirde de bu böyledir!

Yâ Gavs-ı Â'zâm... Beni gören sualden müstağni olur her hâlinde; görmeyen ise faydalanamaz sualden, o da işin kâliyle perdelenmiştir!

Yâ Gavs-ı Â'zâm... Bütün ruhlar raks ederler kalıplarında kıyamete kadar; "Elestü BiRabbiküm" sözünün mânâsından dolayı, sonra da derler ki, "Rabbimizi gördük!"

Ve daha dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Kim ki ilimden sonra *(bir de ayrıca)* ***rü'yet isterse o mahcubtur*** *(perdelidir).* ***Kim ki rü'yeti ilmin gayrı zannederse o Rabbi görmekten, güvenilmeyecek zanna aldanıp, kendini beğenmişlerden, mağrurlardan olur!***

Ve dedi ki bana...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Benim indîmde fakîr, hiçbir şeyi olmayan değildir! Belki fakîrler onlardır ki, emirleri her şeyde geçer! Bir şeye "Ol" derler ise, o şey olur!

Ve dedi ki bana...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Cennettekilere, zuhurumdan sonra ne ülfet vardır, ne de *(daha büyük bir)* ***nimet; ateştekilere zuhurumdan sonra da ne vahşet vardır ne de hurkat*** *(bilmezlik).*

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Her keriymden Keriym'im, her rahıymden Rahıym'im.

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, indîmde avam gibi uyuma, beni görürsün!

Sordum, dedim ki...

– Yâ Rabbi, indînde nasıl uyuyayım?

– Cismin lezzetinden sıyrılarak; nefsin şehevâtından arınarak; ruhun anlık kaymasından kurtularak; ve zâtınla fenâ bularak uyu!

Ve dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm...

Dedim ki...

– Lebbeyke yâ Rabbel Arşil Aziym..?

Dedi...

– De ki: Yâ Rabbel Keriym ve yâ Rahıym...

Yâ Gavs Â'zâm, ashabından kim sohbetimi isterse, ona FAKRI; sonra FAKRIN FAKRINI; ve sonra da FAKRIN FAKRININ FAKRINI tavsiye

ederim... Böylece, FAKR hâlinde onlarda BEN'den başkası kalmaz!

Ve daha dedi ki;

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. Ne mutlu sana mahlûkatıma Raûf olabilirsen; ve ne mutlu sana onların hatalarını bağışlarsan!

Ve daha buyurdu ki;

– Ey Gavs-ı Â'zâm. Zâhidleri nefis yolunda; ârifleri kalp yolunda; vâkıfları ruh yolunda kıldım. "Nefs"i de HÜR olanlara mahal kıldım... O yüzden "Hürlerin kalpleri sırlar kabirleridir" demişlerdir.

Yâ Gavs-ı Â'zâm. Ashabına söyle, fakr hâlindekilerin dualarını ganimet bilsinler. Şüphesiz ki onlar benim indîmde, ben de onların indîndeyim!

Yâ Gavs-ı Â'zâm. Ben bütün "fakr"dakilerin sığınacağı yeri, meskeni ve manzarıyım ve bana dönerler.

Yâ Gavs-ı Â'zâm. Cennete nazar etme ki, beni vasıtasız göresin; ve cehenneme de nazar etme ki, beni vasıtasız göresin.

Yâ Gavs. Cennet ehli cennetle meşgûldür; azap ehli ateşle meşgûldür! Sen ise "BEN"imle meşgûl ol!

Yâ Gavs. Cennet ehlinden bazı kullarım, nimetlerimden sığınırlar bana; cehennem ehlinin azaptan bana sığınmaları gibi!

Yâ Gavs-ı Â'zâm. Rasûl ve Nebilerin haricinde kullarım vardır ki, onların hâllerine muttali olamaz ne dünya ehlinden biri, ne âhir ehlinden biri, ne cennet ehlinden biri, ne azap ehlinden biri, ne Mâlik, ne Rıdvan, ve ne cennet için halkettiklerim ve ne de cehennem için halkettiklerim!

Yâ Gavs. Kim benden gayrıyla meşgûl olursa, sahibi ateş olur kıyamette.

Yâ Gavs. Kurb ehli kurbiyetlerinden dolayı yakınırlar, buûd ehlinin uzaklıktan şikâyetleri gibi...

Yâ Gavs. Kimse benden uzak olamaz, ma'siyetiyle; kimse de tâatıyla kurb sahibi olamaz.

Yâ Gavs. Birisi benden kurb sahibi ise, o ancak ma'siyettedir. Zira, onlar acz ve nedâmet ehlidirler.

Yâ Gavs. Acz, nûr kaynağıdır; ucûb, kendini beğenmede kederlere mahaldir, zulmet kaynağıdır.

Yâ Gavs. Çok sıcak bir günde biri sana gelip su istese ve senin de o suya ihtiyacın olmasa ve buna rağmen de vermesen, sen cimrilerin en cimrisi olursun! Hâl böyle olunca, nasıl rahmetime mâni olayım?

Ben nefsime şehâdetle tescil ederim ki, kesinlikle ErhamurRahıymiyn'im!

Yâ Gavs. Ma'siyet ehli ma'siyetiyle perdelidir. Tâat ehli de tâatıyla perdelidir; ve ben onlardan kaçınırım. Bunlardan başka bir grup da vardır; ki onların ne tâatla alâkaları vardır, ne de ma'siyetle!

Yâ Gavs. Hatalı kullarımı fazl ve keremim ile müjdele; mucibini de adl ve öç almamla müjdele.

Yâ Gavs. Tâat ehli nimetlere tezellül ettiklerinden zikrederler; ve ma'siyet ehli de tezellül edip Rahıym'i zikrederler!

Yâ Gavs. Avamı halkettim, nûruma dayanamadılar, araya zulmet perdesini koydum, havâssı yarattım nûruma dayanamadılar, nûr perdelerini koydum.

Yâ Gavs. Ashabına söyle, onlardan kim bana vâsıl olmak isterse, benden gayrı her şeyden sıyrılıp çıksın!

Yâ Gavs. Dünya geçidinden çık ki, âhirete vâsıl olasın; âhiret geçidinden de çık ki, bana vâsıl olasın!

Yâ Gavs. Cisimlerden ve nefsinden çık; sonra kalplerden ve ruhlardan çık; sonra hüküm ve emirden çık; ki bana vâsıl olasın!

Dedim ki...

– Yâ Rabbi, hangi namaz sana daha yakındır?

– O namaz ki, içinde benden başkasının kalmadığı, kılanın içinde kaybolduğu!

Sonra sordum, dedim ki...

– İndînde hangi oruç daha faziletlidir..?

– O oruç ki, onda benden başkası kaybolup, benden gayrı kalmaz!

Sonra sordum...

– Hangi fiiller indînde faziletlidir?

– Benden gayrının kalmayıp, içinde cennet ve cehennemin bulunmadığı, yapanın kaybolduğu!

– Hangi gülüş indînde faziletlidir?

– Ağlamayarak tövbe edenlerin gülüşü...

– Hangi tövbe indînde faziletlidir?

– Mâsumların tövbesi!

– Hangi ismet indînde daha faziletlidir?

– Tövbekârların ismeti!

Sonra dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. İlim sahibi için yol yoktur, tâ ki indîndeki ilmi inkâr etmedikçe... Eğer ilmini terk etmezse, şeytanın lisanı olur!

Rabbim Teâlâ'yı gördüm ve sordum:

– Yâ Rabbi... "Aşk"ın mânâsı nedir?

– Yâ Gavs! Âşık ol bana! Âşık benim, aşk benim! Kalbini benden gayrından çevir ve fariğ kıl!

Yâ Gavs-ı Â'zâm. Aşkın zâhirine ârif olursan, aşktan fenâ bulmalısın! Zira, aşk HİCAPTIR! Âşık ile mâşuk arasındaki hicap!

Yâ Gavs! Tövbeyi istersen, önce nefsinden günahı çıkarmalısın... Sonra kalbinden hâtırasını çıkarmalısın!... İşte o zaman bana vâsıl olursun!.. Aksi hâlde müstehzilerden olursun!

Yâ Gavs! Haremime girmek istersen, ne mülke, ne melekûta, ne ceberûta iltifat et. Şüphesiz ki mülk âlimin, melekût ârifin, ceberût da vâkıfînin şeytanıdır! Kim bunlardan birine razı olursa, o, indîmde tard edilmişlerden olur!

Ve daha dedi ki...

– Yâ Gavs. Mücahede, müşahede denizlerinden bir denizdir ve balıkları da vâkıflardır... Müşahede denizine girmeyi irade edene, mücahede gerekir... Zira, mücahede müşahedenin tohumudur!

Yâ Gavs. Kim mücahedeyi ihtiyâr ederse, ona müşahedem olur; istese de istemese de!

Yâ Gavs. Kim mücahededen mahrum ise, ona müşahedeye yol yoktur! Tâliplere, benim kendilerine lazım olduğum gibi, mücahede lazımdır!

Yâ Gavs. Kullarımın faziletlisi ve sevgilisi onlardır ki; evladı ve ana-babası olup da kalbi onlardan fâriğdir!.. Eğer, ana-babası ölse hiç hüzün çekmez! Evladı ölse yine kederlenmez!.. Kulum bu mertebeye ve menzile eriştiğinde, benim indîmde "ana-babasız ve evlatsız" "lem yelid ve lem yûled ve lem yekün lehû küfüven ehad" olur!

Yâ Gavs. Bana nazar etmek istiyorsan bir mahalde, gayrımdan fâriğ kalbi ihtiyâr et!

Sordum...

– İlmin ilmi nedir?..

Dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. İlmin ilmi, ilimden cehildir!

Yâ Gavs. Kalbi mücahedeye meyleden kula ne mutlu... Vay hâline o kulun ki kalbi şehvetlere meyleder!

Rabbimi gördüm ve "mi'râc"tan sordum... Buyurdu ki:

– Mi'râc, benden gayrı her şeyden urûc'tur!.. "Mi'râc"ın kemâli de, nazarının gayrına kaymaması ve isyan etmemesidir!

Yâ Gavs. “Mi’râc”ı olmayanın namazları yoktur benim indîmde... Ve o, namazdan mahrumdur!

2

“GAYRI”dan MÜNEZZEHTİR!

“RİSÂLE-İ GAVSİYE” isimli eserinde **Gavs-ı Â’zâm Abdulkâdir Geylânî** kendisine sırrından, özünden şöyle hitap edildiğini anlatır:

– ***Yâ Gavs-ı Â’zâm! Allâh, gayrından münezzeh, Allâh’a yakındır!***

Burada anlatılmak istenilen mânâ şudur:

Allâh, kendisinden gayrı bir varlığın mevcudiyetinin düşünülmesinden münezzehtir! Yani, **O**’ndan gayrının varlığının düşünülmesi muhaldir! **O**, bu münezzehiyeti dolayısıyla, ayrı bir varlık anlamına gelen tüm anlamlardan berîdir, ötedir. Ancak bu berîlik, ötelik; mekânsal veya boyutsal değil, anlam olaraktır.

Kısacası **“Allâh”**, kendisinden ayrıca bir varlığın söz konusu olması anlamından berîdir! Ve **Allâh**, ancak kendisine yakındır. Yani şayet bir yakınlık mefhumu, ona yakın olma kavramı düşünülecekse, ancak kendisinin kendisine olan yakınlığından söz edilebilir. Çünkü varlığından ve vücudundan söz edilebilecek yegâne var olan, kendisidir.

3

ŞERİAT - TARİKAT - HAKİKAT

– Yâ Gavs-ı Â'zâm!

Dedi Allâh...

– Lebbeyk Rabbi Gavs, dedim.

– Nâsut ile Melekût arasındaki her tavır şeriat; Melekût ile Ceberût arasındaki her tavır tarikat; Ceberût ile Lâhut arasındaki her tavır da hakikattır!

Nâsut âlemi, bildiğimiz beş duyuya hitap eden madde âlemidir.

Melekût âlemi ise, beş duyu ile algılayamadığımız soyut varlıklar âlemidir. Meleklerin çeşitli türleri, cennetler ehli, hep bu sınıftır.

Ceberût âlemi ise, Esmâ ve sıfat âlemidir. Yani isimlerin ve sıfatların mânâlarını teşkil eden âlemdir.

Lâhut ise, Zât'ın âlemidir.

Bu hususta öncelikle bilmemiz gereken şey odur ki, bu anlatımlar hep mecazîdir. Gerçekte, mekân anlamında böyle ayrı ayrı âlemler mevcut değildir!

Nâsut âlemi denen madde âlemi, bilindiği gibi, beş duyuya hitap eden bir âlemdir. Bu âlemde yer alan insanı düşünelim...

İnsanın bir madde bedeni vardır.

Madde bedenin ötesinde bir düşünce, şuur dünyası vardır.

Ve dahi bu düşünceleri kapsamına alan benliği vardır...

Şimdi düşünelim... Düşünce dünyanız madde bedeninizden ayrı olarak kabul edilebilir mi, yani madde bedenden ayrı bir yerde midir?

Elbette hayır!

İşte aynı şekilde, madde âleminden tamamıyla ayrı bir yerde Melekût ve Ceberût âlemleri de düşünmemek gerekir.

Bu hususu daha iyi anlatabilmek için şöyle bir misal verelim;

İnsan, **bedeni** itibarıyla **Nâsut** âleminde yaşar...

İnsan, **ruhu** itibarıyla **Melekût** âleminde yaşar...

İnsan, **vasıf**ları itibarıyla **Ceberût** âleminde yaşar...

İnsan, **zâtı** itibarıyla **Lâhut** âleminde yaşar...

"Allâh, Âdem'i kendi sûreti üzere yaratmıştır."

Hadîs-î şerîfi, işte bu yaradılış sırrına işaret eder.

Elbette ki bu hadiste geçen **"sûret"** kelimesi maddi şekil anlamında değildir. Çünkü **Allâh**, şekilden ve kayıttan münezzehtir.

Evet, burayı böylece anladıktan sonra şimdi yukarıdaki ifadeyi biraz daha açalım;

Madde ile düşünce dünyası arasındaki saha, şeriattır. Yani kurallar sahasıdır. Bu sahada belirli kurallara uyularak yapılan fiilî çalışmalar, neticede kişiyi hakikate yönelmeye sevk eder. İşte bu merhalede kişi, şeriat safhasından tarikat safhasına geçer.

Tarikat safhası; kişinin şekilden öze, oluşların, fiillerin ardındaki sır ve sebepleri keşfetmeye geçiş safhasıdır. Tarikat düzeyindeki kişi, neyin, neden, nasıl, ne şekilde oluştuğunu araştırmaya başlar... Buradaki mânâsıyla tarikatı, mesela; Nakşibendîlik, Kadirîlik, Rufaîlik gibi anlamayalım. Burada bahsedilen tarikat, **fiilin veya şekilin ardını araştırma safhası olarak** anlatılmaktadır.

Nitekim **"Melekût"**, melekler âlemi olmanın ötesinde mânânın maddeye dönüştüğü âlem olarak da bilinir. **"Ceberût"** âlemi ise mânâlar âlemidir. Ceberût yani salt mânâlar âlemine ait manevî sûretler; melekût âleminin soyut varlıkları ile madde âleminde ortaya çıkarlar.

Bir diğer ifade ile, yani günümüz ilmiyle izah etmek gerekirse; kozmikaltı bilinç âlemine ait mânâlar, kozmik ışınlar aracılığıyla madde âleminin maddi sûretleri şeklinde dönüşürler. Bu evrensel mânâda da böyledir, bireysel yani insanî mânâda da böyledir.

Biraz daha açalım...

Madde bedeninizle ortaya koyduğunuz fiilleriniz vardır ki, bu boyuta tasavvufta **"Efâl Âlemi"** ya da **"Nâsut"** veya **"Şehâdet Âlemi"** denilir.

Görme, duyma, hissetme, algılama gibi özelliklerinizin olduğu boyut ise **"Melekût Âlemi"** olarak anlatılır.

Cesaret, cömertlik, titizlik, merhamet, hükmedicilik gibi özelliklerin olduğu boyut ise; benlik duygusu, ilim, irade, kudret gibi vasıflarla birlikte kişinin **"Ceberût Âlemi"**ni meydana getirir.

Her mânâ ve özellikten arı bir hâlde sadece **"ben varım"** bilinci; kişinin **"Lâhut Boyutu"**nu teşkil eder. Aynı zamanda bu boyuta **"ZÂT Âlemi"** de denilir.

"<u>Allâh'ın ZÂTI hakkında tefekkür etmeyiniz.</u>"

Hükmü, bu tefekkürün imkânsız oluşu dolayısıyla verilmiştir.

Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın, **"Allâh'ın Zâtı üzerinde tefekkür etmeyiniz"** buyruğu, tefekkürün kaynağının **Sıfat** mertebesinden kaynaklanması dolayısıyla, **Zât**'a erişmesinin imkânsız olduğuna işaret etmek içindir.

Zira sıfattan meydana gelen şeyin Zât'ı ihâtası imkânsızdır.

Yine bu bölümde çok iyi anlamamız gereken son derece önemli bir husus daha var. O da şu;

Ayrı ayrı isimlerle anlatılan bu **"âlemler"**, gerçekte birbirinden kopuk, belirli sınırları olan, birbirinden bağımsız katmanlar asla değildirler. Hepsi de herhangi bir kopukluk ya da bağımsız bölümler

hâli söz konusu olmaksızın, birbirinin içi ya da dışı şeklindedir, bizim şu andaki görme veya algılama kapasitemize göre.

Gerçekte ise, âlemlerin farklılığı, bizim algılama kapasitemizin son derece sınırlı olmasından kaynaklanmaktadır.

İndî ilâhîde bunların hepsi tek bir âlemdir!

Bu hususu daha değişik bir anlatımla şöyle de açıklayabiliriz;

"Kesret âlemi" denen, çokluk görüntüsünün yer aldığı âlemde, birbirinden bağımsız görünen sayısız varlık tespit edilmektedir.

Oysa bu sayısız varlık **"göz"** adını taktığımız **sınırlı algılama kapasitesi** olan araç yüzünden bize böyle görünmektedir.

Gerçekte, çok yok, **TEK** vardır!

İnsan bedenini düşünelim. Trilyonlarca hücreden oluşan bir yapı! Her organ, diğerlerinden son derece farklı yapıya sahip! Âdeta, farklı düşünce ve görev sahibi pek çok varlığın bir araya gelerek oluşturduğu tek bir beden görüntüsü! Ama, varoluş sistemleri aynı. Aynı özden meydana gelerek oluşmuşlar.

Biraz daha derine inerek konuya yaklaşalım. Gözün algılama boyutunda milyarlarca tür görülmesine rağmen, bir milyar defa büyüten elektron mikroskobunun bakışıyla aynı varlıkları değerlendirdiğimiz zaman görmekteyiz ki, varlık sayısı yüz küsur atom türüne inmektedir.

Eğer biraz daha derine inersek, evrende bulunan milyarlarca türün sayısız anlamlar taşıyan, dalga boyları farklı ışınsal yapıdan ibaret olduğunu göreceğiz.

İşte bu noktada, kesret yani çokluk Tek'liğe dönüşmüş olacaktır. Pek çok fikir ve hayal sahibi TEK bir şuur gibi!

İşte **"Melekût âlemi"** diye anlatılan, sayısız mânâlar ihtiva eden **ışınsal kökenli kozmik âlem; "Ceberût âlemi"** diye anlatılan da o sayısız mânâları hâvî **TEK bir KOZMİK BİLİNÇTİR!**

Bu **"Kozmik Bilinç"**in tasavvuftaki karşılığı **İNSAN-I KÂMİL** veya **Hakikat-i Muhammedî**, ya da değişik vasıfları itibarıyla **Akl-ı Evvel, Ruh-u Â'zâm'dır!.. Âlemi ise Ceberût'tur!**

Ceberût âleminde kesrete yer yoktur!

Burada tek bir bilinç ve bu bilincin kendi özünde bulduğu sayısız mânâlar söz konusudur!

İşte bu sebeple, kesret âleminde yer alan ikilemlerin hiçbirinin varlığından ve vücudundan, bu âlemde söz edilemez.

Madde dünyasında, fiiller boyutunda, yapılması gereken çalışmaları yaptıktan sonra bir kişi, kendisinde meydana gelen uyanıklık ile konunun derinliklerini araştırma gereğini duyar.

Varlığın aslını, özünü, hakikati, kendisinin ve gördüklerinin neden, nasıl ve hangi gaye ile meydana geldiğini araştırarak, yukarıda bahsedildiği üzere tarikat çalışmalarına başlar. Ve böylece melekût âleminin inceliklerine, sırlarına nüfuz eder.

Melekût âlemine nüfuz eden kişi, burada müşahede etmeye başlar ki, pek çok varlıktan oluşan bu âlemde **fâili hakiki TEK'tir!** Her bir varlık, gerçekte **O TEK** varlığın isteğine uygun bir şekilde, O'nun irade ve kudretiyle kaîm ve görev yapmaktadır. Gerçekte o varlıkların, asla bağımsız birer vücutları yoktur!

İşte bu seyre, tarikat seyri denilir ve nihayeti Ceberût âlemine varır. Müşahedesinde çokluk kavramı kaybolur, çokluk görüntüsünün ardındaki **TEK**'in irfanı başlar! Kişi bu durumda, Nefs mertebeleri diye anlatılan sıralamada üçüncü basamakta yer alan **"Mülhime nefs"** seviyesindedir!

Ancak burada çok önemli bir nokta var ki, eğer burayı anlamadan geçersek, daha ilerideki merhalelerde çok büyük yanılmalar oluşur.

“Mülhime Bahsi” ve **“Bilincin Arınışı”** isimli söyleşi kasetlerimizde çok geniş bir şekilde izah ettiğimiz gibi, bu geçiş basamağı son derece önemli bir yükseliş bölümüdür.

Eğer **“Mülhime nefs”** mertebesi iyi tanınmazsa, kişi yanlış değerlendirmesi yüzünden **küfre** veya **gizli şirke** çok rahatlıkla düşebilir!

Kişi kendisini görürken, vehmî benliği ortadan kalkmamışken, Hakk’ın dışında varlıklar görme hâli devam ederken, **“Ben Hakk’ım”** demesi **“küfr”**ü yani hakikati inkârı, gerçeği örtme hâlini meydana getirdiği gibi; Tek’lik yanı sıra, çokluk ispatı dolayısıyla gizli şirke düşme hâlini dahi yaşayabilir.

“Mülhime”, ilham alan anlamınadır. Yani bu düzeye gelen kişi, kendisinin üstünde olan çeşitli mertebelerden gelen ilhamları almaya başlar; arınması, nefsini tezkiye etmesi nispetinde... Bu sebeple de ilhamın geldiği mertebenin özelliğine göre hâller yaşamaya başlar!

Kâh **Mutmainne**’den ilham alır, kâh **Raziye**’den, kâh **Mardiye**’den! Ve bu ilhamlar onda yaşandığı süreç içinde, o kendini sanki o mertebeleri yaşıyormuş, o mertebelerin ehliymiş gibi hisseder. Oysa gerçekte **Mülhime nefs** durumunun tabii neticelerini yaşamaktadır!

Buranın en büyük özelliği, kişinin kendisini, zaman zaman bir vücut sahibi birim olarak görmesine rağmen, zaman zaman da varlığın TEK’liğini algılama ve hissetme yönünden **ÖZÜNDEKİ Hakk’ı** müşahede etmesi; ve bu yüzden de **“Ben Hakk’ım”** diyebilmesidir.

Şayet tahkik neticesinde kendisinden bu ifade çıkıyorsa, elbette ki bu hâlinden dolayı suçlanamaz... Mazurdur!

Ancak buralardan geçmiş, bu mertebenin inceliklerini iyi bilen bir aydınlatıcısı var ise ve kendisi de o kişiye gerçekten inanıp teslim olmuş

ise, burada meydana gelecek yanılgılardan ve ayak kaymalarından kolayca kurtularak bir yukarı mertebeye terakki edebilir.

Tevhid-i Efâl, Tevhid-i Esmâ, Tevhid-i Sıfat ve **Tevhid-i Zât** ve bunların neticesi olarak **Fenâ-i Efâl, Fenâ-i Esmâ, Fenâ-i Sıfat** ve **Fenâ-i Zât** bu makâmda yerini bulur ve neticede **"Fenâfillâh"** başlar!

Bu seyir tasavvufta bir diğer tanımlama ile iki türlü sıralama şeklinde anlatılır;

1. Şeriat - Tarikat - **Marifet** - Hakikat.
2. Şeriat - Tarikat - Hakikat - **Marifet**.

Bu iki sıralamada dikkat edilirse "Marifet" ile "Hakikat"in yer değişmesi söz konusudur.

Gerçekte ise bu iki sıralama birbirinden ayrı değildir.

Şöyle ki;

Şeriat - Tarikat - **Marifet** - Hakikat - **Marifeti Billâh!**

Hakikatin öncesinde gelen **"Marifet"; Mülhime nefs**de "ilâhî ikram" yollu kulda hâsıl olan **"Marifeti İlâhî"**dir. Özellikle **"Rufaî"** sisteminde hâsıl olur ve yaşanır.

Hakikatten sonra, **Mardiye nefs**de bütün kemâliyle hâsıl olan **"Marifet"** ise, **"Marifeti Billâh"**tır ki, sanki birincisiyle aralarında sadece bir isim benzerliği vardır... Bu marifetin yeryüzündeki zuhur mahallinin 7'ler, 4'ler, 3'ler ve **"Müferridûn"** gibi çok sayılı sınırı vardır.

Bu konudaki daha detaylı bilgi **"NEFS"** isimli söyleşi kasetimizde mevcuttur. Ayrıca **"BİLİNCİN ARINIŞI"** isimli kitabımızda da bununla ilgili bilgiyi okuyabilirsiniz.

Evet... **Hakikat, Mutmainne nefs**de yaşanmaya başlar. Yani, Ceberût âlemine nüfuz, Mutmainne'den itibaren başlar... Tam kemâli ise Mardiye Nefs mertebesinde yaşanır!

Mardiye başlangıç itibarıyla **Sıfat mertebesi**, kemâli itibarıyla **Zât mertebesi**dir. Esasen, yeryüzünde üç-beş kişiye takdir edilmiş bulunan bu mertebelerden söz etmek, elbette ki pek bize düşmez.

Biz gelelim üzerinde düşünüp anlamamız gereken hususlara...

Ceberût âlemi; Mutmainne Nefs durumunda yaşanmaya başlanıp Mardiye Nefs'te zirvesine çıkılır; ki bu âleme de **"Hakikat âlemi"** denilir. Ki bunun da neticesi **Lâhut âlemi**dir.

Lâhut âlemi ise **"ZÂT âlemi"**dir ki bu âlemin ne olduğunu ancak yaşayan bilir. Ne anlatabilmek mümkündür, ne de bilgi edinerek yaşıyabilmek!

4

İNSAN

– ***Yâ Gavs-ı Â'zâm... Hiçbir şeyde zâhir olmadım, insandaki zâhir oluşum gibi!***

Niye hiçbir şeyde zâhir olmadı **"insan"**da zâhir oluşu gibi?

Çünkü, her bir varlık, belli sayıda **Allâh**'ın isimlerinin mânâlarından meydana gelmiş, sayılı Esmâ terkibidir.

İnsan ise **"Câmi"** isminin mânâsı itibarıyla tüm isimlerin zuhur mahalli olabilecek kabiliyet ve istidatta YARATILMIŞTIR!

"İNSAN" kelimesini iki mânâda anlamak gerekir.

1. İnsan-ı Kâmil.

2. İnsan... Bildiğimiz mânâda, her birimiz!

Yukarıdaki beyitte ifade edilen mânâ, öncelikle **"İnsan-ı Kâmil"** için geçerli olan husustur.

Bugünkü modern bilim neticesinde oluşan düşünce sisteminin eriştiği, gerçek olarak **"KOZMİK BİLİNÇ"** adıyla tanımlanan **"Evrensel TEK Şuur"**; tasavvuf çalışmalarıyla asırlardır tanınan **"İNSAN-I KÂMİL"**den başka bir şey değildir.

Ne var ki, hakikatin modern bilimle deşifre edilmesinden önceki dönemde, evrensel sırlar ve evrensel gerçek; mecazî-benzetme yollu tanımlamalar ile anlatılmaya çalışılmış ve bundan da farklı isimlendirmeler doğmuştur.

İşte tasavvufta **"İnsan-ı Kâmil"**, modern düşüncede ise **"Kozmik Bilinç"** adıyla tanınan **Evrensel Öz, Allâh**'ın bütün isimlerinin işaret

ettiği mânâların ortaya çıkış mahallinden başka bir şey değildir.

"Allâh" isminin bütün mânâlarının **"İnsan"**da zuhurundan birinci mânâ, evrende ilâhî isimlerin zuhurudur.

Evren, varoluş kabiliyet ve istidat itibarıyla; **Allâh**'ın dilediği, takdir ettiği bütün mânâları aşikâra çıkartabilecek durumdadır. Daha önce yaşamışlar, bu durumu; **Allâh, ilmine ayna olmak üzere "İnsan-ı Kâmil"i yaratmıştır**; diye tarif etmişlerdir.

Dolayısıyla, **İnsan-ı Kâmil, "Allâh"**ın tüm isimlerinin bizâtihi **zuhur mahallidir** ki, bu yüzden de, onun dışında hiçbir zuhur mahalli mevcut olamaz.

Bu itibarla, evrende algıladığımız her oluş ve onun taşıdığı anlam, bir ilâhî ismin ya da isimler bileşiminin ortaya çıkışından başka bir şey değildir.

Birim insan anlamında değerlendirirsek aynı cümleyi;

Bütün insanlar; tek tek Zât, Sıfat, İsimler ve Fiiller mertebelerini "Câmi" varlıklardır.

Her insan, **zâtı** itibarıyla Zât-ı ilâhî'ye, **vasıfları** itibarıyla Sıfat-ı ilâhî'ye, **özellikleri** itibarıyla Esmâ-i ilâhî'ye ve nihayet **fiilleri** itibarıyla da Murad-ı ilâhî'ye **aynadır.**

Kendini ve aslını ve aradaki irtibatı idrak hâli; varlıktaki yani yeryüzündeki tüm canlılar arasında, sadece insana hastır.

Ve bu yüzden de insan **"Yeryüzündeki Halife"** olmuştur!

Şuur ya da yeni ifade şekliyle **bilinç, iki yönlüdür;**

Âfaka ve enfüse... Yani, dışa ve öze!

Melek ve cin sınıfında âfaka yani dışa, çevreye dönük şuur olmasına karşılık; öze dönük, hakikatini bilme istikametinde bir şuur kapasitesi mevcut değildir. Ki bu yüzden insan **"yeryüzü halifesi"** olmuştur. İnsanların hepsinin, temel yapıları itibarıyla **sahip oldukları** bir

kemâlât vardır ki o da **beyinleri**dir. Esasen beyin kabiliyeti olarak bütün insanlar, bütün özellikleri ortaya çıkartabilecek özelliklere sahiptirler...

Ancak, her biri değişik kozmik tesirlere ya da orijinal ifadesiyle melekî programlamaya maruz kaldıkları için; ve de farklı bilgi genetiğine sahip oldukları için birbirlerinden ayrılırlar. Ama buna rağmen, neticede hepsi de belirli ilâhî isimler bileşimidirler.

Bu konuda geniş izah **"İNSAN VE SIRLARI"** isimli kitabımızda mevcuttur.

Netice olarak diyelim ki; ister İnsan-ı Kâmil, ister birimsel mânâda insan olsun, hepsi de ilâhî isimlerin zuhur mahalli olarak vücud sahibidirler; ki dolayısıyla, **Allâh** onlardan daha câmi mânâda hiçbir varlıkta zuhur etmemiştir!

5

İNSANIN SIRRI

Sonra sordum Rabbime, dedim ki:

– Hiç mekânın olur mu?

Dedi ki:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, ben mekânın mekânıyım! Benim mekânım olmaz! Ben insanın sırrıyım!

"Ben mekânın mekânıyım" yani mekân diye bildiğin şey, benim varlığım ile kaîmdir. Dolayısıyla senin mekân diye gördüğün şey; özü, gerçeği itibarıyla benim!

Senin göz dediğin algılama aracının kapasitesi dolayısıyla, mekân diye bir şey görüyorsun. Eğer gözündeki perdeden kurtulursan, mekân diye bir şeyin var olmadığını görürsün. İşte bu sebeple gerçekte **"mekân"** diye bir şey yoktur!

"Ben insanın sırrıyım" beyanına gelince...

Burada işaret edilmek istenen anladığımız kadarıyla şudur: **"İnsan kelimesiyle tanımlanan varlığın, aslı-özü-hakikati benim!"**

Buzdan yapılmış heykeli sudan ayrı bir şeymiş gibi kabul edebilirsin, ama işin aslına vâkıfsan bilirsin ki, gerçekte var olan, buzdan heykel değil, sudur.

Bunun gibi, ilâhî isimlerin mazharı olarak var olmuş ve isimlerin mânâları ile kaîm varlık olan insan, vücud itibarıyla hiçbir zaman mevcut olmamıştır. **Var olan yegâne mevcut Allâh'tır!**

Bu anlaşılır ise, görülür ki, **insanın sırrı** gerçekten **Gavs-ı Â'zâm Abdülkâdir Geylânî** tarafından bize nakledildiği üzere, **Allâh'tır!**

6

FAKR HAKKINDA

Sordum tekrar, dedim ki:

– Yâ Rabbi... Hiç içer misin, yer misin?

Dedi ki:

– Yemem, fakîrin yemesidir; içmem de fakîrin içmesidir!

Bu beyanı anlayabilmek için **“FAKÎR”** kelimesinin anlamını iyi bilmek gerekir.

“Fakîr”; parası-pulu, malı-mülkü, evi-barkı olmayan anlamında kullanılmaz tasavvufta...

“FAKR” hâli **“yokluk”** hâlidir! **Fakîr de, “yokluk” hâlini yaşayan kişidir.**

Fakr’ın üç mertebesi vardır;

1. Fakr,
2. Fakrın fakrı,
3. Fakrın fakrının fakrı!

“Fakr’ımla iftihar ederim” anlamındaki hadîs-î **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)’ın burada işaret etmek istediği mânâ, işte yukarıdaki beyanın da açıklamasıdır... Bu demektir ki;

“Yokluğum ile iftihar ederim!”... Yanlış anlamayalım, yoksulluğum ile değil! Yani, **Allâh**’ın varlığı ve vücudu yanında, benim de bir

varlığım ve vücudum var değil... **Sadece Allâh var ve ben, aslım hakikatim itibarıyla, YOKum!**

Eğer kişi, beş duyu esaretinden ve şartlanmaların oluşturduğu kabullerden arınıp, vehminin kabul ettirdiği göresel benlikten kurtulabilirse, görür ki kendisi yoktur, sadece **Allâh** vücud sahibidir!

Nitekim, bu yokluğunu idrak etme sadedinde de **"fenâfillâh"** deyimi kullanılır. Bunun mânâsı, **Allâh**'ın varlığı yanında kendi yokluğunu hissetme ve yaşama hâlidir.

İşte, bu yokluğunu idrak etmiş, yani fakr'e ermiş anlamında kullanılan, fakîrin yemesi ve içmesi, benzetme yollu Hakk'ın yemesi ve içmesi olarak tavsif edilmiştir.

Benzetmenin ötesinde, Zât'ı ve benliği itibarıyla elbette ki **Allâh**, bu gibi kavramlardan münezzehtir.

7

İNSAN ve MELEK

Ve dahi sordum...

– Yâ Rabbî, melâikeyi hangi şeyden halkettin?

Dedi ki Hak Teâlâ:

– İnsanın nûrundan halkettim; ve insanı da nûrumun zuhurundan halkettim.

Önce şu hususu iyi anlamalıyız;

Yukarıda anlatılan **"İNSAN"**; birimsel mânâda insan değil, daha önce tafsilâtlı bir şekilde anlattığımız **"İNSAN-I KÂMİL"**dir. Yani, **Evrensel İnsan!**

Esasen **"İnsan-ı Kâmil"** ismini İngilizceye çevirenler hep, **"Universal man"** diye çevirmişlerdir. Yani Evrensel İnsan!

"İNSAN-I KÂMİL"in ne olduğunu anlatmak üzere yazılmış en tafsilâtlı ve ehliyetli eser, **Abdülkerîm El Ciylî** veya **Geylâni** ismiyle tanınan, Abdülkâdir Geylânî'nin torunlarından olan zâtın kaleme aldığı **"İnsan-ı Kâmil"** isimli eserdir.

Bugün **Kozmik Bilinç** diye ifade edilen **"Evrensel İnsan"**; esası itibarıyla, madde bir varlık değildir!

Tasavvufta, **İnsan-ı Kâmil**'in bir diğer adı da **"RUH-U Â'ZÂM"**dır! Yani, tüm boyutlarıyla evrenin kendisinden meydana geldiği öz cevher!

Hayatiyet vasfı, **CAN**lılık kaynağı oluşu itibarıyla **RUH-U Â'ZÂM...**

İlmi itibarıyla, **AKL-I EVVEL...**

Benliği itibarıyla **Hakikat-i Muhammedî** ismini alan bu **İNSAN**, kâinatın özü, cevheri, ana hammaddesidir.

Kâinatta her ne var ise, hepsi de **O**'nun cevherinden, **O**'nun varlığı ile, **O**'nun istek ve iradesiyle meydana gelmiştir... Elbette ki O'ndan meydana gelen her şey de **Allâh**'ın ilmi, iradesi ve kudretiyle ortaya çıkmaktadır...

İşte bu sebepledir ki, elbette melâike, **"İnsan"**ın nûrundan meydana gelmiştir!

İnsan ise, Rabbin nûrunun zuhurundan meydana gelmiştir. Yani **İnsan-ı Kâmil; Rabbin nûrunun zuhurundan** başka bir şey değildir. Rabbin nûru ise elbette ki kendisinden gayrı bir şey değildir. Öyle ise **İNSAN, Rabbanî zuhurdan meydana gelmiş NÛR'dur!** Ki, evrenin aslı, orijini de gene bu nûrdur! Evrenin boyutlarında var olan bütün canlılar, melekler de hep bu nûrdan meydana gelmiş varlıklardır.

Bir diğer izah şekli ile **İNSAN; Allâhû Teâlâ**'nın kendisindeki sonsuz - sınırsız mânâları seyretmek üzere meydana getirdiği isimlerinin terkibi olarak yaratılmış varlıktır!

Ancak fark ve idrak edilmelidir ki, burada yaratılmış olan gerçekte **"insan"** <u>ismi</u>dir! Bu ismin müsemması ise, Zâtıyla, isim ve vasıfları ile hep **HAK** Teâlâ'dır!

İlâhî isimlerin mânâlarının zuhur mahalli olan evren, tüm boyutları ile Hakk'a ayna olmakta ve onun yüzünde seyredilen hep ilâhî mânâlar olmaktadır.

Bu sebeple basîreti örten perdeler kalktığında görülür ki, her türlü şekil ve kayıttan münezzeh varlık, her an, her yerde yalnızca kendisi olarak mevcuttur!

Netice; **İNSAN, Allâh'ın "Nûr"unun zuhurudur!**

8

İNSAN, ESMÂ HÂMİLİDİR!

Ve daha sordum...

– Yâ Rabbi Gavs, hiç seni hâmil bulunur mu?

Dedi:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. İNSANI meydana getirdim beni hâmil olması için... Ve mükevvenâtı da, İNSANI hâmil olması için meydana getirdim!

"Beni hâmil olması" beyanından murat, elbette ki maddi ya da fizikî taşıma değil, **"varlığında barındıran"** anlamındadır.

Ancak unutmayalım ki, bir insan var, bir de ondan ayrı bir mekânda veya boyutta mevcut tanrı var da; birincisi ikincisini bünyesinde barındırıyor, değil!

Bir fiilin, o fiilli oluşturan mânâyı hâmil olması gibi bir taşımadır burada kastedilen mânâ. Yani **mânâ, fiilin içinde nasıl mevcut ise, İNSAN'ın da Rabbini hâmil olması öylecedir.**

Yoksa, olayı mekân ve madde boyutları içinde anlamak, son derece ilkel ve yetersiz bir düşünce şeklidir. İnsanın, ilâhî isimlerin zuhur mahalli olması, yukarıdaki şekilde ifade edilmiştir, mecazî bir anlatım ile.

Veya şöyle de bunu ifade edebiliriz;

"İnsanı meydana getirdim beni taşıyan olması için. Yani, benim vasıflarımla meydana getirdim insanı ki, benim isimlerimin mânâlarını taşıyıp, onları zâhire çıkartması için."

Ve tüm boyutlarıyla evreni de insanı taşıması için meydana getirdi!

Günümüzde **Kozmik Bilinç** diye tanımlanan **İNSAN-I KÂMİL**'in tüm özelliklerinin, her an değişik bir şekilde ortaya çıkışıyla, varlığını devam ettiren **kâinat** dahi, bu özelliğiyle **İNSANI taşıyan** olarak mevcuttur!

İnsan-ı Kâmil'in sahip olduğu özelliklerin ve mânâların kuvveden fiile dönüş mahalli olan kâinat, bu yönüyle elbette ki, insanı taşımak üzere meydana getirilmiş olarak tarif edilmiştir.

Bunu daha değişik bir ifade ile şöyle de dile getirebiliriz.

İNSAN'ın sayısız vasıf ve özelliklerinin ortaya çıkması için meydana getirilmiş yapıdır kâinat.

Sanki, **bedenin kendisi kâinattır; özü, ruhu da İNSAN-I KÂMİL** ya da bugünün deyimiyle **Kozmik Bilinç!**

9

İNSAN, TALEP EDİLENDİR!

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, ne güzel tâlibim ve ne güzel talep edilendir insan. Ne güzel rakibtir insan ve ne güzel merkubtur mükevvenât.

"Ne güzel tâlibim"; talep ettiğim şeyi gerçekleştirmek için, her şeyi meydana getirecek güç-kuvvet, kudrete sahibim. Talep ettiğim şeyi ele geçirmekten kimse beni alıkoyamaz. Talep ettiğim şey için, her şeyi oluşturacak ilmim var. En güzel tâlip, talep ettiği şeyi her istediğini yerine getirmek suretiyle onu mutlu edendir. Dolayısı ile **Allâh**, talep ettiği her şeyi elde edecek olan en güzel tâliptir.

"Ve ne güzel talep edilendir insan"; çünkü insan, tâlibin talebine yol açacak bütün özelliklere ve güzelliklere sahip kılınarak ortaya çıkartılmış, **"ahseni takvim"** yani en güzel, en mükemmel bir yapıda halkedilmiştir.

İnsanın **"ahseni takvim"** yani en mükemmel yapıda oluşundan mânâ, onun, bütün ilâhî isimlerin mânâsını izhar edebilecek kabiliyet ve istidatta halkolmasıdır. Bu yüzden insan, **Allâh**'ın ilim ve iradesi istikametinde, her kemâlâtı izhar edebilecek şekilde hazırlanmıştır.

"Ve en güzel rakibtir insan"; yani yol arkadaşı, refakat eden anlamında. Yani buradaki anlam, insanın tüm yaşam boyunca arkadaşına uyum sağlaması, ona karşı çıkmaması, isteklerini zevkle yerine getirmesi hâliyle, Rabbine itaat etmesidir.

İşte bu sebepledir ki, insan var olduğu sürece, Rabbinin tüm dilek ve arzularını yerine getirecek özelliklerle bezenmiş bir arkadaş hükmünde kulluğunu yerine getirmektedir. Bu onun, ne güzel rakib diye anılmasına vesile olmaktadır.

"*Ve ne güzel merkubtur mükevvenât*"; "İnsan"ın özelliklerinin aşikâr olup seyredildiği kâinat ve içindekiler, ne güzel, ne mükemmeldir... Elbette burada anılan insan, birimsel anlamda insan değil, **İNSAN-I KÂMİL**'dir. **Bir bilinç olan İNSAN-I KÂMİL'in tüm özelliklerinin ortaya çıktığı beden veya mahaldir evren ve tüm ihtiva ettikleri şeyler.**

10

İNSANIN HAKİKATİ

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, insan sırrımdır ve ben onun sırrıyım! Eğer, insan indîmdeki menziline ârif olsaydı, derdi ki, bütün nefislerdeki nefsim; bu anda mülk yoktur benden gayrı!

Yâ Gavs-ı Â'zâm... İnsanın yemesi, içmesi, mekânı, hayatta duruşu, yayılışı, konuşuşu ve susuşu, yaptığı işi, teveccüh ettiği şey, gaib olduğu şey BENİM. Sekînesi, muharriki ve müsekkiniyim!

Bu beyanda, kendisine açıklananı bize nakleden **Gavs-ı Â'zâm Abdülkâdir Geylânî**, işin bütün hakikatini idraklar önüne seriyor.

"İnsan sırrımdır; ben de onun sırrıyım!"

Önce şu hususu hatırlayalım;

Bu metnin tümünde **"İNSAN"** kelimesiyle anlatılan mânâ, ilk evvel **"İNSAN-I KÂMİL"**dir. Daha sonra şayet akış müsait ise, birimsel mânâda insan da o kavram içinde yerini alır!

İşte bu sebeple **"İnsan sırrımdır; ve ben de onun sırrıyım"** beyanını öncelikle **"İNSAN-I KÂMİL" içindir** diyerek anlamaya çalışalım.

İnsanın sırrıdır Allâh! Yani, insanın sırrını meydana getiren, bütün ilâhî isimlerin mânâlarıdır. **İnsan** ismi, o ilâhî isimlerin mânâ sûretinin adıdır!

İnsan ismiyle anılan varlık, aslı itibarıyla bir ilâhî isimler bileşimidir! Ondan çıkan tüm mânâ ve fiiller, varlığını hep bir isimden veya isim

terkibinden alır. Diğer bir deyişle, ilâhî isimlerin terkibinin mânâ sûretinin adıdır İNSAN!

İşte bu sebepledir ki, insanın sırrıdır!

Gene **Allâh**'ın sırrıdır insan ve insanın sırrıdır **Allâh.** Zira, **Allâh**'taki ilâhî isimlerle işaret edilen mânâlardır.

"Eğer insan indîmdeki menziline ârif olsaydı..."

Şayet insan, benim onu ne şekilde var ettiğimi bilseydi; kendi aslını, hakikatini, orijinini, neyle, ne şekilde var olduğunu bilseydi; kendisinin vücudunun var olmayıp, **"yok"**tan var edilmiş bir **"yok"** olup, varlığını meydana getiren yegâne vücud sahibinin **"BEN"** olduğumu, ve kendisinin de benimle kaîm varlık olduğunu idrak etseydi; o zaman anlardı ki, kendisi yoktur, **kendisinin ismi altında var olan gerçek varlık, Allâh isimlerinin mânâ terkîbidir.**

Bu sebeple de...

Yemesi, içmesi, mekânı, hayatta duruşu, yayılışı ve konuşuşu ve susuşu, yaptığı işi, teveccüh ettiği şey, göremediği ve bilemediği her şey hep **O**'dur! Çünkü, kâinatta hangi isim altında her ne mevcut ise, hepsi de, **Allâh** isimlerinin işaret ettiği mânâların bir terkip şeklinde açığa çıkmasından başkaca bir şey değildir!

Kâinat yoktur, sadece **Allâh** vardır demek; bu algıladığımız kâinat yoktur değildir! Kâinat diye, **Allâh**'tan ayrı, kendi başına vücud ve varlığı olan bir yapı yoktur, demektir.

Zira her zerrede ve noktada, mahal ve mekân söz konusu olmaksızın mevcut olan **Vâcib-ül Vücud Allâh'tır.** Algılanan ise, O'nun isimlerinin işaret ettiği mânâlardır.

Dolayısıyla, insan var olmayıp, insanda zâhir olan, tüm mânâlarıyla **"Allâh isimleri"** olduğuna göre, insan ismi ardından konuşan **"Allâh"** olur ki; elbette **O** da der:

“Bütün nefislerdeki NEFS’im BEN! Mülk benimdir… Ve o mülk, benim mânâlarımla mevcuttur!”

11

ALLÂH'IN NEFSİ İLE KAÎM!

Ve bana buyurdu ki Rabbim:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm, insanın cismi ve nefsi ve kalbi ve ruhu ve işitişi ve görüşü ve eli ayağı ve tamamını nefsimle izhar ettim... O yoktur, ancak BEN varım! Ve BEN de onun gayrı değilim!

Bize önceden izah edilen hususlar, burada daha da açık seçik bir hâlde bize idrak ettiriliyor.

"İnsanın nefsini, cismini, kalbini, ruhunu, işitişi ve görüşünü, elini ve ayağını, tamamını NEFS'imle açığa çıkardım"; yani, bu isimlerin işaret ettiği anlamların tümünün varlığı, benim varlığımla mevcuttur.

Şimdi bir kere daha tekrar edelim;

İnsanın nefsi, cismi, kalbi, ruhu, işitişi ve görüşü, eli ve ayağı yani her şeyi hep **Hakk'ın NEFS**'iyle mevcut ve kaîm...

Peki bu durumda **"İnsan"** isminin ardındaki varlık kimin oluyor?

Bazıları zannediyorlar ki, insanın bedeni kendine aittir de, o bedenin içindeki ruh, **Allâh**'a ait!??

Oysa yukarıdaki açıklamada gösteriyor ki, asla böyle bir şey söz konusu değildir.

"Allâh", NEFS'iyle NEFS'inden meydana getirmiştir bu sayılan isimler ile anlatılan özelliklerin hepsini!

Dolayısıyla, **"İnsan"** isminin ardında, var olan gerçek varlık, mutlak olarak sadece ve sadece **"Allâh"**a aittir...

Ancak hemen şunu da belirtelim ki; **Allâh**, herhangi bir ismin işaret ettiği varlığın anlamıyla kayıtlanmaktan da mutlak olarak münezzehtir!

Burada bir de şu hususu belirtelim;

Varlıkta her ne algılıyorsak ve algılanıyorsa, hepsi de Allâh'ın isimlerinin işaret ettiği mânâların terkibinden meydana gelmiş olmasına rağmen, dolayısıyla o ismin ardındaki varlık Allâh olmasına rağmen, Allâh'tan gayrı bir varlığın orada mevcudiyetinden söz edilememesine rağmen; gene de o varlığa "ALLÂH" denilemez! Çünkü bu takdirde o varlık ve ihtiva ettiği mânâ ile Allâh isminin işaret ettiği varlığı, kayıt altına almış oluruz!

İşte bu sebepledir ki;

Algıladığımız ve algılanan her varlıkta, her zerresinde ve boyutunda, **Allâh**'ın varlığı dışında hiçbir şey olmamasına rağmen; yine de ona asla **"Allâh"** denilemez ve böyle bir yanlış anlama sonucu verilecek hükümden **Allâh** kesinlikle münezzehtir!

Zira **"Allâh"**, her türlü mânâ ile kayıtlı olarak düşünülmekten berî, sonsuz - sınırsız **AHAD**'dır!

Ve kişi, **"Lâ ilâhe illâllâhu Vâhid-ül AHAD"** diyemediği, yani bu cümlenin mânâsını idrak edip yaşayamadığı sürece **şirki hafîden** yani **gizli şirkten** kendini kurtaramaz.

İşte bu mühim sebepledir ki, **Allâh**, insanın nefsini, bedenini, ruhunu, kalbini, işitiş ve duyuşunu, elini ve ayağını hep **NEFS**'iyle meydana getirmiştir. Ve bu isimlerle anılan şeylerin hepsi de O'nun **NEFS**'iyle kaîmdir. **NEFS**'iyle izhar olmuştur. Dolayısıyla gerçekte insan diye bir bağımsız varlık mevcut olmayıp, o isim altında **Allâh isimlerinin mânâ terkibi** vardır.

12

“FAKÎR”DE PERDE YOKTUR!

Ve bana dedi ki:

– Yâ Gavs-ı Â’zâm. FAKR ateşiyle yanan ve ihtiyaç ateşiyle münkesir birini görürsen yaklaş ona; şüphesiz ki benimle onun arasında perde yoktur!

FAKR ateşiyle yanan, yani **“yok”**luğunun idrakı ve hissiyatı içinde olup, yakîne ermiş bir kişiyi görürsen, yaklaş ona!

Çünkü, orada beni bulursun!

Çünkü, o **“yok”**luğa ermiş kişinin varlığı benimle kaîmdir. Benimle görür, benimle işitir, benimle yürür.

Elinde, dilinde beni bulursun!

Ve sakın sanma ki, orada o kişi var da içi yok olmuş, onun içinde ben varım! Bu muhaldir! **Hulûl** yani başka bir varlığın içine girme diye bir şey asla söz konusu değildir! Ayrıca iki ayrı varlığın birleşmesi yani ittihad da değildir bu!

Allâh’ın varlığı dışında ikinci bir varlık mevcut değildir ki, onun içine girme veya onunla birleşmeden bahsedilsin.

Hilmi diye biri gerçekte hiçbir zaman var olmamıştır! Kendini “Hilmi” sanması, **“Öz”**ünden mahrum ve perdeli olmasından ileri gelir!

Kendini varsanan; karşısındakilerin de var olduğunu sanarak yaşar ve basîretindeki bu perdeden kurtulamaz ise, ölüm ötesi yaşamda asla bu

perdelilikten kurtulamaz. Perdeli olan suçlar, perdesiz olan ise o fiilin hakiki fâilini seyrederek, ona dil uzatmaz, gönül koymaz!

İşte **"yok"**luğa eren fakîr, perdelilikten kurtulmuştur. **Allâh**'la arasındaki bütün perdeler kalkmış ve gözünde gören, dilinde söyleyen hep **O** olmuştur.

Şayet böyle birini bulursan, hiç durma yaklaş **O**'na! Çünkü bu **Allâh**'a yaklaşmandır!

Bir de sanma ki, O, fakra ermeden evvel vardı da bu yüzden **Allâh**'tan ayrı idi! Hâşâ! Gene varlığının tümünde mevcut olan **Allâh**'tı!

Ne çare ki, kendini ortaya çıkarmayı murat etmiyordu.

Ne diyor fahri âlem **Muhammed Mustafa** sallâllâhu aleyhi vesellem;

"FAKR iftiharımdır!"

Yani bu demektir ki; **"yok"luğum ile iftihar ederim, zira varlığımda mevcut olan Allâh'tır! Vehim fitnesinden kurtulmuş, kendimi Hakk'tan ayrı bir varlık olarak zannetmekten arınmış, "Öz"ümde var olan Allâh'ı görmüş, böylece "ben"lik belâsından kurtulmuşum! Emaneti sahibine teslim etmiş, izafî** (göresel) **benliğin gerçekte hiçbir zaman var olmamış olduğunu idrak etmişim ki işte bu iftiharımdır!**

Nitekim, bir hadîs-î kudsîde şöyle denmektedir:

"Aç kaldım, beni doyurmadın; hasta oldum, beni ziyaret etmedin!"

Buradaki işaret; sûretin, ismin ardında mevcut olan gerçek ve mutlak Zât'ınadır!

Çünkü, hor hakir gördüğün, aşağıladığın, suçladığın isimlerin ardındaki **fâili hakiki O'dur** ve **Esmâ-i ilâhî O'nundur!**

Ve sen, bu perdeliliğinden dolayı af dileyip tövbe etmedikçe, ettiğine pişman olup, gerçeğin hakkını edâ etmedikçe perdelilikten asla

kurtulamaz; bu hâlinle ölüm ötesi yaşama geçersen, ebediyen âmâ olarak kalırsın!

Evet, **Hz. Rasûlullâh**'ın burada bahsetmiş olduğu **FAKR** yani tam olarak **"yok"**luğunu hissedip yaşama hâli, ancak kendi vârisi olan, son derece yüksek mertebeli evliyaullâhtan bir-ikisine nasip olur. Ki bu zâtlara **"Muhammedî Meşreb"** denilir.

Bir de **"İsevî meşreb"** ve **"Musevî meşreb"** denilen zevât vardır bu evliyaullâh arasında.

"İsevî meşreb" olanlarda, **teşbih** hâli müşahedesi ağır basar. **"Zâhir"** ismi ilâhîsi müşahedelerinde ağırlıklı olduğu için, gördükleri her nesnede önce **Allâh**'ı tespit ederler.

"Musevî meşreb" olanlar ise **tenzih** ağırlıklı müşahede hâlindedirler. **"Bâtın"** ismi var oluşlarında ağırlıklı olduğu için, Hakk'ı her şeyin bâtınında, özünde müşahede ederler ki, bu **"neyi görsek, özünde Hakk'ı müşahede ederiz"** ifadesine yol açar.

Velîlerin hepsi de belli bir kemâlâta erdikten sonra, ya **"Musevî meşreb"** ya da **"İsevî meşreb"** olarak iki meşrebten birinde yerini alır.

Ancak, **İnsan-ı Kâmil**, Gavs-ı Zaman olan **Gavs-ı Â'zâm**, gibi **"Vârisi Muhammedî"** olan zevâtı kirâm bu görev öncesinde, **"Muhammedî meşreb"** olarak **"tenzih"** ve **"teşbih"**i görüşlerinde cem ederler.

Bunların dışında, fakr hâlindekilerin hepsinde de ya tenzih ya da teşbih ağırlıklı görüş hâkimdir. Ve bunların cümlesi de Hakk'tır!

Fakr tamam olduğunda o mahalde seyredilen, görülen, konuşulan artık kişi değil, **Hakk'tır; Esmâ-i ilâhî'dir!**

Bu sebeple fakr hâlinde olduğu idrak edilen birisine rastlanırsa, ona olabildiğince yakın olmak gerekir, **Allâh**'ı daha iyi tanıyabilmek için. Zira belli bir sûreti, şekli, kaydı olmayan **Allâh'ı tanıyabilmek, ancak**

O'nun bu tür kendini olabildiğince açık ettiği mahaller ile mümkündür.

13

UYANIKLIK

Ve dedi ki bana:

– Yemek yeme ve içme ve uyuma! İNDÎMDEKİ yerinde kalben ve basîretinle hazır olmadıkça!

"İndîmdeki yerinde" ifadesi kişinin hakikatine yönelmesi ve onun gereğini yaşaması için çok önemli bir uyarıdır.

Demektir ki bu, hakikatinin gereğini yaşamaksızın yaptığın en sıradan işler bile, senin için bir eksikliktir!

Bir insanın hiçbir önem vermeden günlük hayatta en doğal olarak yaptığı işler; yemek, içmek, uyumak gibi bedenî fonksiyonlardır. Oysa yukarıdaki uyarıda, bunların dahi **"uyanıklık"** içinde yapılmasının şart olduğuna işaret edilmektedir.

Her an her yaptığın işte, kendini bir beden, bir birim, bir beşer olarak kabul etmeyi terk edip, varlığındaki Hakk'ın kuvvet, kudret ve iradesiyle senden bunların çıktığını müşahede etmek zorundasın! Eğer, gerçeği gören perdesizlerden olmak istiyorsan!..

14

SEFERİ BÂTIN

Ve daha dedi ki:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Benden, seferi bâtını yapmamakla uzak olursa bir kişi, onu seferi bâtın ile mübtelâ kılarım!

"Seferi bâtın" tasavvufta **"seyri enfüsî"** denilen özünün, aslının, orijininin ne olduğunu bilme çalışmalarıyla, hakikatini tanımaktır.

Eğer bir kişi, kendi **"BEN"**liğinin hakikatini, aslını araştırma çalışmaları yapmazsa, bu eksikliği sonucu olarak hiçbir şeyin hakikatini anlayamaz. Bu yüzden de hep içyüzü aramakla, neden, niçin, nasılla, bâtınî sebepler arayışıyla ömrünü tamamlar...

Ancak, **"seyri enfüsî"**yi tamamlayıp, **"BEN"**liğinin hakikatini idrak etmiş olanlar, her şey aynı **Tek ÖZ**'den meydana geldiği için, tüm varlığı tanırlar ve soruları da biter.

15

VUSÛL - YAKÎN - RÜ'YET

Ve daha dedi ki:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. İttihad öyle bir hâldir ki, onu lisan anlatamaz! Kim ona iman ederse, kabul olur; ve kim reddederse o hâli küfretmiş olur! Kim vusûlden sonra ibadeti beşeriyetiyle irade ederse, Allâh'a şirk koşmuş olur!

"İttihad"; genel anlamıyla, iki ayrı şeyin bir olması şeklinde kullanılır. Tasavvufta ise, **kişinin Rabbiyle "BİR" olması** şeklinde anlaşılır.

Gerçekte ise, **"ittihad"** iki ayrı varlığın birleşmesi anlamına değil; ikilik anlayışının ortadan kalkarak **"TEK"**lik anlayışının yaşanmaya başlanmasıdır.

Çünkü tasavvuf çalışmaları sonucunda kişi bilir, görür, idrak eder ve hisseder ki, evvelce sandığı gibi iki ayrı varlık yokmuş, **var olan sadece "Allâh" imiş!**

İşte kişide kendi varlığının **"yok"**tan var olmuş bir **"yok"** olduğu idrakıyla birlikte, sadece **Allâh**'ın mevcudiyetini hissetme hâli **"ittihad"** diye tanımlanır.

"Kim ona iman ederse, kabul olur" ifadesinde anlatılmak istenen ise şudur:

"İttihad"ı kabul eden, olayın gerçeğine bu şekilde inandığı için elbette ki, bu yolda birtakım araştırmalar ve çalışmalar yapacak ve bunun

sonunda da o gerçeğe, takdirinde var ise, erecektir! Yani böylece kabul olacaktır!

"Kim bunu reddederse, küfretmiş olur" anlatımı ise genel mânâda **"küfür"**den söz etmiyor!

Burada **"küfür"** kelimesi, **hakikati inkâr** anlamında kullanılmıştır. Yani, kim ittihadı inkâr etmek suretiyle hakikate giden yolu kendi kendine kapatırsa, o gerçeği inkâr edenlerden olursa, bu şekilde küfretmiş olur; böylece de öze ermişlerden olamaz.

Evet, bunlardan sonra bu bölümün en can alıcı beyanına geliyoruz:

"Kim vusûlden sonra ibadeti beşeriyetiyle irade ederse, Allâh'a şirk koşmuş olur!"

Bu ifadenin işaret ettiği mânâyı çözebilmek, anlayabilmek için önce birkaç noktayı iyi değerlendirmek gerekir.

Vusûl nedir?..

Yakîn nedir?..

Rü'yet nedir?..

Vusûl; senin ayrı olduğun sevdiğine kavuşman anlamında kullanılır. **Allâh** için **"vuslat"**tan söz edildiğinde ise, bunu daha derin düşünerek değerlendirmek zorundayız. Zira, **Allâh; "Hz. Muhammed'in açıkladığı ALLÂH"** isimli kitabımızda son derece detaylı ve çağdaş bir şekilde izah ettiğimiz üzere, **ne TANRIDIR, ne de öteNdedir!** Öyle ise, tanrı olmayan, ötende olmayan bir varlıkla vuslat nasıl olacaktır?

Tasavvuf çalışmaları, kesinlikle bir "iyi ahlâk derneği" çalışmaları olmayıp; varlığın ve kişinin hakikatini tanıma, özüne erme, vahdete kavuşma çalışmalarıdır!

Bu sebeple **vuslat**; her var kabul edilen şeyin özü, aslı, hakikati, orijini olan **Allâh**'ı önce **bilme**; sonra **bulma**; ve sonunda da **Allâh'ın BÂKÎ oluşunun** mânâsının ortaya çıkışıdır!

Daha basit bir ifadeyle vuslat, senin var zannettiğin vehminden doğan ve beş duyu ile beslenen **izafî kişiliğinin "yok"luğunu** müşahede ve idrak ederek; varlıkta **BÂKÎ** olanın **ALLÂH** olduğunu bizâtihi yaşamandır... Böylece sana, **"vuslata ermiş"** denir.

Bu vuslata erişin ise **üç** basamağı vardır;

1. İlm-el yakîn,

2. Ayn-el yakîn,

3- Hakk-el yakîn.

Yukarıda yazılı olup, açıklamaya çalıştığımız beyan, esas itibarıyla Kur'ân-ı Kerîm'deki bir âyet ile bağlantılıdır. Hatta, o âyeti kerîmenin açıklaması mahiyetinde söylenilmiştir. O âyet şudur:

"Va'bud Rabbeke hatta ye'tiyekel yekıyn" (15.Hicr: 99)

"Sana yakîn gelene kadar, Rabbine ibadet et."

Bazıları, üzücüdür ki, burada geçen **"yakîn"** kelimesini **"ölüm"** diye anlamış ve dilimize çevirmişlerdir! Ve elbette ki bu yanlış çeviri düşünen beyinleri gerçek hedeften saptırmış ve çıkmaz yollara sokmuştur.

Kur'ân, genel olarak **"ölüm"** anlamında, daima **"mevt"** kelimesini kullanmıştır. Burada ise kasıtlı olarak, **"mevt"** değil **"yakîn"** kelimesini kullanmıştır. Çünkü burada anlatılmak istenilen şey **"ölüm"** değil, **"yakîn"** hâlidir.

"Yakîn" nedir?

"Yakîn"; bir hâlin hakikatini, gerçeğini algılama ve gereğini yaşamadır. Dolayısıyla, **"ölüm"** de **"yakîn"** ile erilen hâllerden ancak bir tanesidir.

"Yakîn", gerçeğe erme olduğuna göre; ölümle de bedensel yaşamın hakikati olan ruhsal yaşama erilir.

Ama **"yakîn"**, asla ölüm anlamıyla kayıtlanamaz.

"Yakîn"in üç basamağı vardır demiştik...

İlm-el yakîn; Ayn-el yakîn ve Hakk-el yakîn...

İlm-el yakîn; tasavvuftaki anlamıyla, hakikati bilgi yolu ile algılamak, idrak etmek anlamındadır.

Ayn-el yakîn ise; hakikati idrak ettikten sonra onu kendinde hissetmek ve bu istikamette bir müşahede içinde olarak yaşamaktır.

Hakk-el yakîn ise; ilâhî sıfatlarla, ikrâmı ilâhî neticesi tahakkuk etmektir.

"Yakîn" kelimesini de böylece kısaca izah ettikten sonra gelelim **"RÜ'YET"** kelimesinin anlamına.

"Rü'yet" görüş anlamındadır. Rüya dahi, görülen şeyler şeklinde anlaşılabilir!

Sûret sahibi, şekli olan varlıklar için görüş mânâsında kullanılabilen **"Rü'yet"** kelimesi, **Allâh** için kullanıldığında ise **"İLİM"** anlamında anlaşılır.

Nitekim daha ileride geleceğiz... **Gavs-ı Â'zâm Abdülkâdir Geylânî** hazretleri, **Allâh'ı rü'yet** konusunda şöyle der:

"KİM Kİ RÜ'YETİ, İLMİN GAYRI ZANNEDERSE, O GÜVENİLMEYECEK ZANNA ALDANIP, MAĞRURLARDAN OLUR."

"KİM Kİ İLİMDEN SONRA HÂLÂ RÜ'YET İSTERSE, O PERDELİLERDENDİR."

Evet, **Allâh'ı rü'yet, Allâh ilmiyle donanmış olmaktır...** Çünkü **Allâh**, madde gözle görülmekten münezzehtir.

Esasen **"görüş"** denen şey, gerçeği itibarıyla bir konuda ilim sahibi olmaktır! Çünkü gerçekte beyin, kendisine gelen görüntü sinyallerini değerlendirerek ilim sahibi olan bir merkezdir. Bu konu **"TEK'İN SEYRİ"** isimli kitabımızda detaylı olarak incelenmektedir. Arzu edenler oradan konuya daha geniş bir biçimde eğilebilirler.

Evet, bütün bunları anladıktan sonra, şimdi aşağıdaki cümlenin neyi anlatmak istediğini deşifre edelim;

"Vuslattan sonra ibadeti beşeriyetiyle irade edenler"...

Vuslattan sonra, sen, **"yok"**tan var olmuş bir **"yok"** olduğunu idrak ettikten ve var olan yegâne varlığın **Allâh**'ın Esmâ ve Sıfatlarının zuhuru olduğunu müşahede ettikten sonra, benlik varsayımından kurtulursun. Böylece, **"yok"**tan var olmuş olan sen, **"yok"**a döner ve **Allâh Bâkî kalır!..** Böylece de vuslat tamam olur.

Bu durumda sen **"yok"** olunca, **"sen"**e dönük bütün istek, arzu, hırs ve ihtiraslar da ortadan kalkar. Ne maddi ne de manevî anlamda. İşte bu durumda sen ortadan kalktığın için, senden ibadet istek ve arzusu da oluşmaz!

"Beşeriyetiyle" demek, kendini var kabul eden, tanrının bir kulu olarak varlığını görmekte devam eden anlamındadır.

Yukarıdaki bitişik anlamı ise; işin hakikatini anladıktan sonra, benliğinde bir kuvvet, kudret görüp, fâili kendisine mâl eden şeklindedir.

Yani, fâili hakikinin **Allâh** olduğunu fark ettiği hâlde; kendinde güç, kuvvet görüp; olayı, kendi vehmî benliğine bağlamak suretiyle **Allâh**'a şirk koşmuştur; velev ki isteği ibadet bile olsa, denilmektedir.

Dolayısıyla kişi, vuslata erene kadar, yani yakîn gelene kadar, varsandığı vehminden doğan benliğiyle hareket edecek ve ibadet edecektir.

Peki ya yakîne erdikten sonra, **"hakikati"** yaşadıktan sonra ne olacaktır? İbadet bitecek midir?

Yakîne erenin ibadeti biter! Ancak, ubûdeti devam eder!

Yakîne erenin ibadetinin bitmesi ne demektir?.. İbadet nasıl biter?.. Sonra ne olur?..

Fiil, kula bağlandığı zaman ibadet adını alır. Fâili hakiki ortaya çıkıp, kuldan sâdır olan fiillerin **Allâh**'a ait olduğunda ise ubûdet denilen yaşam başlar!

Hemen şu âyeti kerîmeyi hatırlayalım:

"...(OKU) **ATTIĞINDA SEN ATMADIN, ATAN ALLÂH'TI!.."** (8.Enfâl: 17)

Atma fiili senden çıktı ama sanma ki sen varsın da o atma fiilini sen meydana getirdin; atma fiilinin hakiki fâili **Allâh**'tı.

"HÂLBUKİ SİZİ DE YAPTIKLARINIZI DA ALLÂH YARATMIŞTIR!" (37.Sâffât: 96)

İşte bu gerçeği göremeyiş, yani fâili hakikiyi göremeyiş; fiillerin fâili hakikisi olarak vehmî benliğini kabulleniş, bir yönüyle şirk, diğer yönüyle de küfürdür!

Fiillerin fâili olarak kendini görüş, **Allâh**'a karşı kendini bir tanrı gibi kabullenme sonucunu doğurur ki, bu yönüyle şirke yol açar!

Öte yandan fiili gene kendisinin meydana getirdiğini zannediş, fâili hakikiyi inkâr sonucunu doğurur ki, bu da kişinin inkârını yani küfrünü oluşturur.

Kişi, vehmettiği yani gerçekte var olmayıp da var kabul ettiği **"Ben"**liğinin **"yok"** olduğunu, var olan **TEK** Vücud'un **Allâh** olduğunu yakîn ile yaşadığı zaman, küfür de şirk de biter, emaneti sahibine teslim etmiş olur.

İşte vusûlünün tahakkukundan sonra bir kısım evliyaullâhtan çıkan ve **"şatâhat"** denilen bazı sözleri bu ilimle değerlendirmek gerekir.

Hallacı Mansur'un meşhur **"ENE'L HAK"** sözünü dinleyen **Mevlâna Celâleddin**'in; **"Ne yani Ene bâtıl mı diyecekti? Elbette Ene'l Hak der"** dediği nakledilir.

Mevlâna Celâleddin bunu nasıl diyor?

Görerek! Yani, rü'yete erdiği, ilme erdiği, hakikate erdiği, gereğini yaşadığı için **Hallacı Mansur** ismi altında zâhir olan varlığın **HAK** olduğunu biliyor ve dolayısıyla da O'na yakışan elbette böyle söylemektir diyor!

Diğer bir deyişle, Hallacı Mansur konuşuyor diyen binbir perdeliler gibi değil; gördüğünün hakikatine ermiş perdesiz evliyaullâhtan biri olarak böyle konuşuyor!

"Cüppemin altında Allâh'tan gayrı mevcud değildir" diyen evliyaullâhın önde gelenlerinden **Cüneyd-i Bağdadî**'nin bu beyanını dahi, aynı şekilde anlamak ve sözü sahibi hakikisine bağlamak gerekir. Zira **"yok"**un haddinden değildir **"var"**lıktan dem vurmak!

Vuslata ermişlerin yaşamı ise neticede iki hâlden biridir;

Ya, **"meczup"** olarak kalmak...

Ya da, manevî vazife ile halk içinde, halkın yaşamına uygun bir tarzda yer almak...

"Meczup" kelimesi genelde halk arasında deli divâne olarak anlaşılır. Yemesine, içmesine, giyim ve kuşamına, oturup kalkmasına dikkat etmeyip, edep âdap bilmeyen, kurallara uymayan birine şayet biraz da dinsel kelâm ediyorsa, hemen "meczup" etiketi yakıştırılıverir.

Oysa gerçekte **"meczup"; Allâh'ın cezbetmiş olduğu kişi** anlamındadır. **Allâh**'ın cezbetmesi sonucu, **O**'na yönelmiş, **O**'nun varlığı yanında yokluğunu idrak etmiş ve nihayet yok olmuş; **varlığında Allâh'ın Bâkî kaldığı kişidir "Meczup"!**

"...ALLÂH DİLEDİĞİNİ KENDİNE SEÇER..." (42.Şûrâ: 13)

Âyeti kerîmesi bu gibi **"seçilmiş"**lerin durumunu açık seçik vurgular! Hakiki mânâsıyla meczuplar, **Allâh**'ın kendine seçtikleridir!

Allâh'ın kendine seçmesi ne demektir?

Allâh'ın kendine seçmesinden murat, kişideki perdelilik oluşturan vehim gücünün tasarrufunun ortadan kalkmasıyla, hakikatini tanıması; rü'yete ve vuslata ermesidir!

Ancak bu durum, perdeliler, gerçeği görmekten mahrum kalan, gözünün gördüğü kadar düşünebilenler tarafından asla anlaşılamaz!

Konu buraya kadar gelmişken, akla takılabilecek şu sorunun da cevabını vermeden geçmeyelim:

"Ben vuslata erdim, gerçeği gördüm, hakikati idrak ettim, artık bundan sonra ben ibadet etmiyorum! Ne yukarıda bir tanrı var ve ne de ibadete ihtiyacı olan bir varlığım!" diyerek, bir kişinin ibadetleri terk etmesi hoş görülebilir mi? Bu hâli yerinde midir? Yaptığı bu iş doğru mudur?

Bu gerçekten tasavvufta son derece önemli bir konudur.

Birçokları, bu hususta kendilerine örnek olarak gösterilen kişilerin davranışlarını da kabul etmezler. Mesela, derseniz ki; hakikate ermiş bulunan **Abdülkâdir Geylânî, Bahaeddin Nakşıbendi, İmam Gazâli, Muhyiddini Arabî, Hacı Bektaş Velî** gibi zevâtın hiçbiri de ibadetlerini terk etmemişlerdir. Hemen buna kılıf takıp; onlar örnek kişilerdi, bunun için yapmışlardı, derler.

Oysa **"ibadet"** adı verilen bu çalışmalar, **Allâh**'ın Esmâ ve Sıfatını izhar kanunları gereği ve sonucu olarak zorunludur ki, bunu idrak edemezler.

"...SÜNNETULLÂH'TA ASLA DEĞİŞME BULAMAZSIN!" (48.Feth: 23)

Madde bedenimiz, fizik bedenimiz nasıl enerji ihtiyacını karşılamak için yemek-içmek zorunda ise; **"RUH"** dediğimiz **"Holografik dalga bedenimiz"** de enerji ihtiyacını yani **"nûr"**unu, ibadet denilen beyin çalışmaları sonucu elde eder. Şayet bu çalışmaları ihmâl ederseniz, **"nûr"**unuz, yani ölüm ötesi yaşam bedeninizin enerjisi yetersiz kalır.

Bunun neticesinde de hiç hoşlanmayacağınız, size azap verecek şartlar içinde hapis kalırsınız. Bu konuda da geniş bilgi **"İNSAN ve SIRLARI"** isimli kitabımızda mevcuttur.

Hakikati yaşamakta olan bir mahal, şu anda yeryüzünde hayatına devam ederken, yaşadığı hâlin değil, bedenin içinde bulunduğu şartlar sonucu, nasıl yiyip içmeye devam etmek zorunda ise; ve bu yiyip içişi nasıl hakikati yaşamasına engel değil ise; aynı şekilde ruh bedeninin ihtiyacı için de o ibadetlere devam etmek zorundadır! Aksi takdirde, hakikati ne kadar bilirse bilsin, o enerji ya da **"nûr"** eksikliğinin sonuçlarına katlanmak mecburiyetinde kalacaktır!

Esasen **"hakikat", şuur boyutunda yaşanan bir şeydir!** Her boyut, kendi varoluş sistem ve kuralına göre yaşanır! Gerçekten hakikate ermiş yakîn sahiplerine de bu gizli kalan bir durum değildir.

Bu sebeple de, eğer bir kişide bu tür eksiklikler görülürse, genellikle onun henüz tam anlamıyla hakikate ermemiş olduğu, olaya kulaktan dolma kuru bilgiyle yaklaşmakta olduğu düşünülür!

Zira, **hakikatte, şeriata ters düşen bir durum görülmez!**

16

SAÎD - ŞAKÎ

Ve daha dedi ki:

- Yâ Gavs-ı Â'zâm. Kim saadet-i ezelî ile saadete kavuşmuş ise, ne mutlu ona! Bundan sonra mahrum olmaz ebeden!

Kim ki şekavet-i ezelî ile şakî olmuşsa, yazıklar olmuş ona; ve o ebediyen makbûl olmaz!

Gerek **"saîd"** oluş ve gerekse **"şakî"** oluş ezelî bir hükmü ilâhî sonucudur! Saîd, daha sonra çalışmalarıyla, yaptıklarıyla şakî olmaz; şakî de yapabileceği tüm çalışmalarına rağmen, sonradan saîd olmaz. Hüküm, ezelde kesin olarak verilmiştir; bunu sonradan değiştirebilecek hiçbir güç de mevcut değildir.

Bu konuda **Allâh**'ın hükmünün kesin olup, kişinin sonradan yapacağı çalışmalar ile asla değişmeyeceğini; **"İNSAN ve SIRLARI", "Hz. Muhammed'in açıkladığı ALLÂH"** ve **"AKIL ve İMAN"** isimli kitaplarımızın **"Kader"** bahislerinde pek çok hadîs-î şerîf ile açıklığa kavuşturduk elimizden geldiğince. Arzu edenler **"Kader"** konusunun gerçeğini bu kitaplardan inceleyebilirler.

"Allâh mahlûkatı bir karanlık içinde yarattı. Üzerlerine nûrundan saçtı. O nûrdan isâbet alan saadete erdi... O nûrdan isâbet almayan da şekavette kaldı."

Anlamındaki bir hadîs-î **Rasûlullâh**, bize bu konuda ışık tutan çok önemli bir açıklamadır.

Peki, bu ve benzeri hadîs-î şerîflerde anlatılan olay nedir ve niçin böyledir?

Kâinatta mevcut olup, algılayabildiğimiz veya algılayamadığımız her şey, hep **Allâh**'ın bir veya birkaç isminin mânâsının ortaya çıkmasıyla var olmuş şeylerdir.

Allâh, kendisinde mevcut olan bu özellikleri seyr için kâinatı **"yok"**tan, kendi isimleriyle, o isimlerin anlamlarıyla var etmiştir.

İşte bu sebeple, ister **"saîd"**lik denilen hâl olsun, ister **"şakî"**lik denilen hâl olsun, her ikisi de belirli **Allâh** isimlerinin zuhuru sebebiyledir.

"SAÎD"lik denilen hâl, beynin bir tür **antiçekim dalgası üreterek** bunu **"nûr"** diye bilinen ismiyle **holografik dalga bedene** yüklemesi, yani kişinin **"RUH"unun bu nûra sahip kılınması** hâlidir.

"ŞAKÎ"lik denilen hâl de, beynin **antiçekim dalgasını üretmeyerek** kişinin **"RUH"**unun yani **holografik dalga bedeninin** bu enerjiden mahrum kalmasıdır.

Beynin bu enerjiyi üretmesi veya üretmemesi, **ana rahmindeki 120'nci günde** almış olduğu kozmik tesire (veya meleğin yazmasına) bağlıdır!

Ve bu tesiri alıp almaması dahi, o birimin ezelindeki **hüküm ve takdiri ilâhîye** bağlıdır!

Şayet, onun **"saîd"** olması hükmedilmiş ise, tüm yaşamı ona göre programlanır ve o da programına göre olan işlerle meşgûl olur.

Hemen bu anda şu hadîs-î **Rasûlullâh**'ı hatırlayalım:

"Herkes ne iş için yaratılmış ise, ona o işler kolaylaştırılır."

Evet, **"ALLÂH Adıyla İşaret Edilen", aşikâr etmek istediği, seyr etmeyi dilediği her mânâya uygun bir sûret yaratmış ve onları**

belirli fonksiyonları yerine getirmek üzere programlamıştır. Artık herkes, kendi takdirinin gereklerini yerine getirecektir.

Ne saîd, şakî olur; ne de şakî, bundan sonra saîd olur!

Bu hususta anlaşılması gereken çok önemli bir nokta şudur...

Allâh'ın indînde, 5 milyar insan şakî olmuş, 300 milyon insan saîd olmuş, bunların hiçbir önemi yoktur!

İnsan bedeninde üç-beş hücre veya bundan çok daha küçük boyutlardaki üç-beş bakterinin yeri ne ise; **Allâh** indînde beş-on milyar dünyanın da yeri belki odur!

Eğer bu gerçeği iyi idrak edebilirsek, fark ederiz ki, hüküm ve takdirin değişmesini düşünmek abesle iştigaldir! Yapılacak iş, elden geldiğince gelecekte içinde olacağımız sistemi anlamak ve o şartlara göre kendimizi hazırlamaktır!

Şunu iyi anlayalım;

Vücudun aldığı gıdaların posasının üzerinden geçtiği alt tarafımızdaki hücreler nasıl ki;

"Biz niye dil üzerindeki hücreler olmadık, o her an nice lezzetleri tadıyor! Hâlbuki bizim üzerimizden o gıdaların posası geçiyor, ki insanoğlu, pis necis diye o posadan tiksiniyor! Öyle ise bizim suçumuz neydi ki burada yer aldık?" diyemiyorsa... Her bir birim de yer aldığı planda görevini isteyerek veya istemeyerek ifa edecektir!

Öyle ise akıllı olan, değirmenlere karşı savaşmaz, akıntıyı arkasına alarak en gerçekçi bir biçimde, en güzel çalışmalarla, yarın pişmanlık duymayacağı hedefe ulaşmaya çalışır.

17

FAKR'IN ASLI

Ve daha dedi ki:

- Fakrı ve yoksulluğu insanı taşıyıcı kıldım! Kim ona yoldaş olursa, menziline ulaşır; sahralarda vadilerde dolaşmadan!

"Fakr hâlini ve yoksulluğu insanı taşıyıcı kıldım" diyor...

Nereye taşıyor?..

Hakikatine!

Bir insanın hakikatine eren yolda eğer yoldaşı **"fakr"** olursa, elbette ki o hedefine ulaşır.

Ne zaman ki insan, kendi varlığını; varlığının Hakk'a ait olduğunu; **"insan"**ın tüm varlığının sadece ve sadece bir isimden ibaret olduğunu; o ismin müsemmasının **Allâh**'ın isim ve sıfatlarıyla kaîm olduğunu idrak ederse, yakîn ile bilir ki; **Allâh**'tan gayrı vücud sahibi mevcut değildir! Bu durumda, sahralarda vadilerde dolaşmadan, yani sonu gelmez boş hayallerde, vehim ürünü fikirlerle vakit kaybetmeden hedefine ulaşmış olur!

Şayet bir kişi, içinde yaşanılan madde âlemini ve içindekileri görerek, gerçekten varsanırsa, kendisini varsanırsa, **sonra bir gün herhangi bir şekilde yok olduktan sonra Allâh'ın Bâkî kalacağını vehmederse,** bu tamamen boş bir hayal ve aldanıştır!

Çünkü zaten **"madde âlemi"**, beş duyunun var gösterdiği bir âlemdir. Özüne doğru boyutsal bir yolculuğa çıkılırsa, bu algılanan âlemlerin

"yok" olduğu, **"yok**"tan var olmuş bir hayal olduğu gerçeği apaçık ortaya çıkar!

İşte böyle olunca, insanın da, bu âlemin içinde yer alan bir fert olarak gerçekte yok olduğu kolaylıkla görülür.

Ama gerek insanın ve gerekse âlemlerin yokluğuna karşın, ortada hangi isim ve resimle olursa olsun bir varlık vardır. Her an yeni bir şan alan, buna karşılık her türlü kayıtla kayıtlanmaktan münezzeh bir varlık... İşte O, **Hakk**'tır!

"Yok"u yok etmek muhaldir!

Yoktan var olmuş şeyler de zaten **yok** hükmündedir; ve onları da **yok etmeye** çalışmak abesle iştigaldir.

Öyle ise biz, **"yok"** olduğunu idrak ettiğimiz varlıkları **"yok etmeye"** uğraşmakla vakit harcıyorsak, yazık ediyoruz kendimize!

Gördüklerimizi yok etmeye uğraşmak yerine, gördüğümüzün hakikatini idrak etmek, en kestirme yoldur!

Hadis:

"Rabbim bana eşyanın hakikatini göster!"

İşte, şayet **Allâh** bir kuluna, kendine vâsıl olmayı kolaylaştırmış ise, demek; o kişinin kendisinin gerçekte var olmadığını idrak edecek istidat ve kabiliyette yaratılmış olması demektir.

Allâh'ın, kendi isimlerinin mânâlarını seyretmeyi dilemesiyle, kendisinin ve tüm mevcudat diye bildiğinin meydana geldiğini anladığı zaman kişi, otomatik olarak **"FAKR"** hâline düşer. Bu fakr hâli ise tasavvufta **fenâfillâh** diye bilinen hâldir.

Yokluğa yani **"fakr"**e erende eğer **"Bâkî"** olanın yaşamı baş gösterir ise; gören göz, işiten kulak olarak açığa çıkarsa, yani kısacası **"ALLÂH Adıyla İşaret Edilen", Bâkî** olduğunu ortaya koyarsa, o zaman da bu

hâle **“BakâBillâh”** denilir. Evliyaullâhın yüksek mertebelilerinde zâhir olan bir mertebedir bu.

Seyreden, seyredilen ve seyir hep **Allâh**’tır!

18

MUHABBET, PERDEDİR!

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Muhabbet, seven ile sevilen arasında perdedir!

Seven, sevilende yok olduğu zaman, yani seven sevilenle var olduğunda, vusûl hâsıl olur.

Allâh'a karşı olan muhabbet, aşk, sevgi denen hâllerin tamamı; Cenâb-ı Hakk'ın **nûrdan perdelerinden** bir perdedir!

Fiiller âlemine ait her şey, görüldüğü sürece nârdan perdeleri; Esmâ âlemine ait her mânâ da nûrdan perdeleri meydana getirir!

"Muhabbet, bir birimden, diğer bir şeye olur."

Bu sebeple de, **Allâh**'a olan muhabbet dahi özünde **"ikilik"** anlamı taşıdığı için **"şirki hafî"** yani gizli şirk ihtiva eder. Ki bu da elbette perdelilik, yani gerçeği görememe hâlini ortaya koyar.

Bu yüzden, sevgi; sevenle sevilen arasında hicap (perde)dir, denmiştir.

Ne zaman bu perde kalkar?

Sevgi ne kadar artarsa, seven o derece sevilenle ilgilenmeye başlar. Nihayet sevgi o dereceye ulaşır ki, sevdiğinden başka bir şey düşünemez olur. Âdeta deli divâne olur!

İşte bu yakıcı duyguların etkisiyle, sevdiğini azami ölçülerde tanımaya ve bundan sonra da ona ulaşmaya çalışır. Ancak sevilen **Allâh** olunca ve O iyi bir şekilde tanınınca, idrak eder ki, varlığının her zerresinde ve tüm **"BEN"**liğinde mevcut olan **Allâh**'tır!

İşte bu tespit ile birlikte artık demeye başlar;

"Ben yokum ancak O var! Ben bir gölgeden, bir hayalden, vehim ile varsanılan bir zandan ibaretim; gerçekte var olan sadece Allâh'tır!"

Böylece o kişi ortadan kalkınca, **"ikilik"** mevhumu ve mefhumu da ortadan kalkmış olur. Dolayısıyla perde de!

Bundan sonra yaşanır ki, **gören gözdür, işiten kulak; tutan eldir, yürüyen ayak! Bâkî olan Allâh'tır!**

19

ÖLÜMÜN ASLI

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... İnsan, ölümden sonra ne olacağını bilseydi, dünya hayatını sürdürmeyi temenni etmez; her an, "beni öldür" diye yalvarırdı!

Yukarıdaki beyanda geçen, **"ölümden sonra"** ifadesindeki **"ölüm"** kelimesiyle, bildiğimiz fizik ölüme işaret edilmiyor!

Burada bahsedilen **"ölüm"**, bir hadîs-î şerîfte anlatılan ve **"ölmeden önce ölün"** şeklinde günümüze kadar gelmiş olan ölüm şeklidir.

Bir **fizik ölüm** vardır, maddi mânâda. Madde bedenin kullanım dışı kalmasıyla birlikte, bilincin-şuurun ruh bedenle yaşamına devam etmesi hâlidir.

Bir de **manevî ölüm** vardır.

"Ölmeden önce öl!" hadîs-î şerîfi bu ölüm türünden bahsettiği gibi, şu hadîs-î şerîf dahi gene bu ölümden bahseder:

"İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar!"

Eğer insan, **"ölmeden"** yani fizik bedenini yitirmeden evvel, benliğinin gerçekte yok oluşunu idrak suretiyle **"ölür"** ise, bundan sonraki yaşamı izah etmek mümkün değildir!

Bu sebepledir ki insan, manevî anlamda yani şuur boyutunda ölmek, daha doğrusu ölümü tatmak suretiyle, uykudan uyanırsa, yakîne erer! Çokluk kabulünün getirdiği türlü sıkıntı ve azaplar onun için son bulur. Beşeriyet isminin ardındaki hakiki **"VECH"**i seyre başlar.

"...NE YANA DÖNERSEN VECHULLÂH KARŞINDADIR (Allâh Esmâ'sının açığa çıkışıyla karşı karşıyasın)**!.."** (2.Bakara: 115)

Âyeti onun için açıklığa kavuşmuş olur!

İşte bu şekilde olacakları bilse insan, elbette her an **"beni öldür"** diye yalvarır durur.

Demek oluyor ki, burada bahsedilen **"ölüm"** fizik mânâda, intihar anlamında bir ölüm değil; şuur-bilinç boyutunda, varsanılan vehmî benliğin ortadan kalkması suretiyle **uyanıklığı** temin edecek olan manevî **ölümü tadış**tır!

20

“HAYRET” HÂLİ

– Yâ Gavs-ı Â’zâm… Kıyamet gününde, indîmde mahlûkatın en sevgilisi; sağır, dilsiz, kör, hayrette olan ve ağlayandır! Kabirde de bu böyledir!

Tamamıyla mecazî işaretlerden oluşan bir beyan…

“Kıyamet gününde”; her şeyin içyüzünün, gerçeğinin ortaya çıktığı anda!

“Yevm”, hem **“gün”** anlamında kullanılır, hem de **“an”** anlamında kullanılır. Burada geleceğe dönük belirli bir kıyamet günü anlaşılabileceği gibi, her şeyin içyüzünün ortaya çıkıp aşikâr olduğu, hakikatinin anlaşıldığı **“an”** diye anlamak da mümkündür. Hatta denilebilir ki, burada esas vurgulanmak istenilen mânâ bu ikincisidir.

“Kıyamet”ten murat olarak **“içyüzlerin, gerçeklerin ortaya çıktığı an”** kavramını anlarsak, gerisini de şu şekilde yorumlamamız son derece kolay olacaktır…

“Halkolmuşların en sevgilisi”; Zât’ımda, Ahadiyet’imde yaşarken kendi sonsuz mânâlarımı seyretmeyi murat ettiğim için, Esmâ mertebesine tenezzülüm dolayısıyla var kıldığım birimlerin en sevgilisi yani beni izhar istidadına sahip olanı…

“Sağır”; varlıkların birimselliğinden, izafî benliklerinden, vehminden doğan benliklerinden yükselen sesleri duymayan…

"Dilsiz"; vehmî, izafî, gerçekte var olmayan benliğinden söz etmeyen, kesret hâlinde konuşmayan, "yok"un kavgasını yapmayan!

"Hayrette olan"; o güne kadar varsandığı varlıkların gerçekte bir varlıkları olmadığını görmek suretiyle hayrette kalan...

Burada hemen Hz. **Muhammed Mustafa** (aleyhisselâm)'ın şu duasını hatırlayalım:

"Allâh'ım, hayretimi arttır!"

Tasavvufta, **Hayret makâmı** vardır. Bu makâma gelen kişi, günbegün perdelerinin kalkmasıyla hayretten hayrete düşer. Çünkü, o güne kadar çeşitli şartlanmaların tesiri altında, yanlış bilgiler sonucu, olmayan şeyleri varsanarak yaşarken; işin hakikatine yönelme sonucu, eşyanın hakikatini görmeye başlayınca büyük hayretlere düşer. Hayretin sebebi her şeyin hakikati olan **Allâh**'ın Esmâsını seyrin neticesidir.

"Ağlayandır"; öyle gerçekleri müşahede eder ki bu seyir sırasında elinde olmadan ağlama hâli zuhur eder kişiden...

İşin olabildiğince hakikatini, **Abdülkâdir Geylânî** Hazretlerinin bu **"Risâle-i Gavsiye"** isimli eserine dayanarak açıklama yapmamıza rağmen, gene de bir yerde durmak mecburiyetinde olduğumuz öyle gerçekler vardır ki, bunları yazamıyoruz.

İşte bu gerçekleri gören-bilen velî ağlar! Elde olmaksızın ağlar. O gerçekler ağlatır insanı...

"Eğer, siz benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız!"

Bu hadîs-î **Rasûlullâh**, işte yukarıda anlatamadığımız gerçeğe işaret etmektedir. Ki ehli bunu elbette bilir.

"Kabirde de bu böyledir"; ölümü tatmış bulunan birimin bedeninin, içine defnedildiği toprak çukura kabir dendiği gibi; ölmeden evvel ölmüş kişinin bedenine dahi **"kabir"** denilir. Hatta ehli arasında,

hakikati yaşayan kişilere, **"kabrini sırtında taşıyan"** denmesi dahi meşhurdur.

Yani bu ifadesiyle; hakikatin yaşanmasının, Dünya'da bir bedenle yaşanırken gerçekleşmekte olduğuna işaret çekilmektedir. İnsan, bu dünya hayatı içindeyken, hüküm ve takdiri ilâhî sonucu belirli çalışmalar yaparak, ölmeden evvel ölecek, bu şekilde **"uyanacak"**, hakikati ve Hakk'ı görecek ve ondan sonra da bedeninin ömrü kadar, kabrini sırtında taşıyarak hakikatin gereğini yaşayacak.

"Sağır, dilsiz, kör, hayrette olan" tanımlamasını tasavvuf terimiyle şöyle de anlatmak mümkündür;

"Allâh'ı bilenin dili tutulur" hükmünce; gözündeki perdesi kalkarak, Zât-ı ilâhîyi müşahede eden sağır olur, izafî varlıklardan yükselen sözleri ve hükümleri işitmez olur; hakikati açıklayamayacağı için, dili konuşmaz olur, bilir ki hakkında konuşacağı varlık **O**'dur! Her an **O**'nun yeni yeni şanlarını seyretmekten hayrette olur! Ki Dünya'da da âhirette de böyledir.

21

SORU BİTER!

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Beni gören sualden müstağni olur her hâlinde; görmeyen ise faydalanamaz sualden, o da işin kâliyle perdelenmiştir!

Ayn-el yakîn hâline geçip, direkt olarak **Hakk**'ı müşahede eden, her şeyin hakikatini ve dolayısıyla sırrını çözer. Böyle olunca da soruları biter. Çünkü bütün soruların gerçek **TEK** cevabına ermiştir.

Ne, neden, niçin, nasıl, hangi hikmete dayalı olup bitmektedir, bunların hepsinin de cevabını alır. Çünkü o, ana müsebbibi açık seçik görmekte, neyin ne sebeple oluştuğu sistemine vâkıf olmaktadır. Buna karşılık;

Hakk'ı görmekten perdeli olan ise, dalgalı bir denizde kalasa tutunup da dalgaların arasında bir oraya bir buraya savrulan kimse gibi, cevabı olmayan sayısız sorular arasında bocalar durur.

"Kâl", yani laflamakla vakit geçiren kişinin, sistemli ve derin düşünceyle çözülebilecek gerçeklere ermesi imkânsızdır.

22

SIRRÎ NEŞ'E

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Bütün ruhlar raks ederler kalıplarında kıyamete kadar; "Elestü BiRabbiküm" sözünün mânâsından dolayı, sonra da derler ki, "Rabbimizi gördük!"...

"Bütün ruhların kalıplarında raks etmesi"nin anlamı; onların her an kendilerine ulaşan yeni yeni tecellilerin hükmü altında **"hakiki"** şekliyle kulluklarını yerine getirmelerinin oluşturduğu **sırrî neş'edir!** Onların içinde bulundukları bu hâl, aynı zamanda onların fıtrî zikirleridir, ki bu duruma şu âyeti kerîme işaret eder:

"...HİÇBİR ŞEY YOK Kİ, O'NUN HAMDI OLARAK, TESPİH ETMESİN! FAKAT SİZ ONLARIN İŞLEVİNİ ANLAMIYORSUNUZ!.." (17.İsra': 44)

İşte bu sebepledir ki, bütün varlıklar, varoluş aslî görevleri itibarıyla her an kendilerinden dileneni yapmaktadırlar ve bununla da tespih hâllerini muhafaza etmektedirler; ve bu hâl onların raks edişleri olmaktadır.

Bu işin hakikatine vâkıf olmayan kişilerin, varoluş hikmetlerinden bîhaber olmaları sebebiyle, onların bu kulluk hâllerini değerlendiremeyişleri, onların bazı davranışlarına **"kötülük"** ya da **"ma'siyet"** gibi izafî yani göresel değerlendirme ile bakmalarından meydana gelmektedir.

"Elestü BiRabbiküm" hitabında ise gerçekten çok büyük bir **SIR** saklıdır. **"Ben sizin Rabbiniz değil miyim?"** diye tercüme edilip,

anlaşılan bu ifade; gerçekte zâhir olan varlıkların bâtınındaki çok azîm olan bir sırrı dile getirmektedir.

Bu büyük sır **"BiRabbiküm"** kelimesinin içinde gizlidir! Buradaki **"B", "özünü teşkil eden Rabbin değil miyim?"** anlamını taşımaktadır!

Dolayısıyla kişinin, **ÖZ**'ünden Rabbini müşahede ve tespit imkânına sahip olduğu müjdelenmektedir.

"Nefsine ârif olan Rabbine ârif olur!"

Hadîs-î şerîfi dahi işte gerçekte bu âyeti kerîmenin işaret ettiği azîm sırrı açıklamaktadır.

Ruhların, Rubûbiyet tecellilerine mahal olup, Rubûbiyet hükümlerinin anlamlarını ortaya koymakla görevli olduklarını anlatmaktadır.

"...HAREKET EDEN HİÇBİR CANLI YOKTUR Kİ ONUN 'Bİ'NASİYESİNDE (alnında-beyninde var olarak/beyninden) **TUTMUŞ OLMASIN** (Fâtır'ın beyni programlaması) (lafında kalanlara göre: Hükmüne boyun eğdirmek)**... MUHAKKAK Kİ BENİM RABBİM SIRAT-I MÜSTAKİM ÜZEREDİR."** (11.Hûd: 56)

Rabbin Rubûbiyet tecellilerinin hükmü altındaki bütün yaratılmışlar, O'nun özlerinden gelen hüküm ve iradesiyle fiiller ortaya koymaktadırlar ki, bu hâl de onların mecazî ifadeyle raks edişleri, bir diğer ifade tarzıyla zikirleri, kulluklarını yerine getirişleridir. Bu mânâyı sadece insan ve hayvan boyutuyla değil, tüm evrensel varlıklar olarak anlamak mecburiyetindeyiz...

23

RÜ'YET, İLİMDİR!

Ve daha dedi ki;

– Yâ Gavs-ı Â'zâm; kim ki ilimden sonra *(bir de ayrıca)* ***rü'yet isterse o mahcubtur*** *(perdelidir)****. Kim ki rü'yeti ilmin gayrı zannederse o Rabbi görmekten, güvenilmeyecek zanna aldanıp, kendini beğenmişlerden, mağrurlardan olur!***

Rü'yeti ilmin gayrı, başka bir şey zannediyorsa; hakikat ilmini elde ettikten sonra ayrıca bir de **rü'yet** diye bir şey var zannediyorsa, o kişi hicap altındadır, yani perdelilerdendir!

İlim, ilim bilmektir,
İlim, kendin bilmektir.
Sen, kendin bilmezsin;
Bu nice emektir?..

Beyitleriyle rahmetli **Yunus Emre**'nin işaret ettiği gibi, gerçek mânâda ilim, kendini, özünün ne olduğunu bilmektir.

Dünya'daki şeylerin neden ne hâlde olduğunu veya neye dönüşeceğini bilmek, kişiye geçici yararlar sağlar. Kişinin gerçek menfaati ise, **"ÖZ"**ünü bilmekte yatar. Bu sebepledir ki, asırlardır sayısız insan kendini **Allâh**'ın yoluna vermiş, vuslata ermek için hadsiz hesapsız şeylerden vazgeçmiştir.

Hangi yoldan olursa olsun, bütün tasavvuf ehlinin hedefi, Dünya'da yaşarken, hakikati örten perdelerinden kurtulup, vuslata ermek,

hakikatin gereğini hakkıyla Dünya'da bulunduğu süre içindeyken yaşamaktır.

İşte bu sebepledir ki, bütün tarikatın gerçek gayesini anlamış kişilerin tek hedefi **"rü'yeti ilâhî"**dir!

RÜ'YET nedir?

Rü'yetin ne olduğu hakkında daha önce biraz anlattık. Şimdi rü'yetin ne olduğunu daha etraflı bir biçimde açıklamaya çalışalım.

RÜ'YET, İLİM'dir!

Orijini itibarıyla **kâinat, ilimden ibarettir!**

Gerçekte, görülen hiçbir şey görüldüğü üzere mevcut olmayıp; evrensel ilim sûretleri ve bu ilim sûretlerini deşifre eden ilmî algılayıcılar mevcuttur!

İlmî algılayıcılar dahi ilim kapasitelerini genişlettikleri ölçüde, **"Muhiyt"**e yaklaşırlar... Ve sonuçta **Bâkî** olan **TEK İLİM** kalır!

Açıklayalım dedik, ama galiba henüz pek bir açıklama olmadı! Öyle ise biraz daha detaylara girelim...

Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm) meşhur hadisinde şöyle diyor:

"İlim Çin'de bile olsa, alınız!"

Burada bahsedilen **"İlim", "Hakikat ilmi"**dir. Çünkü, insanın bütün geleceği bu ilmi elde etmesine bağlıdır!

İlim, esas itibarıyla ikiye ayrılır. Geçici yarar sağlayan ilim, ebedî yarar sağlayan ilim.

Mevcut çokluk âlemine dair bütün ilimler, geçici yarar sağlayan ilimler sınıfındadır. Çünkü bir süre için, o varlığın yapısı dolayısı ile, veya varoluş gayesi istikametinde faydalı olacak olan ilimdir.

Hakikat ilmine dair olan ilim ise asıl gerçek ilimdir. Herhangi bir konuya bağlanmadan sadece **"ilim"** kelimesiyle **Rasûlullâh**'ın bahsetmiş

olduğu **"ilim"**, hep **"Hakikat ilmi"**dir ki, bu tüm mevcudatın özünde saklı olan **SIRRI** bildiren ilimdir.

Hakikat ilmi, gözle görülecek **sûrete ait** yani şekli, maddesi olan bir nesne **değildir.** Dolayısıyla ister madde gözüyle, ister rüya şeklinde görülmesi söz konusu olan bir şey değildir **HAKİKAT ilmi!**

Hakikat ilmi, gözle görülecek, yani rü'yet edilecek bir şey olmaz ise; O yüce ilmin ZÂTI nasıl görülebilir ki?

İşte bu sebepledir ki, kim baş gözüyle veya rüya şeklinde **Allâh**'ın görülebileceğinden söz ederse, bu kişi ilmin özünden mahrum olması sebebiyle konunun hakikatinden mahrumdur.

Zira **"ALLÂH İsmiyle İşaret Edilen", "Hz. Muhammed'in Açıkladığı ALLÂH"** isimli kitabımızda açıkladığımız üzere, bir maddi yapı değildir! Dolayısıyla maddeye dayanan beş duyu ile anlaşılması da mümkün değildir!

Bu sebepledir ki, **Allâh** isimiyle işaret edilen, sonsuz-sınırsız yüce varlığın gözle görülmesi mümkün değildir.

Bu arada bazı bilgi sahiplerinin aklına takılabilecek şu soru olabilir;

Gerek Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm) ve gerekse evliyaullâhın önde gelenlerinden bazı zevâtın rüyalarında, **Allâh**'ı bir insan sûretinde gördüklerine dair nakiller mevcuttur. Bunlar elbette ki yalan değildir. Ancak rüyanın ne olduğunu iyi bilmek gerekir.

Rüyalar; çeşitli mânâların, o mânâlara uygun sûretlere bürünerek bize görünmesi hâlidir.

Esas itibarıyla, her şey yani her görüntü, **Allâhû Teâlâ**'nın çeşitli isimlerinin mânâlarının bir sûrete bürünmüş hâlidir. Hatta daha gerçeğiyle, biz o mânâları, beynimizdeki özel algılama sistemi ile, görüntüler, sûretler şeklinde algılarız.

Evet, konunun en can alıcı noktası burasıdır.

Gerçekte, evrende mevcut her şey, bizim bir altımızdaki boyutta, dalga yani ışınsal yapı hâlindedir.

Nasıl televizyon dalgaları dediğimiz şey gerçekte, bir tür belirli frekanstaki dalgalardır ama bünyesinde ses ve görüntü barındırmaktadır. Televizyon kendisinin özel yapısı dolayısıyla, bu dalgaların taşıdığı mânâları, ekranda bir görüntü şeklinde göstermekte ve böylece o görüntüler bizim tarafımızdan algılanmaktadır.

Aynı şekilde, evrende mevcut, her biri de belirli anlam taşıyan dalgaların bir kısmı gözbebeğimizin algılama sınırları içinde kaldığı için beynimize transfer edilmekte ve böylece de bunlar beyinde deşifre edilerek sanki görüntüsel varlıklarmış gibi tarafımızdan algılanmaktadır.

Yani bize, beyin özelliğimiz dolayısı ile varmış gibi gelen görüntüler, aslında ilmî şifrelerdir.

İş böyle olunca, anlaşılmaktadır ki, gerçekte her şey bir ilimdir ve bütün ilimlerin özü, aslı, orijini, hakikati de **"ALLÂH İLMİ"**DİR!

"ALLÂH Adıyla İşaret Edilen" ise, **"Aliym"** isminin işaret ettiği üzere, ilim sahibidir. Hayattan sonra gelen, ikinci **Zâtî sıfatı** itibarıyla **İLİM** sahibidir. Ve nihayet **ZÂTÎ İLİMDİR!**

Varlığı, madde ve şekilden münezzeh olanın ise elbette ki rü'yeti muhaldir. Ama **RÜ'YET** de haktır!

Evet, işte bu söz konusu olan **RÜ'YET** de **İLİM**'dir, ki **Abdülkâdir Geylânî** Hazretleri bize burada bu gerçeği idrak ettirmeye çalışıyor.

"Kim ki rü'yeti ilmin gayrı zannederse" yani, kişi gerçekten madde veya şekil olarak görülecek bir Rabbi olduğunu zannetmekte ise, o kişi farkında olmadan hayalinde var olan bir tanrı mevhumuna tapmaktadır. **Allâh** bu tür zanlardan münezzehtir!

Cüzler âleminden, birimler âleminden söz ediyorsak, bunun muhatabı **Akl-ı cüzdür.** Bu aynı zamanda, **vehmin hükmü altında olan akıl**, demektir!

Akl-ı küll ise **melekût âleminde mevcut olan akıldır.** Bu aklın has sûreti ise **Cebrâil** ismiyle, melek vasfıyla bilinen varlıktır.

Akl-ı küll, sûretli olarak, özünden, Rabbinden gelen ilim ile **Cebrâil** (aleyhisselâm); Nebilere, Rasûllere ve evliyayı kümmeline ilim transferi yapar!

Çokluk (kesret) âlemindeki en geniş kapsamlı ilim, **Akl-ı Küll'ün ilmi**dir.

Vâhidiyet mertebesinde **"Tek"**lik âleminde geçerli ilim ise, **Akl-ı Evvel'in ilmi**dir. İlim sıfatından kaynaklanan bu ilim, Esmâ'nın mânâlarını ihtiva eder. Bir diğer ifade şekliyle, **"TEK"in sahip olduğu özelliklere olan ilmidir** de denilebilir.

"Akl-ı Evvel" ismiyle, **"Hakikat-i Muhammedî"** denilen **varlığın ilmine** işaret edilir. Bu yüce varlığın **"canı"** ise **"RUH-U Â'ZÂM"** ismiyle tanınır ki, âlemde mevcut olan bütün ruhlar, bu Tek Ruh'tan meydana gelmiştir cüzlere ayrılma söz konusu olmadan.

Bu sebeple de hiçbir zaman, bu işin hakikatini bilenler tarafından **"ruh-u cüzi"** diye bir tanımlama kullanılmamıştır. Zira **"ruh-u cüzi"** diye bir şeyden bahsolamaz. **<u>Ruh-u Â'zâm tecezzî kabul etmez</u>!**

Hayat sıfatı yönünden **<u>Ruh-u Â'zâm</u>, İlim** sıfatı yönünden <u>Akl-ı Evvel</u> ve **İrade** sıfatı yönünden **"<u>MÜRİYD</u>"** olan **Hakikat-i Muhammedî**'nin âlemi de **<u>Ceberût</u>**'tur!

Bir diğer tanımlama ile, **Hakikat-i Muhammedî**'nin **bâtını Lâhut, zâhiri** ise **Ceberût**tur ki, her hâlükârda bu mertebede çokluktan bahis açılması mümkün değildir. **Sırf ilim** mertebesidir bu mertebe!

Kısacası, **“Hakikat”; Hakk-el yakîn** yaşanacak bir mevzudur. Birimin zâhir gözüyle ötede bir yerde göreceği bir şey değildir!

24

“FAKÎR”DE DİLEYEN, O’DUR!

Ve dedi ki bana:

– Yâ Gavs-ı Â’zâm... Benim indîmde fakîr, hiçbir şeyi olmayan değildir! Belki fakîrler onlardır ki, emirleri her şeyde geçer! Bir şeye “OL” derler ise, o şey olur!

Halkın genelde anladığı mânâda fakir; malı, mülkü, parası pulu, evi barkı, eşyası olmayan kişidir.

Oysa yukarıdaki açıklamada, **“fakîr”** kelimesiyle kastedilen gerçek mânânın bu olmadığı vurgulanmaktadır.

“FAKR” hâliyle hâllenmiş kişi anlamında **“fakîr”** kelimesinin kullanılması gerekliliğine işaret eden bu açıklama, aynı zamanda **“FAKR”** hâlini yaşamakta olanın çok önemli bir vasfına işaret çekmektedir:

“Emirleri her şeyde geçer. Bir şeye ‘Ol’ derlerse, o şey olur!”

Bu husus, gerçekten son derece önemli ve bir o kadar da iyi anlaşılması gerekli bir husustur.

“BİR ŞEYİ İRADE ETTİĞİNDE, O’NUN HÜKMÜ, ONA ‘KÜN = OL!’DAN (olmasını istemesinden) **İBARETTİR!..** (O şey kolaylıkla) **OLUR.”** (36.Yâsiyn: 82)

Dileme ve **“OL”** hükmünü verme, burada **“fakîr”**e izafe edilmektedir.

Diğer bir ifade şekliyle, **“fakîr”**in dilemesi ve **“OL”** hükmünü vermesi, Hak tarafından kendi nefsine bağlanmaktadır.

Gerçek şudur ki;

Dileyen ve **“OL”** hükmü ile istediği şeyi olduran **TEK**’tir!

Öz’den bakan için, dileyen ve hükmü yerine gelen **Allâh**’tır!

Kesretten vehim hükmü altında bakan için ise, dileyen ve **“OL”** hükmü veren gene **Allâh**’tır; ancak bu durum izafeten ve ikramen kuldan izhar olmaktadır.

“Bir kul yararlı çalışmalar ile bana yakîn elde eder. Artık ben o kulumun görür gözü, işitir kulağı, söyleyen dili, tutan eli yürüyen ayağı olurum.”

Şeklindeki hadîs-î kudsî çok meşhurdur. Burada anlatılmak istenen mânânın bir açıklaması gibidir, **Gavs-ı Â’zâm Abdülkâdir Geylânî**’nin bu beyanı.

Bir kul, yararlı çalışmalar ile kendi varlığının var olmayışını idrak ederek, **Allâh** yanında vehmî benliğinin **“yok”**luğunu yaşadığı zaman, artık ondan ikram yollu Hakkanî sıfatlar zâhir olmaya başlar.

Hakkanî sıfatla görür, Hakkanî sıfatla işitir ve Hakkanî sıfatla söyler. **“Ol”** der ve o şey de olur! Elbette, Hakk’ın emri nasıl olur da yerine gelmez?

Demek ki, **“fakîr”**den zâhir olan Hakk’tır ve elbette ki onun emri de yerine gelen bir emirdir.

25

CENNET ve CEHENNEMLİKLERE ZUHURU

Ve dedi ki bana...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. Cennettekilere, zuhurumdan sonra ne ülfet vardır, ne de *(daha büyük bir)* ***nimet; ateştekilere zuhurumdan sonra ne vahşet vardır ne de hurkat*** *(bilmezlik)****.***

Allâh'ın çok uzun zaman içinde istidatları nispetinde cennet ehline kendini bildirmesi söz konusudur. Cennet nimeti dahi bununla tamam olur. Esasen bu öyle bir nimettir ki, bundan daha büyüğü hayal bile edilemez.

"Cennet" ismiyle tarif edilen ortamda yaşayan kişi, o ortamın şartlarına ve yapısal özelliklerine göre, hayal edebildiği her şeye kavuşacaktır. Öyle ki, isteyip de gerçekleşmeyen hiçbir arzusu olmayacaktır.

İşte, bu kadar nimet içinde olmasına rağmen, Hakk'ın kendisine zuhuru öylesine bir biçimde, içinde bulunduğu yaşamı değerlendirmesine yol açacaktır ki, bunu şu anda, bu Dünya'da izah edebilmek mümkün değildir.

Nitekim bir hadîs-î şerîfte bu nimet hakkında şöyle denilmektedir:

"Allâh cennette mümin kulları için öyle bir nimet hazırlamıştır ki, hiçbir kulak işitmemiş, hiçbir dil söylememiş ve hiç kimse onu hayal etmemiştir."

Bu cennette en son verilecek olan o nimettir ki, nasıl bir şey olduğunu hakkıyla bilebilmek mümkün olamaz.

Diğer taraftan **"Cehennem"** ismiyle işaret edilen insana azap verici ortamda, çeşitli sıkıntılar içinde bulunan insana da öyle bir şekilde bu gerçek açık olacaktır ki, bundan daha azap verici hiçbir şey olamaz. Bu gerçeğin açık olması cehennemdekiler için en büyük azap kaynağı olacaktır.

Cehennemdekilere Hakk'ın zâhir olması niçin en büyük azabı verecektir? Son derece basit... Cehennemdekilerin özünden gelen bir biçimde **hakikatlerinin HAK** olduğu hissedilecektir. Bu hissedişten sonra Hak olarak var olmanın getireceği özellikleri de idrak edeceklerdir.

Bu hissedişten ve özlerinde buluştan sonra, bu hâlin gereğini yaşama imkânını yitireceklerdir. İşte bu yitiriş, onlar için en büyük azap kaynağı olacaktır.

Bu zuhurdan sonra cehennemdekiler için bilgisizlik hâli ortadan kalkacak, umutlar tümüyle sönecek ve içinde bulundukları ortama boyun eğmekten başkaca yapacakları bir şey kalmayacaktır.

26

KERİYM, RAHIYM

– ***Yâ Gavs-ı Â'zâm... Her keriymden Keriym'im, her rahıymden Rahıym'im.***

Zâhirde görülen çeşitli varlıklardan ortaya çıkan bütün kerem ve merhamet hâllerinin gerçek oluşturucusuyum, anlamı vardır bu ifadede.

Çeşitli birimlerden kerem eseri olarak ikramlar görülebilir; ve gene çeşitli birimlerden rahmet yollu merhamet eserleri görülebilir.

İşte o rahmet ve keremin gerçek kaynağı olarak **hakiki Keriym ve Rahıym olan Ben'im**; demektedir Cenâb-ı Hak!

Ayrıca, herhangi bir zuhur mahallindeki kerem ve rahmet ne ölçüdedir; o zuhur mahalli gibi sonsuz sayıda zuhur mahallinde sürekli olarak kerem ve rahmet izhar eden yüce Zât nerededir?

İşte bu yüzdendir ki, her zâhir olan kerem ve rahmetin ardında gerçek **Keriym ve Rahıym olan Allâh mevcuttur.**

27

UYUMA Kİ GÖRESİN!

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. İndîmde avam gibi uyuma, beni görürsün!

Sordum, dedim ki:

– Yâ Rabbi, indînde nasıl uyuyayım?

– Cismin lezzetinden sıyrılarak; nefsin şehevâtından arınarak; ruhun anlık kaymasından kurtularak; ve zâtınla fenâ bularak uyu!

Öncelikle şunu anlayalım;

Burada bahsedilen bir yatağa girip veya bir halının üstüne kıvrılıp da orada uyumak değildir!

"Uyku" hâliyle bahsedilen husus, burada, **"İnsanlar uykudadır"** hadîs-î şerîfinde bahsedilen mânâdaki bir uykudur! Yani, bedensel mânâda **"uyku"** değil; **şuursal** mânâda **"uyku"**dan söz edilmektedir bu beyanda!

Neydi bu **"uyku"** hâli?

Eğer bir kişi, kendini sadece bu et-kemik beden olarak varsanıyor, âlemi de beş duyuyla algıladıklarından ibaret olarak kabulleniyor ise; kendisinin, beden ve ruhun ötesinde **"şuur"**dan ibaret bir bilinç varlık olduğundan haberdar bile değilse, o kişi hiç uyumadan daima ayakta dolaşsa dahi **"uyku"** hâlindedir ve tüm algıladıkları da rüya hükmündedir. **"Ölmedikçe" de uyanamaz!**

"İndîmde avam gibi uyuma! Ki hakikati göresin!"

Uykuda olan, kendi hayalindeki dünyasının görüntüleriyle yani rüyalarla ömrünü tüketir gider.

Uykudan uyanmak için ilk yapılması gereken şey, düşünce dünyanı beş duyu kaydından kurtarmaktır.

Gördüğün kadar düşünmek yerine; düşünebildiğin kadarını görebilmektir amaç!

Hayvanat; gördükleri kadar yaşar, ötesini düşünemez. İnsan ise, gözünün gördüklerinin ardına düşünerek erebilir.

Öyle ise; "Ben neyim, nasıl varım? Var olan her şeyin ardındaki güç nedir?" gibi sorularla düşünmeye başlamalı ve daha da derinliğine girerek, bütün varlığın aslı ve orijinini tanımaya çalışmalıdır.

"Avam gibi uyuma!"; çünkü sana uyanık olmak yakışır. Ne kadar uyanık olursan ol, bir bedene bağlı olarak bu Dünya'da yaşamak zorunda olduğun sürece, son derece hafif de olsa, sende bir uyku hâli olacaktır. Ama bu hâl, avamın uykusu değildir işte!

"Peki nasıl uyuyayım?.."

"Cismin lezzetinden sıyrılarak..."

Kendini bir beden kabul etmekten dolayı, cismanî, maddi lezzetler peşinde koşarak, bu tür lezzetlerin esiri olarak, yarın Dünya'da bırakıp gideceğin şeylere âdeta taparak değil! Para-pul, seks, giyim-kuşam, ev-eşya, vasıta peşinde koşarak, daima daha iyisini elde etmek için ömrünü harcayarak değil!

"Nefsin şehevâtından arınarak..."

"Nefs", "ben"liktir! Benliğin arzularından arınarak...

Nedir **"ben"**liğin arzuları?..

Makâm, mertebe, şan, şöhret, isim, ünvan, sayılmak, sevilmek, hürmet görmek, değer verilmek, methedilmek!

İşte bunların hepsi, **"ben"**liğin arzularıdır. Yani nefsin!

Genelde tasavvufla derinliğine ilgisi olmayanlar tarafından **nefs** ile **tabiat** birbirine karıştırılır. Oysa **nefs ayrıdır, tabiat ayrıdır.**

Cismin lezzetinden diye başlayan bölümde, tabii özelliklerden yani kişinin tabiatından bahsolundu. Bu bölümde ise **"nefs"**in isteklerinden bahsoluyor.

Madde ile ilgili istek, arzu ve zevkler **tabiat** ile alâkalıdır; **manevî** istek, arzu ve zevkler ise **nefs** ile alâkalıdır.

Bir kişi, ben şöyle yemeyi, şöyle yatmayı, şöyle seks yapmayı seviyorum dediği zaman, bunlar hep tabiatının sonucu oluşan şeylerdir.

Kişinin tabiatına uygun olan şeyler, ona hoş, güzel gelir; tabiatına yani bedensel terkibine uygun olmayan şeyler de tatsız, lezzetsiz, zevksiz gelir. Bütün bunların direkt olarak **"nefs"** ile alâkası yoktur.

Buna karşılık, **"Nefs"** kelimesiyle anlatılan şey, tam Türkçe karşılığı ile kişideki **"Ben"** duygusudur!

İçki, sigara ve bu türden kişinin terk edemediği şeylerin hepsi de, nefsin değil tabiatın bağlı olduğu şeylerdir.

Nefsin bağımlı olduğu şeyler ise en başta **"hükmetme - yönetme"** duygusudur. **"Hayır, ille de BENİM dediğim olacak"** gibi cümleler hep nefisten kaynaklanır ve nefsin kuvvet derecesine işaret eder.

Nefsin şehevâtından yani arzularından sıyrılabilmek için iki yol vardır:

1. Nefsin isteklerine olabildiğince karşı çıkarak, uzun vâdede nefsin bu isteklerini köreltmek.

2. Nefsin hakikatini idrak etmek suretiyle, **izafî ve vehmî** (var kabul edilen) **nefsin** isteklerini kâle almaz hâle gelmek!

Kişi, normal şartlar ve çevrenin şartlandırması sonucu, kendisini bu beden ve bedene bağımlı ruh ve dahi bu bedenle kaîm varlık kabul ettiği

için, tabiidir ki birimsel tatmin için yaşar. İşte bu yaşayış da en başta nefsin ve tabiatın istekleri doğrultusunda olur.

Hakikate ermek isteyen birim, eğer en başta kendisini bu yanlış bilgilenmeden kurtaramazsa, kendini bir birim olarak kabule devam ederse, yolu hayli çetrefil demektir.

Bu sebeple en kestirme yol, önce **"nefs"**in **hakikatini** anlayıp idrak etmek; sonra da artık gerçekte var olmayan fakat kişinin programı gereği var kabul edilen **izafî** (göresel) **nefsi** kontrol altına almak gerekir.

"Ruhun anlık kaymasından sıyrılarak..."

Vehminin varsandırdığı mevhum varlıkları görme hâline düşmekten, birimler müşahedesinden sıyrılarak...

Birinci basamakta, **tabiatın** isteklerinden kurtulmak;

İkinci basamakta, **nefsin** isteklerinden kurtulmak;

Üçüncü basamakta **Ruhun** (şuurun) yanlış tespitlere kaymasından kurtulmaktan söz ediliyor.

Beynin istidat ve kabiliyetine göre ortaya çıkan şuur, bilinç, beyin tarafından tüm özellikleriyle aynı anda ruha yüklenir ve bu şuur sonsuza dek yaşamına çeşitli devreler geçirerek devam eder.

Bu sebepledir ki; burada şuur, ruha izafe edilmiştir.

Şuurun kayması, ruhun kayması tâbirleri ile anlatılmaya çalışılan hâle, **Mevlâna Celâleddin** de "gözün şaşılığı" deyimiyle işaret eder ki, bütün bunlardan idrak ettirilmek istenilen mânâ hep aynıdır. Kesret müşahedesinden kurtulmak. Çokluk kabulünü terk!

Eli, ayağı, başı, kulağı, gözü, ayrı ayrı müstakil canlılar olarak görme hâlinden kurtulup; tümünün içinde aynı tek kan, tek can, tek irade hükmünü icra etmektedir, diyebilmek.

Bir birimde, insan var, hayvan var, cin var, melek var bunların her biri de kendi başlarına diledikleri gibi yaşıyorlar; kâinat başıboş bırakılmış

hadsiz hesapsız canlıyla dolu gibi bir görüş; tamamıyla o kişinin, varlıkların hakikatine, aslına, orijinine nüfuz edememekten doğan çokluk görüşüdür.

Ruhun yani şuurun kaymamış hâlinde iken ise;

Çeşitli uzantı ve özellikleriyle tek bir bedenin var olduğunu ve bu bedenin tümüyle tek bir şuur ve iradenin hükmü altında olduğunu anlayabiliyorsak; aynı şekilde tüm Dünya'nın, Güneş Sisteminin, Galaksinin, milyarca galaksiden oluştuğunu düşündüğümüz Evrenin ve tüm boyutlarıyla ve bu boyutlara ait varlıklarıyla Kâinatın gerçekte tek bir beden ve yapı olduğunu; bu yapıda **TEK bir ŞUUR, TEK bir İRADE, TEK bir KUDRET**'in hüküm sürmekte olduğunu müşahede ederiz.

"Ve zâtınla fenâ bularak uyu!"

Bu üç basamaktaki arınmayı gerçekleştirdikten sonra da, **"Zâtınla fenâ bularak"** yaşamına devam et!

Bu beyanın en can alıcı noktası bu cümlecik!

"Zâtınla fenâ bulmak" ne demek?

"Zâtım" dediğin **"öz"**ünün gerçekte var olmadığını; **"öz"**ünün Hakk'a ait olduğunu, **O**'nun varlığıyla mevcut ve kaîm olduğunu; hakikatinin sadece ve sadece **"O"** olduğunu idrak et! Ki böylece izafî ve vehmî benliğinin asla varlık kokusu almadığını anlamış olasın.

Böylece de **"yok"**tan var olmuş **"ben"**liğin, zâtın tekrar **"yok"** olsun! Ve neticede Bâkî olan **VECHULLÂH** hükmü aşikâr olsun.

"Arzda (bedensel yaşamdaki benliklerin) **kim varsa hepsi fânidir** (her bedendeki nefs - bilinç ölümü tadar)**. Zül'Celâli vel'İkrâm Rabbinin vechidir** (Esmâ mânâları) **Bakıy olan!"** (55.Rahmân: 26-27)

Ki ehli için her an bu böyledir... Ve bu seyir ebeden devam eder.

28

ARŞ NEDİR? FAKRIN KEMÂLİ

Ve dedi ki...

– Yâ Gavs-ı Â'zâm...

– Lebbeyke yâ Rabbel Arşil Aziym?..

Dedi...

– De ki: Rabbel Keriym ve Rahıym...

Yâ Gavs-ı Â'zâm... Ashabından kim sohbetimi isterse, ona FAKRI; sonra FAKRIN FAKRINI; ve sonra da FAKRIN FAKRININ FAKRINI tavsiye ederim... Böylece, FAKR hâlinde onlarda BEN'den başkası kalmaz!

Evvela, **"Rabbel Arşil Aziym"** tanımlaması üzerinde duralım...

Arş üzerinde hükmünü yürüten Rab!

"Arş" dendiği zaman, genelde göklerin **ötesinde**, gökleri ve dünyaları kapsamına alan bir kat düşünülür. Sanki **ötelerde** bir yerde bir yüce kat var, o bu dünyaları kuşatmış, Rab de onun üstüne oturmuş aşağıdakileri oradan gözlüyor ve yönetiyor!!!

"Kürsî" ismiyle işaret edilen yapı, **"Galaksi"**dir!

"Arş" ise, **Melekût ile Ceberût** âlemi **arasındaki hayalî sınırdır!**

"Efâl âlemi" diye bilinen fiiller âlemi yani kesret âlemi; tümüyle **"Melekût"** diye bahsedilen âlemdir. Bunun bir üst ya da alt boyutu olarak tanımlayacağımız, **"Esmâ âlemi"** yani **Allâh**'ın isimleri boyutu ise, sırf mânâdan ibarettir; ki bunda kesret yani çokluk kavramı mevcut değildir.

"Rab, arşın üzerindedir" ya da **"Rahmân, arşın üstündedir"** gibi tanımlamalarla hep, melekût âleminin içine giren her şeyin ilâhî isimlerin tasarrufu ile mevcudiyet ve devamlarına işaret edilir!

Yalnız burada bir önemli husus daha vardır ki, onun da çok iyi anlaşılması gerekir.

Arş, mekânsal değil, boyutsaldır!

Yani belirli bir mekânda ve mesafede değil; her birimin, **birimiyetinden özüne** doğru gidişte yer alan bir boyuttadır **ARŞ!..** Yani **boyutsal derinliktedir Arş, mekânsal değil!**

"Rahmân ve Rabbin arş üzerinde yer alması" demek; o varlığın Zâtî vasıflarla ve Esmâ-i ilâhî'nin mânâlarıyla kaîm ve mevcut olması, tasarrufunun her an ilmi ilâhî doğrultusunda Rabbin elinde olması demektir!

Gelelim şimdi **"FAKR"** konusuna...

Daha önce **"fakr"** konusundan bir hayli söz etmiştik. Şimdi de bu hususu biraz daha açmaya çalışalım...

"Fakr"ın üç mertebesi vardır:

1. Fenâ-i Efâl'i meydana getiren veya Fenâ-i Efâl sonucunda oluşan **"FAKR"**

2. Fenâ-i Esmâ ve Sıfat neticesinde oluşan **"FAKR'IN FAKRI"**

3. Fenâ-i Zât neticesinde oluşan Fenâfillâh hâli olan **"FAKRIN FAKRININ FAKRI"**

Birincisinde, Efâl yani fiiller âleminde meydana gelen bütün fiillerin hakiki fâilinin **Allâh** olduğu idrak edilir. Bu sebeple de, bahsedilen müşahede içinde olan kişiden **suçlama-itham kalkar.** Çünkü artık **hakiki fâili** görmektedir. Fâili hakiki ise **"Lâ yüs'elu amma yef'alu"**dur! Yani, yaptığından sual sorulması mümkün olmayandır (21.Enbiyâ: 23).

Fâili hakikiye işaret eden âyetler şunlardır:

"...(Oku) **ATTIĞINDA SEN ATMADIN, ATAN ALLÂH'TI!.."** (8.Enfâl: 17)

"HÂLBUKİ SİZİ DE YAPTIKLARINIZI DA ALLÂH YARATMIŞTIR!" (37.Sâffât: 96)

Bu idrak, üzerinde biraz daha derin düşünülür ise önemli bir şuur sıçraması daha getirir, ki o da şudur:

Mâdemki fiilleri meydana getiren **Allâh**'tır, öyle ise o fiillerin ortaya çıktığı mahal de **Allâh**'a aittir! Dolayısıyla **O**, yaptıran değil yapandır!

Fiili meydana getiren fâili hakiki, yani o fiili ortaya koyan **O**'dur! Dolayısıyla ne fiil görüyorsak, onun meydana getiricisi hep **O**'dur.

Yalnız burada şunu iyi bilmek gerekir;

Resim, ressamın eseridir; ressamın kafasındaki düşünce veya duygunun şekle girmiş hâlidir ama, resim ressamdır diyerek, ressamı o resimle kayıtlamak, sınırlamak asla mümkün değildir.

Bunun gibi, herhangi bir fiili meydana getiren **Allâh**'ı o fiil veya anlamı ile, yahut da sûretiyle kayıt altına almak, çok büyük düşüncesizlik ve anlayışsızlık olur.

Bütün bunları öğrenip yaşamaya çalışırken;

"ALLÂH, ÂLEMLERDEN ĞANİYY'DİR" (3.Âl-u İmran: 97)

Âyetinin işaret ettiği **"Tenzihiyet"** yani kayıtsızlık ve sınırsızlık, prensibini de asla gözardı etmemek mecburiyeti vardır.

Varlık **O**'dur ve yapan **O**'dur idrakına erildiğinde, **FAKRIN FAKRI** yaşamaya başlanır. Birim **"yok"** olup, varlık **O**'na ait olunca; hâliyle bunun neticesi olarak, kendi varlığının da **"yok"** olduğunu fark eder. Kendisi **"yok"**tur ama gene de var olan bir şey vardır. İşte o zaman fark edilir ki var olan **TEK** varlık, **Hakk**'tır.

Böylece, bu mertebede **"Vahdet-i vücud"** yani var olan her şeyin gerçekte yok olup, sadece ve sadece **Hakk**'ın mevcut olduğu müşahede

edilir. Burada hemen şunu fark etmek de son derece elzemdir:

"Panteist" görüşe göre, **"her şey"** vardır ve bunların tümüne **"TANRI"** denilir.

"Vahdet-i Vücud"a göre ise, ayrı ayrı sayısız şeyler mevcut değildir; bu, gözün görme yetersizliğinin getirdiği bilinç yanılgısıdır; gerçekte **TEK** bir vücud vardır ki; sûrete ait yani maddi bir vücud değil, manevîdir bu vücud!

VECH denilen bu vücud, ancak bilinç gözüyle veya kalp gözüyle görünen bir vücudtur.

Kısacası, **mevcudat yoktur, TEK vücud** vardır!

Bunun da ötesine geçilince...

Bu müşahededen de ileriye geçilirse eğer, bu defa, **Ehadiyeti ilâhî**'de, mutlak **"BEN"**lik kavramı dahi **yok olur** ve **"HİÇ"**lik oluşur!

"HİÇ"lik yani **"Â'mâ"**dan ne bir mertebe olarak söz edilebilir ne de hâl olarak. **"El Â'mâda idi"** hükmü bu nokta ile alâkalıdır!

Allâh için, daha doğrusu **"ALLÂH isminin işaret ettiği mânâ"** için, zaman bildiren geçmiş, hâl, gelecek kavramları kullanılamaz! **Allâh**, bu kavramlardan münezzehtir! Bu sebeple, Arapça'da, **"El Â'mâda idi**" denilmişse dahi, bu, muhataba olayı, anlayışına göre izah etmek için kullanılmış bir ifadedir. Biz dahi kitaplarımızda bu ifadeyi böylece naklettik.

Ancak doğrusu ve gerçeği odur ki; **Allâh, zaman kavramı ile kayıtlanmaktan münezzeh olduğu için, "...idi"** veya **"...cek"** kavramlarından berî olarak, **süreklilik** mânâsı içinde anlaşılmalıdır!

Ebu Rezîn el-Ukeylî (r.a.) anlatıyor:

"Ey Allâh'ın Rasûlu, dedim, mahlûkatını yaratmazdan önce Rabbimiz nerede idi?"

Bana şu cevabı verdi:

“El Â’mâda idi. Ne altında hava, ne de üstünde hava vardı...”

Ahmed İbnu Hanbel dedi ki: Yezid şunu söyledi: **“El Â’mâ, yani Allâh’la birlikte başka bir şey yoktu, demektir.”** (Tırmızî, Tefsir, Hud-3108)

Bu yüzden de bu hadîs-î şerîfte geçen mânâyı ehlullâh, **“El Â’mâdadır”** olarak müşahede eder. Ezelen ve ebeden! Ve hatta **ezel-ebed kavramından münezzeh olarak!**

İşte bu durumda **FAKRIN FAKRININ FAKRI** meydana gelmiş olur!

29

RAÛF

Ve daha dedi ki;

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Ne mutlu sana, mahlûkatıma Raûf olabilirsen; ve ne mutlu sana, onların hatalarını bağışlarsan!

"Raûf" ismi birime izafeten çok büyük ve geniş bağışlayıcılık olarak anlaşılır.

"Raûf" isminin gerçek tecellisi ise **"Mardiye nefs"** mertebesinde yaşanır.

Vâhidiyet mertebesinin yaşamı olan **"Mardiye"** bilincinde, varlıktaki tüm sûretler, o bilincin organları gibidir ve tümünde tasarruf eden **O** bilinçtir!

Bu sebepledir ki, **O**'nun yanında tümü de bağışlanmaya değerdir!

Kendi tecellilerini seyreden görür ki, görmektedir ki, onlardaki tüm fiillerin hakiki mutasarrıfı kendisidir, elbette ki bağışlayıcı olur. Esasen, bu mertebede yanlış-doğru yok, hikmetlerin zuhuru vardır.

30

İRFAN MERTEBELERİ

Ve daha buyurdu ki;

– Ey Gavs-ı Â'zâm. Zâhidleri nefis yolunda; Ârifleri kalp yolunda; Vâkıfları ruh yolunda kıldım. Nefs'i de HÜR olanlara mahal kıldım... O yüzden "Hürlerin kalpleri sırlar kabirleridir" demişlerdir...

"Zâhidleri nefis yolunda" mücadele ile meşgûl kıldım;

Zâhidler, nefis terbiyesi için, çeşitli şeylerden ellerini ayaklarını çekerler. Nefsin terbiye olması gayesiyle, evden barktan çeker elini ve bir lokma bir hırkaya kalana kadar, her şeyden çeker elini eteğini. Ama gene de nefsinin isteklerinin sonu gelmez kolay kolay. Bu yolda ömrünü tüketenlerin sayısı hadsiz hesapsızdır.

"Ârifleri de kalp yolunda" mücahede ile meşgûl kıldım;

Ârif, irfan sahibidir. Hikmetler ve hikmetlerin müsebbibi ile meşgûl olur. Eserden müessire yani eserden, eseri meydana getirene ulaşmak gayesiyle mücadele verir durur.

Ârif, kalp mertebesinde melekût âleminin varlıkları, tecellileri ile meşgûldür. Ârife göre, **Hakk**'tan ve **O**'nun tecellilerinden başka bir şey yoktur.

"O şöyle diledi, O böyle yaptı, O bu hikmetle bunu meydana getirdi; O'nun tecellileri şöyledir, böyledir" gibisinden her an **O**'nunla meşgûldür.

“Ârif”in iyi bir mertebesi vardır; ama, yine de, elde edemedikleri, elde ettiklerinin yanında hesaba gelmez!

Her yerde ve şeyde Hakk’ı görmesine rağmen; bir Hak vardır, bir de kendisi. Nazarında, çok Tek’e dönüşmüştür ama; **bir O Tek vardır, bir de kendisi!** Çokluktan çıkmış, çiftliğe girmiştir!

Hâlâ nazarında bir **“O”** vardır, bir de **“O”**nu tespit eden **kendisi!..** Yani, diğer bir deyişle **“şirki hafî”** veya açık deyimiyle **“gizli şirk”** devam etmektedir.

Bu hâl, **“Mülhime nefs”** mertebesinin hâlidir.

Burada bahsedilen **“Ârif”**tir; **“Ârifi Billâh” değildir.**

Üçüncü nefs mertebesinde olana **“Ârif”**; irfanına **“Marifet”** denilir.

Altıncı nefs mertebesinde olana **“Ârifi Billâh”**; irfanına da **“Marifeti Billâh”** denilir, ki aralarındaki fark, hadsiz hesapsızdır.

Birincisinde henüz velâyet tahakkuk etmemiştir; çünkü **“Velâyet”** dördüncü basamak olan **“Mutmainne”**de başlar.

İkincisindeki **“Velâyet”** ise, kâmillere ait **“Aktabiyet”**tir ki, **“dörtler”, “yediler”** gibi zevâtı kirâmın nefs hâlidir.

Zâhidlere göre Ârifler hayli yüksek mertebe sahipleri olmalarına rağmen, dereceleri kendilerinden bir yukarıdakiler olan **“Vâkıfîn”** yanında hayli düşüktür.

“Vâkıflar da ruh yolunda meşgûldür...” Hakikat mertebesi ehilleridirler...

Vâkıflar, “Ruh” boyutunda kendilerini tanımışlardır. Burada bahse konu olan **“Ruh”**; vehim yollu kabul edilen birimsel ruh değil, **“Ruh-u Â’zâm”**dır. Bu sebeple de, bu mertebedekiler, **“Vahdet”** mertebesinde, çokluk kavramının içine giren her şeyden berî olarak yaşarlar!

Vahdet müşahedesi içinde, Esmâ-i ilâhîyeyi seyir hâlindedirler.

Burası, **"Hakikat"** mertebesine tekabül eder. Kendi isimlerinin mânâlarının türlü şanlarını seyir hâlindedir.

Kim mi?

Elbette ki **O!** Birimin ne haddine!

Bütün bunların yaşamını devam ettiren, **Bâkî olan Hakk**'tır!

Ancak ne var ki, tüm kemâlâta rağmen, bu seyir dahi Esmâ âlemine dönük olduğu için; **"Zât"** mertebesine nispetle, Zâtî ilim indînde, kesrete dönük bir mertebe durumundadır.

Bu tecellinin yaşandığı, bu şanın bulunduğu mahal; hakikate vâkıf olmuş anlamında olarak **"Vâkıfîn"** diye anılır. Vâkıf olmuşlar... **"Mukarrebûn"** diye de anılırlar. **"Allâh'a Hakk-el yakîn olmuşlar"** anlamında olarak. Bu mertebe, velâyetin en üst mertebelerindendir.

"Zâtî" tecelli, bu zevâtı kirâmda **"Berkî"** tecelli şeklindedir.

Bir de bunların ötesinde zamanın **İnsan-ı Kâmil**'ine ve **Gavs**'ına has olan **"Tecelli-i Zât"** vardır ki; bu zevâtta bu durum daimîdir.

İşte onlar için anlatılan, ***"NEFS'i de HÜR olanlara mahal kıldım"*** ibaresidir. Mutlak mânâda **NEFS=BEN** onların mahallidir! Zât'ını tanıma mertebesi yani...

Zâtıyla zâtını bilişin, âlemde zuhur yollu izharı için meydana gelen bir şandır bu!

"HÜR" kelimesi, gerçekte sadece bu zevât için kullanılır. Ve onların kalpleri, yani bilinçleri **Allâh**'ın ilmiyle dolu bir hâlde hadsiz hesapsız sırlarla doludur.

Bu mertebedeki **"Zâtî ilim"** hakkında, ne bugüne kadar bir açıklama yapılmıştır, ne de bundan sonra böyle bir açıklamanın yapılabilmesi mümkündür! Zâtî ilimden söz edilmesi muhaldir!

"Allâh'ın Zât'ı üzerine tefekkür etmeyiniz!"

Şeklindeki Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın beyanı, işte bu gerçeğe işaret eder. Çünkü **Zâtî sırrın** tefekkür yoluyla çözülmesi muhaldir! Fikir okları o hedefe ulaşamaz, yarı yola bile ulaşmadan ters yüz olup atana geri döner.

Burada artık bırakın Efâl müşahedesini, Esmâ mânâlarıyla bile kayıttan söz edilemez...

"Rabbimiz yerleri ve gökleri yaratmadan evvel nerede idi?" sorusuna;

"Altında ve üstünde hava bulunmayan Â'MÂ'da idi."

Diye cevap veren **Rasûlullâh**, Zât'ın hakikati olan bu **AHADİYET** mertebesine işaret etmiştir.

Esasen bu bahsettiğimiz hadisi, şu diğer hadîs-î şerîf ile birlikte mütalaa edersek, ehlinin fark edeceği önemli bir nüans açığa çıkar:

"Allâh vardır ve O'nunla beraber hiçbir şey yoktur!"

Bu konuda daha ileri gitmek burada gereksiz. Bunları yaşamayana, satırlardan bunları anlatmak imkânsız gibidir.

Ehli ise, zaten bunları hâliyle bilir ve bilvesile bizim de bunlardan haberdar kılındığımızı anlar. **Bâkî Allâh'tır.**

31

FAKÎR'İN DUASI

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. Ashabına söyle, fakr hâlindekilerin dualarını ganimet bilsinler. Şüphesiz ki onlar benim indîmde, ben de onların indîndeyim!

Eğer, fakr hâlinde olduğunu düşündüğün birine rastlarsan, hiç durma, hemen onun duasını al, diyor burada. Niye?

Daha önce şöyle bir husustan söz edilmişti de ondan:

"Fakr'deki o kimsedir ki, bir şeye ol derse, o şey olur!"

İşte bu yukarıdaki mânâ dolayısıyla, fakr hâlindekilerin duası bizler için kesinlikle bir ganimet, bir lütuf, bir ikram, bir azîm nimet gibidir.

Çünkü, fakr hâlindekinin duası, hakikatinden gelişi dolayısıyla, **"Ol"** emri gibidir!

İşte halkın evliyadan diye bildiği kişilerden yardım istemesi, meded umması hep bu sır yüzündendir!

Talep edilen, gerçekte, kişiden değil, **Hakk**'tandır. Ancak bu hakikat idrak edilmeden, direkt kişiden olarak yapılırsa, bunda **gizli şirk** tehlikesi çok büyüktür.

Esasen, bütün sûretlerin ardında hep **VECHULLÂH** olduğu için, bütün talepler hep **Allâh**'adır. Ancak icabet **"fakr"** hâlindekilerden veya **"yanık, mahzun, mağdur, erimiş"** gönüllerden veya **kerem** ve **gına** zuhur mahallerindendir.

İcabet; bilinmelidir ki, kesin olarak Hakk'ın takdirine kalmış bir şeydir. Anında icabet eder veya erteleyerek icabet eder veya etmez! Ama yine de yaptığından sual olmaz! Çünkü sual edebilecek ikinci bir varlık mevcut değildir.

32

FAKÎR'İN MESKENİ

– Yâ Gavs-ı Â'zâm; ben bütün fakr hâlindekilerin sığınacağı yeri, meskeni ve manzarıyım ve bana dönerler.

"Fakr hâlindekilerin sığınacağı yer..." ifadesinden murat; **"fakr"**e eren kişinin içinde bulunacağı hâl demektir.

"Fakr"e eren kişi bu hâlinin tabii sonucu olarak **yok** olmuş ve o boşluğu dilediği şekilde **"Hakkanî sıfatlar"** doldurmuştur. Esasen, daha önce de orada **"Hakkanî sıfatlar"** mevcuttu, ancak o birimde beşeriyet vehmi bulunduğu için, fiiller de birime atfedilmekteydi, vasıflar da!

"Fakr"a yönelen kişinin, yokluğu idrak eden kişinin nazar ettiği mahal, mesken yani barınak **Hakk**'tır. Çünkü, onları **"yok"**tan var edip, tekrar yoklukta yok eden **Hakk**'tır! Bu sebeple de Hak, onların meskeni, manzarı ve döndükleri hakikatleridir.

33

ZÂT'I TALEP

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... Cennete nazar etme ki, beni vasıtasız göresin; ve Cehenneme de nazar etme ki, beni vasıtasız göresin.

Yâ Gavs, cennet ehli cennetle meşgûldür; azap ehli ateşle meşgûldür! Sen ise "BEN"imle meşgûl ol!

Gerek cennet ve gerekse cehennemin bâtını, **Esmâ** âlemi; zâhiri ise **Efâl** âlemidir. Ve bir diğer yönü itibarıyla da **Melekût** âlemidir!

Cennete nazar edenin hedefi, cennet nimetleri ve dolayısıyla, fiiller perdesidir.

Cehenneme nazar eden de, elbette ki idrak ettiği ölçüde cehennem ve o ortamın getireceği azaplardan korkar! Ve bu korkuyla da birtakım yararlı çalışmalar yapmak mecburiyetini duyar; meşgûliyeti cehennem korkusu olur.

Bu duruma **Rabiatül Adeviyye** merhumun şu sözü de bir derece açıklık getirir:

"Allâh'ım, cehennem korkusuyla sana kulluk ediyorsam, cehennemine at beni. Ama yalnızca seni sevdiğim için, senin için kulluk ediyorsam, vuslatına erdir beni!"

Nitekim bu konuda **Yunus Emre** merhumun da şu dörtlüğü söylediği kitaplarda meşhurdur:

Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri

İsteyene ver sen anı

Bana seni gerek seni!

Ehlullâh daima **Allâh** talebi üzerinde durmuş, cennet veya cehennem konusunun, **hakikat talipleri** için en büyük perde olacağı üzerinde ittifak etmişlerdir.

Zira kişi ister cennet nimetleriyle meşgûl olsun, ister cehennemde azap verecek hususlar üzerinde durarak kafasını bunlarla meşgûl etsin, her hâlükârda bu işin hakikatinden perdelenmektedir.

Nitekim işte bu yüzden denmektedir ki:

"Yâ Gavs, cennet ehli cennetle meşgûldür; azap ehli ateşle meşgûldür! Sen ise 'BEN'imle meşgûl ol!"

Cennet ehli, daima cennetin sayısız nimetlerini düşünerek, onları ne şekilde elde edebileceğinin hesabı içindedir. Bu yüzden de kafası hep cennet ve cehennemle ilgili fiillerle meşgûldür. O nimetlerin sahibi, kendilerini ancak ikinci derecede ilgilendirir.

Oysa, bu durumları dolayısıyla, öyle büyük bir nimeti elden kaçırmaktadırlar ki bunun lisan ile tarifi mümkün değildir.

Zira, hakikate ermenin, **Allâh**'ı "öz"ünde bulmanın getireceği öylesine sonsuz ve büyük bir nimet söz konusudur ki, yaşayamayana bunu dil ile anlatmak mümkün olmaz.

Diğer taraftan, cehennem ehli dahi, içinde bulundukları ortamın şartlarından dolayı öylesine sıkıntılarla karşı karşıya içiçedirler ki, ızdırabı çekmeyene izah mümkün olmaz. Dolayısıyla, onların da artık o hâlde ve ortamda **Allâh** ile meşgûl olmaları, **Allâh**'ı tanımaya fırsat bulmaları bahis konusu olmaz.

Ve böylece, her iki grup da kendi içinde bulundukları hâllerle yoğrulur giderler.

34

CENNET BOYUTLARI

– ***Yâ Gavs. Cennet ehlinden bazı kullarım, nimetlerimden sığınırlar bana; cehennem ehlinin azaptan bana sığınmaları gibi!***

Cehennem ehli, cehennem ortamının oluşturacağı azaplardan dolayı şiddetle **Allâh**'a sığınma mecburiyeti hissederler! Ancak bu yakarışları hiçbir olumlu karşılık almaz, çünkü **"Allâh'ın sistemi"**ne ters düşmüşlerdir. Artık bulundukları noktada yapacakları hiçbir şey kalmamıştır, içinde bulundukları hâle katlanmaktan başka.

Bunun gibi, bir kısım cennet ehli dahi aynı şekilde **Allâh**'a sığınırlar, cennet nimetleriyle Zât-ı ilâhî'den perdeli kalma hâlinden!

Cennet ehlinden kimler bunlar?.. İrfan sahipleri!

Cennet ehli aslında birkaç sınıftır. Keza Cennet de!

Efâl cenneti, Esmâ cenneti, Sıfat cenneti ve Zât cenneti olmak üzere dört cennetin mevcudiyetinden söz edilir.

Ancak bu dört cennet birbirinden ayrı dört mekân şeklinde olmayıp, **boyutsal tasniftir!**

Herkese bir dünya düşecek şekilde, Galaktik boyutlarda bir cennet söz konusudur. Nitekim bu duruma bir hadîs-î şerîfte şöyle işaret edilmektedir:

"Cennete en son girecek kişiye, bu dünyanızın on misli büyüklüğünde bir dünya verilir ve orada dilediğini iste denilir!"

Kısacası cennet ortamına gidecek her kişiye, üzerinde yaşadığımız bu Dünya'nın çok sayıda büyüğü birer dünya düşecektir! Ve bu insanlar, o yıldızlarda ya da boyutlarda; dünyada kendini tanıyabildiği nispette, kendisine zevk verecek şeyler arasında yaşamına devam edecektir.

Herkes, ortak olarak **Efâl cenneti** hâlini yaşayacaktır.

Esmâ cenneti ise bedenî değil, düşünsel zevkler cennetidir. Ki, dünya hayatı sırasında bu şekilde yaşamaya başlamış kişilere has bir yaşam şeklidir.

Sıfat cenneti ise bunun da üstündeki bir boyut olarak, kendi **hakikatine ârif** olarak yaşamış, hakikat ehlinin duyacağı zevklerin cennetidir.

Nihayet **Zât cenneti** ise, dünya hayatında iken **Zât tecellisine** nail kılınmış kişilerin yaşayabileceği bir cennet hâlidir!

İlâhî sıfatlarla Dünya'da iken **tahakkuk** edenlerin yaşadığı cennet hâli **"A'raf"** ehlinin yaşadığı cennet hâli; **sıfat mertebesinde irfan sahibi** olup da Dünya'da **tahakkuk edememiş** kişilerin, orada bu sıfatlarla tahakkuk ettikleri cennet de **"kesîb"** olarak tanıtılmaktadır; **Abdülkerîm el Ciylî** hazretleri tarafından **İNSAN-I KÂMİL** isimli eserde...

Evet, işte bu dört sınıf cennet ehlinden, ilk iki sınıf cennet ehlinin **Allâh**'a sığınmasından bahsediliyor.

Çünkü Zât'a dönük perdelerden henüz kurtulamamışlardır ve bu yüzden de bildiklerine ulaşamamanın üzüntüsü içindedirler.

Ayrıca bu bahsedilen sığınma olayı, yanlış anlamayalım Dünya'da yaşarken olmaktadır. Bu konuda bilgi sahibi olup da, henüz gereğini yaşayamamaktan ileri gelen bir hâldir.

Çünkü cennette zaten kişiye üzüntü verecek hiçbir şey yoktur! Dolayısıyla, cennet ortamına geçildikten sonra, kimse, kendisinden daha

üst durumda olanların hayat tarzından haberdar değildir.

Zira, kendisinde olmayan bir şeye başkasının sahip olduğunu düşünürse, onun yoksunluğunun üzüntüsü içine girer ki, bu durum da onun cehennem hayatı yaşamasına yol açar. Oysa cennet ehline ne bir üzüntü vardır, ne de keder verecek bir hâl!

35

MÜFERRİDÛN

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. Rasûl ve Nebilerin haricinde kullarım vardır ki, onların hâllerine muttali olamaz ne dünya ehlinden biri, ne uhra ehlinden biri, ne cennet ehlinden biri, ne azap ehlinden biri, ne Mâlik, ne Rıdvan, ve ne cennet için halkettiklerim ve ne de cehennem için halkettiklerim!

Dünya'da, **Allâh**'ın bazı tecellilerine mazhar olan öyle kullar vardır ki, onların hâllerine, kendilerinde izhar olan ilâhî sıfatlara, hiç kimsenin vukufu mümkün olmaz.

Bir diğer deyiş ile bu zevât, **"Vârisi Rasûlullâh"** olarak öyle bir sırra ve bu sırrın neticesi olarak, öyle özelliklere sahip olmuşlardır ki, bunları dışarıdan bir kimsenin anlaması imkân dışıdır.

Bu hususa **Hz. Rasûlullâh** (aleyhisselâm) şöyle işaret etmektedir:

"Benim öyle bir zamanım olur ki ne bir Nebiyyi mürsel, ne de melekî mukarreb o hâlime vâkıf olamaz!"

İşte yukarıda bahsedilen kişiler, Hz. **Muhammed Mustafa** (aleyhisselâm)'ın yaşadığı bu hâlden miras almış **"FERDİYET"** sahibi kişilerdir ki, bunların durumuna da şöyle işaret edilmiştir ashaba hitaben:

"Müferridûn sizi geçti!"

“Ferdiyet” sahibi denilen zevâtın sayısı, devre göre on-on iki civarında olup, Gavs’ın tasarruf dairesi dışındadırlar.

Zât tecellisine mazhar kişilerdir. İdari bölümde, sadece **“Divan”** toplantılarına katılan zevâttır. **“Divan”** ehli dışında kimse onları tanımaz. **“Divan ehli”**nin bir kısmı dahi onların hâllerine muttali olamaz. Onlar **Allâhû Teâlâ**’nın yeryüzündeki en değerli kullarıdır.

Bunlar, sadece Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)’a karşı sorumlu olan zevâttır.

Bilmeden, farkında olmadan, bunlardan birine rastlamak dahi insanın hayatı boyunca karşılaşacağı en büyük nimettir. Onları üzen **Allâh**’ı üzmüş, onların gönlünü hoş eden **Allâh**’ı hoş etmiş olur.

Gavs-ı Zaman’da olduğu gibi, bunlarda da Zâtı ile tecelli eden Cenâb-ı Hak, burada bir farkla, idari tasarruf izhar etmez. Ancak irfan, aynı irfandır!

Bu zevâtın durumuna, ne geçmişteki herhangi bir Nebi, ne de herhangi bir melek vâkıf olamaz. Çünkü öylesine örtülüdürler ki, bu örtüleri bile bilmek çok büyük bir iştir.

“...ALLÂH DİLEDİĞİNİ KENDİNE SEÇER...” (42.Şûrâ: 13)

Âyeti kerîmesinin izah ettiği mânânın yeryüzünde aşikâr olmasına vesile olan zevât dahi, birçok zaman bunlardır.

İstidatlı bir kişiyi tespit ettikleri zaman, o kişi hangi yolda olursa olsun, alıp yetiştirirler. Çünkü önemli olan yol değil, hedeftir.

Gerçekte, bu **“Müferridûn”** denilen zevât, sûret âlemi dolayısıyla, bu âleme izafeten bu ismi alırlar. Oysa onlar, **Hakk’ın Zâtî sıfatları ile bu âlemdeki zuhur mahallerinden başka bir şey değillerdir.** Bundan daha ötesini söylemek de vardır, ama dar havsala kâselerini çatlatmamak için ötesine gitmeyelim.

Bu zevât, içinde yaşadığımız şu Dünya'da kimse tarafından tanınmadığı gibi, öbür âlemde de gene tanınmayacaktır kimse tarafından!

Ne cennet halkının lideri olan **Rıdvan** isimli melek tarafından bilinir; ne de elbette onun altındakiler tarafından! Hele hele, cehennem ehli tarafından bilinmeleri tamamıyla imkânsızdır. Elbette, Cehennem halkının lideri **Mâlik** isimli varlık tarafından dahi bilinmeleri muhaldir.

36

PİŞMANLIK

– Yâ Gavs, kim benden gayrıyla meşgûl olursa, sahibi ateş olur kıyamette.

Hemen bir **hadîs-î şerîfi** hatırlayalım:

“Ölen her kişi pişmanlık duyar. Cennetlikler, keşke daha yapsaydık, diyerek; cehennemlikler de yapmadıklarından dolayı...”

Konuyu bu açıdan incelersek, görürüz ki, herkes, ya yapmayıp terk ettiklerinden dolayı pişmanlık duyacaktır veya terk ettikleri yüzünden!

Ya da yeterli nispette çalışmamasından dolayı!

Bütün bunlara ilaveten bir de **Allâh**’ı bilmemenin, bulmamanın ve erememenin getireceği pişmanlık vardır ki bunun üzüntüsünün haddi hesabı olmaz.

Ölüm ötesi yaşama intikâl etmiş bir kişi için, **“vuslata ermeden gitmenin”** getireceği eksiklik kadar büyük ve korkunç bir eksiklik düşünülemez. Bunun çok minyatürize edilmiş misalini vermek gerekir ise, şöyle bir benzetmeden söz edebiliriz:

Bir hapishanedeki en zavallı ve eziyet gören mahkûmu düşünün, bir de yeryüzündeki tüm insanlara ve mahlûkata hükmeden insanı düşünün.

Biri, kendi hakikatinden mahrum kişinin hâlidir, diğeri de **Allâh**’a ermiş kişinin hâli. Hiç mukayese edilebilir mi?..

37

KURB, AYRILIKTIR!

– Yâ Gavs. Kurb ehli kurbiyetlerinden dolayı yakınırlar, buûd ehlinin uzaklıktan şikâyetleri gibi...

Esasen bunun izah edilmesi ve anlaşılması oldukça güç bir husustur. Zira burada bahis mevzu olan kimseler **"yakîn"** ehlidir yani **Ayn-el yakîn** sahipleri...

"Yakîn" ile elde ettikleri bir kurb (yakınlık) söz konusu! Ancak şuraya dikkat edelim; **"Kurb"** yani **yakınlıktan** söz ediyoruz, iki ayrı varlığın birbirine yakınlığından.

Yani, Tekliğin müşahedesi oluşmuş, fakat vehimdeki **"benlik"** kavramı kesin olarak kaybolmamış! Bir diğer ifade ile, **Hakk-el yakîn** oluşmamış! Hakk-el yakîn'in oluşması için, kişinin kendini Hakk'tan ayrı bir varlık olarak düşünme hâli ortadan kalkar. Yani **"Zâtta fenâ"** olma hâli diye tarif edilen bir hâl ile ikilik kalkar.

İşte bu kişiler, ilmen olayın bütün sistemini bilirler. Olayın bu olduğunu da açık seçik müşahede etmişlerdir. İşte bu noktada onları büyük bir üzüntü kaplar. Çünkü bir türlü bilinçlerini kaplayan **"birimsel benlik"** hissiyatından, kavramından uzaklaşamamaktadırlar.

"Vehmî benlik"; kişide **vehmin oluşturduğu birimsellik şuuru**dur.

"RUH"un vehmî benliğe bürünmesi nasıl olur?

Bu sorunun cevabını elden geldiğince açık bir şekilde izah edelim.

"RUH-U Â'ZÂM" kaynaklı ve kökenli, **"ruh-u izafî"** yani birimsel ruh, özünden gelen bir biçimde "**Ruh-u Â'zâm**"ın sahip olduğu özelliklere sahiptir. Ancak ne var ki, beyin tarafından çeşitli bilgiler kendisine yüklenmeye başlayınca, hafıza yani bellek dalgalarıyla, bireysel şuur oluşmaya başlayınca, belirli bir kişiliğin kaydı altında girmek zorunda kalır.

RUH'un yapısı ve özellikleri hakkında bugüne kadar hiç bahsedilmemiş şeylerden, ilk defa olarak **"İNSAN ve SIRLARI"** isimli kitabımızda bir hayli söz ettik. Arzu edenler bu konuyu oradan detaylı bir şekilde okuyabilirler.

İşte, **"nefs"**in kendini birim olarak kabul etmeye dönük bu bilgilerle bürümesi, vehimden, yani var olmadığı hâlde var gösteren güçten kaynaklanan birimsel kişiliği oluşturuyor.

Vehmin, gerçekte var olmadığı hâlde, çeşitli faktörlerin **"var"** olarak kabul ettirdiği kişilikten kurtulup da, **özündeki evrensel kişilikte**, yani **Hakikat-i Muhammedî** mertebesinde kendini tanıyabilmek; yeryüzünde enderin enderi bir olaydır.

Allâh'ı, sistemini, marifet yollu bilmesine rağmen, kişi ne kadar çalışırsa çalışsın, **Allâh**'ın hükmüyle bu yolda bir takdire uğramamış ise, **"ikilikten"** yani **"gizli şirkten"** tam olarak arınamaz.

Yakındır, ama **ikilik kalkmamıştır!**

Bu da gerçekten çok üzücü olur bu zevât için...

Allâh'tan uzak düşmüş, yani **O**'nu tanıma yolundan çok öteye sapmış kişilerin, bu hâllerini fark ettikleri zamandaki uzaklıktan yakınışları gibi, **Allâh**'a yakın olduğunun bilincine ermiş bu kişiler de yakın olmaktan yakınırlar!

Çünkü, **yakınlığın dahi uzaklık gibi bir "ayrılık" kavramı** olduğunu tespit etmişlerdir.

Vahdeti yaşayanlarda ise **"kesret"** müşahedesi olmaz! Kesret kavramı olmaz! Belki kesreti, vahdetin zuhuru olarak seyrederler.

Bu yüzden de onlarda, **Allâh**'da yok olacak bir varlığın mevcut olup da yok olması; **Allâh**'a erecek bir varlıktan söz etme gibi görüşler asla mevcut olmaz!

Çünkü, onlarda;

"ALLÂH ŞEHÂDET EDER, KENDİSİDİR 'HÛ'; TANRI YOKTUR; SADECE 'HÛ'!.." (3.Âl-u İmran: 18)

38

ALLÂH'A YAKINLIK

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. Kimse benden uzak olamaz, ma'siyetiyle; kimse de tâatıyla kurb sahibi olamaz.

Rabb-ül âlemîn, burada **Gavs-ı Â'zâm**'a öyle bir sırdan açıklama yapıyor ki, bunu anlamak pek kolay değildir.

Genelde halkın bildiği; insanların **Allâh**'a yakınlık elde etmesi amellerine bağlıdır; iyilik yapanlar, istenilen çalışmaları yapanlar **Allâh**'a yakın olurlar, zannedilir. Oysa burada vurgulanan gerçek, hiç de öyle değildir.

Evet, **Allâh**, yakınlığını ihsan ettiği kullarına yararlı çalışmaları; uzaklaştırdığı kullarına da zararlı çalışmaları kolaylaştırır ama...

Bu, zâhirden bâtına yönelindiğinde, dıştan içe bakıldığında, beşer anlayışıyla **Allâh** değerlendirilmeye kalkıldığında, şekle ve görünüşe göre hüküm verildiğinde böyledir!

Gerçekte...

Özden dışa... Allâh'ın ilmi ile beşeriyete... **Allâh**'ın ilmiyle **Allâh** indîndeki âlemlerine nazar edilirse...

Görülen bütün fiiller, **Allâh**'ın isimleriyle zâhir olan mânâ terkiplerinin oluşturduğu görüntülerdir. Hiçbir ayırım olmaksızın hepsi de **Allâh**'ın ilmi ve kudretiyle zâhir olmaktadır! Ve hepsinde de Hakk'ın varlığı aynı şekilde mevcuttur! Bu sebepledir ki, **Allâh** her birime, şey'e aynı şekilde yakındır!

Hatta yakınlık ve uzaklık kavramı bahis konusu olmaksızın **Allâh**'ın varlığı ile kaîm varlıklardır, algılanan her şey!

Bu nedenledir ki, fiillerden çıkan ve Hakk'ın takdirine göre, **"tâat"** ve **"ma'siyet"** adını alan fiiller, o birimin **Allâh** ile yakınlığı veya uzaklığı konusunda geçerli olamaz.

Birimin kendisini yakın ve uzak görmesi, fiilinden ötürü değil, **Allâh**'ın hüküm ve takdirinden dolayıdır.

Bu sırra dayalı öyle oluşlar mevcuttur ki, bunları burada anlatmaya kalksak, korkarız ki hafsalası alamayan pek çok kişi inkâra gider ve bu yüzden ebediyen **Allâh**'tan perdeli kalmaya mahkûm olur! Onun içindir ki, bu denizde daha fazla açılmayalım.

39

KURB, MA'SİYETTİR!

– Yâ Gavs. Birisi benden kurb sahibi ise, o ancak ma'siyettedir. Zira, onlar acz ve nedâmet ehlidirler.

Burada da gene **"ârif"**lerin irfanlarına işaret ediliyor!

Eğer, bir kimse, bulunduğu mertebenin sonucu olarak, **Allâh**'a yakîn olduğunu düşünüyor ve öyle hissediyorsa, o kişi hâlâ **"ikilik"** perdesinden kurtulamadığı için; bütün fiiller, bu hissedişle meydana geldiği için **"gizli şirk"** hâlindedir ki; bu durumu da ma'siyet hükmünü alır.

Esas itibarıyla tasavvufta **"ma'siyet"**; kişinin **Allâh**'ın rızasına uymayan fiil veya düşünce üzere olması demektir. Kişinin kendisine, **Allâh**'ın varlığından gayrı bir varlık ve vücud atfetmesi ise ma'siyetlerin en başta gelenidir ki, bir diğer tanımlama ile buna **"gizli şirk"** denilmektedir.

Kendini görüp, velev ki **Allâh**'a yakınlık düşünülsün, bunun tabii sonucu pişmanlık ve acziyet duygusudur.

Şayet bu pişmanlık ve acziyet, birimi **"yok"**luğa erdirir ise, olmayan şeyin şirki de olamayacağına göre, işte bu durumda **"gizli şirk"** ortadan kalkar. Aksi takdirde, hangi düzeyde ve boyutta olursa olsun, kişi kendini gördüğü sürece **"gizli şirk"** içinde yaşamına devam eder!

40

ACZ, YOKLUĞA YAKINDIR

– ***Yâ Gavs. Acz, nûr kaynağıdır; ucûb, kendini beğenmede kederlere mahaldir, zulmet kaynağıdır.***

Acz, yokluğa yakındır; ucûb, yani kendini beğenme de varlığa yakındır! Kişinin, kendini var kabul etmesinin sonucudur, kendini beğenmesi! Kendini beğenmenin ise sonu gelmez, gitgide artar. Bu artış ise benliği kuvvetlendirdiği gibi, kişiyi kendini bir birim olarak görme hâlinde de sâbitler! Bunun neticesi ise, gerçekten o kişi için hüsrandır!

Buna karşılık acz ise, kişiyi yokluğa ve gerçek varlığa götürür...

Kişi, kendisinin çeşitli olaylar karşısında âciz kaldığını fark edince, ister istemez güç, kudret sahibi arayış içine girer ki; kendisinde olmayanı oradan telâfi etsin.

İşte bu arayış, hem kendisini yokluğa götürür, hem de mutlak kudreti araştırmaya ve tanımaya sevkeder. Ve böylece acz kişinin Tek mutlak **Nûr**'a kavuşmasına vesile olur!

Demek oluyor ki acz duygusu, kişiyi mutlak kudrete; kendini beğenme hâli de ebeden **Allâh**'tan perdeli olarak yaşamaya yol açan iki hâldir.

41

ERHAMUR RAHIYMİYN

– Yâ Gavs. Çok sıcak bir günde biri sana gelip su istese ve senin de o suya ihtiyacın olmasa ve buna rağmen de vermesen, sen cimrilerin en cimrisi olursun! Hâl böyle olunca, nasıl rahmetime mâni olayım?

Ben nefsime şehâdetle tescil ederim ki, kesinlikle ErhamurRahıymiyn'im!

Cimri, kendi ihtiyacı olmadığı hâlde, elindekiyle başkasının, bir muhtacın ihtiyacını karşılamayandır. Kendine biriktiren, fakat dağıtmayandır!

Hele karşısındakinin hayatî bir biçimde o şeye ihtiyacı olduğunu gördüğü hâlde, depoladığı şeyden onun ihtiyacını karşılamazsa, o artık cimrilik sınırını da geçip, bencil mahlûkat özellikleriyle yaşama evresinde olan bir birim durumuna düşer.

Peki, **Allâh; "Erhamur Rahıymiyn"** olduğuna göre, nasıl olur da **KENDİSİNDEN TALEP EDENİN** talebine icabet etmez?

Zaten, Kur'ân-ı Kerîm'de **"İSTEYİNİZ VEREYİM"** denilmektedir. Herkes varoluş gayesine göre sürekli talep etmekte ve de icabet görmektedir. Çünkü onlar, talep ettiklerini alıp, gereğini ortaya koymak için var olmuşlardır zaten!

Burada geçen talep, isteme ve verme gibi kelimelerin mânâlarını madde planda, madde çıkarlar için değil, varoluş planında varoluş

gayesi ve gereklerinin yerine getirilmesi açısından ve mertebesinden anlamak gereklidir.

42

MA'SİYET ve TÂATLA PERDELENME

– Yâ Gavs! Ma'siyet ehli, ma'siyetiyle perdelidir; tâat ehli de tâatıyla perdelidir; ve ben onlardan kaçınırım.

Bunlardan başka bir grup da vardır; ki onların ne tâatla alâkaları vardır, ne de ma'siyetle!

"Ma'siyet", genel anlamıyla kötü davranışlar olarak kullanılır. Burada da insanı **Allâh**'tan uzak düşüren, bencil, bedene dönük çıkarlar peşinde koşturan davranışlar olarak ele alınmaktadır.

"Tâat" ise, **Allâh**'ın hükümlerine uymak ve **Allâh**'ın rızasını kazanmak amacıyla yapılan çalışmalardır.

Ma'siyet, kişinin **Allâh**'tan perdeli olmasına yol açar!

İnsanın **"NEFS"**ini bilmeyişi, kendini beden kabul edişi dolayısıyla yaptığı pek çok davranış ve ortaya koyduğu fiil vardır ki, bunların hepsi de **"ma'siyet"** hükmünü alır.

Çünkü insanın bedeni, bedensel zevkleri için yaşaması, onun sadece bir beden olduğu yolundaki görüşlerinin perçinlenmesine yol açar ki, bu da sonuçta **"ÖZ"**ündeki hakikatten ebediyen mahrum kalmasına sebep olur!

Ma'siyet ehli, fiilleriyle kendi kendilerini **Allâh**'a karşı perdelerler. Çünkü, yaşamları ne doğrultuda sürüyorsa, ölüm ötesinde dahi o doğrultuda devam edecektir.

"Kişi ne hâl ile yaşarsa, o hâl ile ölür ve o hâl ile bâ's olur!"

Anlamındaki hadîs-î şerîf gereğince, burada, kimin uğraşı, konusu neyse, ölüm ötesi yaşamda ve kıyamet sonrasında da odur!

İşte bu yüzdendir ki, bir kimse ma'siyetiyle, yani bedene ve bencilliğe dönük faaliyetlerle ömrünü tüketirse, ölüm ötesi hayatında da benzeri tür duygu ve düşüncelerle devam edegider. Böylece de **Allâh**'tan perdeli bir yaşama kendini mahkûm etmiş olur.

Tâat konusuna gelince...

"Tâat", yani **Allâh** rızasını kazanma gayesine yönelik fiil ve davranışlar içinde bulunma hâli...

Niçin bu hâl perdelilik getirsin?

Tâat ehli, tâatıyla perdelidir, çünkü **"Allâh"** isminin mânâsını anlamamıştır!

Tâat ehli; **ALLÂH**'ın ne olduğunu fark edip idrak edemediği için, **O**'nu **ötede bir TANRI** gibi düşünmekte; ve **O**'na yaranmak, gönlünü hoş etmek için birtakım çalışmalar yapmaktadır. Bu ise temelden **"HİCAP-PERDE"** denilen **ikilik** anlayışını oluşturmaktadır! Yani, **"gizli şirk"** denilen **"perdelilik"** hâlini.

Senin, kendinden ayrı, öte gördüğün; **"sen"**liğin ile **O'nun için yaptığın** her davranış, **zâhiriyle "tâat", bâtınıyla ise "gizli şirk"** hükmündedir. Vehmî benliğin, bencilliğin devam ettiği sürece, tüm davranışların tâat olmasına rağmen, **Allâh**'a olan **"perdelilik"** hâlin ortadan kalkmaz!

Kişinin yaptığı ibadetleri **"benliğine" izafe** etmesi, bağlaması; **"ben şöyle oruç tutuyorum", "ben böyle namaz kılıyorum", "ben şöyle yardım yapıyorum", "ben hacca gittim"** gibi düşünceleri gerçekte hep **Allâh**'a olan perdeliliğinin neticesidir, ki böylece ölümü tattığı takdirde bu perdeliliği ebediyen de devam eder.

Derece kazanma, mertebe kazanma, belli noktalara erişme gibi gayelere dayanan tüm fiiller hep **"ikilik"** kökenli, **"gizli şirk"** kokulu davranışlardır. Velev ki **Allâh** ile arasındaki perdeyi kaldırma amacına dayalı olsun!

Bir de bu iki sınıf dışında, üçüncü bir sınıf vardır ki, işte onlar tamamıyla perdesiz oldukları için ne ma'siyet işlerler ne de tâatları vardır!

Ne demektir bu?

Bu sınıftan olanlar **vehmî benlikten** arınmış oldukları için, bedenlerine veya birimselliklerine geçici dünya menfaatleri temini gayesiyle yaşamazlar! **"Nefsanî"** tâbir edilen bireysel menfaatler, onlar için söz konusu değildir. Her şey için, tek bir değer yargıları vardır: **"Olsa da olur, olmasa da olur!"** Bu sebeple de birimselliklerini ilgilendiren herhangi bir konudan dolayı kimseye hesap sormazlar!

Nitekim, Hz.**Muhammed Mustafa** (aleyhisselâm)'a on sene hizmet eden **Enes** (r.a) der ki:

"Allâh Rasûlü'ne on sene hizmet ettim, bir kere olsun yaptığımdan hesap sormadı; şunu niçin böyle yaptın veya bunu niye böyle yapmadın, demedi!"

İşte bu durumun sebebi, **HAKİKAT SIRRINI** bilenin, kendisiyle ilgili konularda, karşısındakini itham etmemesi hâlini yaşamasıdır!

Ayrıca bu gibi kişilerin tâatle de bir ilgileri yoktur.

Aman dikkat! Bu kişilerin "**tâatle ilgileri yoktur"** demek; **onlar tâat olan fiilleri yapmazlar demek değildir.** Onların **tâatleri**, kendi **"nefs"lerine bağlama, benlenme hâlleri yoktur,** demektir!

Bu konuya tam bir vukufu olmayanlar, kelimelerin şeklinde kalınca, derinliğindeki mânâya nüfuz edemeyince, mânâyı zâhir şekliyle anlayıp;

mâdemki tâatla alâkaları yokmuş, o hâlde biz de tâat olan fiilleri terk edelim gibi bir anlayışa sapmaktadırlar.

Oysa burada anlatılmak istenilen husus, tâatlerinin olmayışı cümlesinden, **tâatleri "ben"lenmeyişleridir!**

Bu mertebeye ulaşmış kişiler, **"benliklerinin olmayışını"** idrak ettikleri için, **hakiki ve mutlak fâili** müşahede ettikleri için; o yararlı fiilleri; namaz, oruç, zikir, hac, zekât gibi faaliyetleri asla kendilerine, nefislerine bağlamazlar, **hepsini Allâh'tan görürler** geçerler.

İşte bu yüzdendir ki onların ne ma'siyetle bir ilgileri vardır ne de tâatleri vardır!

Bu anlatılanı çok iyi anlamak gerek!

Ayrıca bir de şunu bilelim;

"Tâat" ve **"ma'siyet"**in varlığı, perdeliler içindir.

Allâh'tan mahcub olan yani perdeli olan; **Allâh**'tan ayrı olarak gördüğü varlıkların davranışlarını **"tâat"** ve **"ma'siyet"** olarak adlandırır.

Allâh'ın fâili hakiki olarak meydana getirdiği tüm fiiller, hiçbir ayırım söz konusu olmaksızın **"hikmet"**tir!

Mâdemki **Allâh**, bütün âlemleri, kendi sayısız, sınırsız ve sonsuz Esmâ'sını seyir için meydana getirmiştir. Her an, bütün âlemlerdeki tüm fiillerin yaratıcısı **Allâh**'tır. Öyle ise, **O**'nun bütün yaptıkları **"Hakiym"** isminin gereği olarak bir hikmete dayalıdır ve yerli yerindedir!

Deme şu niçin şöyle,
Yerincedir ol öyle,
Bak sonuna, sabreyle,
Görelim mevlâ neyler,
Neylerse güzel eyler!

Beyitlerinde **Erzurumî İbrahim Hakkı** rahmetullâhı aleyh bu hususa işaret ederek, yersiz bir şeyin olmadığını, her şeyin yerli yerince meydana geldiğini anlatmak ister.

Esasen, gerçekte ise olay, ma'siyet ve tâat kavramlarının çok ötesinde; **Allâh**'ın, **"lâ yus'âl"** olarak dilediğince fiilini ortaya koymasıdır ki, biz buna **"hikmet"** deriz.

Gerçektir ki, **Allâh, "hikmet" ile kayıt altına girmekten de münezzehtir!** Bu hususu da çok iyi idrak etmek mecburiyetindeyiz.

43

SİSTEMİN İŞLEYİŞİ

– ***Yâ Gavs! Hatalı kullarımı fazl ve keremim ile müjdele; mucibini de adl ve öç almamla müjdele.***

Denilmek isteniyor ki anladığımız kadarıyla; ***"hatalı kullarımı fazl ve keremimle müjdele"***; yani yaptıkları birtakım kusurları kendilerinden gören kulları fazlım ve keremim ile müjdele ki; onların varlıklarında, özlerinde mevcut olan benim!

Hem zâhirdir hem bâtın!

Onlar, o fiilleri nefslerine bağlayıp, bundan dolayı çok büyük üzüntüler çekerler. Hâlbuki benim hikmetimi yerine getirmektedirler.

Bu üzüntü ve pişmanlıkları dolayısıyla, **Allâh** da onlara fazlını ve keremini müjdeliyor. Yani, onlara, fâili hakiki olduğunu idrak ettirmek suretiyle, öyle bir ikramda bulunmuş olacak ki, bu onlar tarafından son derece büyük bir nimet olarak değerlendirilecek.

Zira, onlar belki idrak edecekler ki, kendilerinin bağımsız birer varlıkları olmayıp, Hakk'ın Esmâ'sının zuhur mahalleridir! Ve elbette ki onlar için çok büyük bir sevinç kaynağı olacaktır.

"Buna karşılık icap edenleri de ADL ve ÖÇ almamla ile müjdele"...

Adl, bazen halk arasında cezalandırma hâli ya da mahalli, bazen de korkutma mahalli olarak bilinir. Oysa **"ADL", hak edenin hakkını vermedir.** Herkese, hak ettiği hakkını vermenin adı **"Adl"**dir!

Kim neyi hak etmiş ise, o hak ettiğini aldığı zaman adalet yerine gelmiştir.

Hâlbuki **sanılır ki, herkese eşit davranmak adalettir!** Bu yanlıştır. Hakkını, hak ettiğini vermemek zulümdür!

"Allâh adl sahibidir" demek; herkese hak ettiğini verir demektir!

Bunu bir diğer şekilde, şöyle de ifade edebiliriz:

Herkes ne iş için var edilmiş ise; hangi ismin mânâsının açığa çıkmasına vesile olmak üzere var edilmiş ise; o ismin gereklerini hak etmiş demektir! İşte bu mânâda adalet, onun hak ettiklerini almasıdır!

Herkese eşit dağıtma ve eşitlik olarak adaleti anlayanlar, bu konuda kesinlikle büyük bir yanılgı içindedirler!

Kâinatta "eşitlik" mevcut değildir! Kâinatta "eşit" iki varlık mevcut değildir!

Herkesin aklı, fikri, idrakı, kavrayışı, evi-barkı, çoluğu çocuğu farklı farklıdır. Bütün bu sebeplerle de eşitlikten söz edilemez.

Ayrıca insanlar, ellerinde olmayan şeyden dolayı da suçlanamaz.

Kimse Dünya'ya gelirken bedenini, ailesini, yaşayacağı çevreyi, toplumu, aklını vesaireyi seçmemiştir! Herkes, kendi hakkında takdir edileni yaşamak mecburiyetindedir.

Var olurken, hangi şeyi seçmedesin ki, var olduktan sonra da seçebileceksin?

Adl'in gerçek anlamını kavrayabilmek için, olaya mutlaka Hakk'ın indînden bakmak mecburiyeti vardır.

Mâdemki **Allâh**, kendi Esmâsının mânâsını seyretmek üzere âlemleri var etmiştir; bu takdirde her var ettiğinin hakkını da, var ediş gayesine uygun olarak verecektir.

İşte budur adalet!

Ancak burada gözden kaçmaması gereken bir husus vardır;

"Rahmetim gazabımı geçmiştir" ve **"Rahmetim her şeyi kuşatmıştır"** buyrulmaktadır...

"Rahmet" her şeyde **EŞİT** olarak mevcuttur. Her şeyde **eşit** olarak mevcut bulunan bu **rahmet** nedir?

Her şey varlığını, **Allâh**'ın Esmâsından aldığı için; her varlığı kuşatan **"Rahmâniyet"** mertebesinin eseri olarak, Hakk'ın Zâtı ve Esmâsı ile kaîm varlıklar oldukları için, hepsi de Hakk'ın rahmetine **"eşit"** bir biçimde sahip olmuşlar; yani **"rahmet"**ten yaratılmışlardır!

Bir kimsenin **"rahmete nail olması"** demek, o **rahmet** ile var olmuş olduğunun bilincine ermesi demektir.

Herkes, kendi zâhir olan Esmâsı yönünden rahmete nail olmuştur. Zâtı itibarıyla da, ilâhî Zât ile kaîmdir ki, bir diğer Zâtî rahmet de budur. Bunların her ikisi de **umumi rahmettir...** Rahmeti âmme!

Bir de **hususi rahmet** vardır. Bu da evliyaullâha has rahmettir!

Bu hususi rahmet ikiye ayrılır; **Rahmeti zâtî** ve **sıfatî.**

Rahmeti Zâti; İnsan-ı Kâmil, Gavs, Müferridûn, Kutb-ul Aktab ve **Kutb-ul İrşâd**'a mahsustur.

Rahmeti sıfatî ise **dörtler, yediler** gibi **fetih ehli** zevâtta izhar olur! Yani, bu rahmete eriş neticesinde bu mertebeler kendilerinde zuhur etmiştir.

Netice olarak bütün varlıklar varoluş yönünden rahmete ermişlerdir. O rahmet neticesi olarak da **"ADL"** ismi gereğince, herkes hak ettiği nimeti sürekli olarak almaktadır.

Kimseye hak ettiği verilmeyerek zulmedilmemektedir!

ÖÇ ALMAYA, yani **"intikam"**a gelince...

Doksan dokuz isim olarak özetlenen **Esmâ ül Hüsnâ**'dan bir isim de **"El Müntekim"**dir. Yapılan bir fiilin karşılığı olarak, kişiyi fiilinin

neticesini yaşamaya mecbur edendir...

Herkes, er ya da geç **yaptıklarının neticeleriyle karşılaşacaktır.** Ki bu **"ceza"**dır! Kişinin hoş olmayan fiillerinin neticesiyle karşılaşması **"Müntekim"** isminin mânâsının oluşturduğu bir hâldir.

"BU, SENİN ELLERİNLE TAKDİM ETTİĞİNİN SONUCUDUR! MUHAKKAK Kİ ALLÂH KULLARA ZULMEDİCİ DEĞİLDİR." (22.Hac: 10)

Bir misal olarak verdiğimiz bu ve bunun gibi aynı mânâdaki pek çok âyet, insanın hep **amellerinin** (yaptıklarının) **sonuçlarıyla karşılaşacağını**; bunun mevcut ilâhî sistem neticesi olarak meydana geleceğini anlatmaktadır.

Esasen **"Müntekim"** isminin mânâsı, halk arasında kullanıldığı gibi bir intikam alma değildir. Bu isim, bir **sistemin işleyişinin** adıdır.

"Müntekim" ismi, karşısındakine veya başkalarına zarar verme veya onları istismar etme gibi davranışların karşılığının, benzeri davranışlarla karşılaşmak suretiyle ödenmesini sağlayan sistemin adıdır! Ve bu sistem otomatik olarak çalışmaktadır.

Dolayısıyla bu sistemden bahsedilerek, bilmeyenler uyarılmaktadır ki, ne yaparsanız, yaptıklarınızın neticesine katlanmak zorunda kalacaksınız, bundan asla kurtuluş yoktur; öyle ise ona göre davranışlarınızı düzenleyiniz!

44

BENLİK, ZİLLETTİR!

– ***Yâ Gavs! Tâat ehli nimetlere tezellül ettiklerinden zikrederler; ve ma'siyet ehli de tezellül edip Rahıym'i zikrederler!***

"Tâat ehlinin nimetlere tezellül etmesi";

Tâat, kendilerine ulaşan emirlere riayet edip, gereğini tatbik etmek, anlamında kullanılıyor.

Niçin, tâat ehli bu fiillere başvuruyor? Nimetlere ermek için!

İşte nimetlere kavuşmak için yapılan davranışlar, **"tezellül"** olarak nitelendiriliyor burada. Yani zillete düşmek, zilleti kabullenmek. Daha bir Türkçesi ile, aşağılanmayı kabullenmek!

Başka bir ifade ile, cennet nimetlerine erme gayesiyle birtakım çalışmalarda, davranışlarda bulunmak, küçüklüğü kabul ederek büyüğe sokulmak gibi tanımlanmakta.

Diğer taraftan, yasaklanmış olan şeyleri yapmaktan kendilerini alıkoyamayanlar da, gene o cennet nimetlerine kavuşmak için, bağışlayıcı, çok merhametli olana âdeta "Sen büyüksün, bense çok küçük; sen Rahıym'sin ben çok âsi ve suçlu, öyle ise beni bağışla ve nimetlerinden mahrum etme" demektedirler. Bu da bir diğer **"tezellül"** şeklidir.

Her iki hâlde de birtakım nimetlere kavuşmak için, küçülmeyi, aşağılanmayı göze alma konusudur!

Ve her iki hâlin altında da tek bir şey yatmaktadır; **ENE!..** Yani, **BENLİK, BENCİLLİK**, birimselliğine menfaat temini peşinde koşmak!

Kendini bu beden veya bu bedendeki ruh olarak kabul eden kişinin yapacağı, elbette ki bunlardan başka bir şey değildir!

Çünkü bu **"tezellül"**, içinde bulundukları **"benlik"** hâlinin tabii sonucudur.

İnsan, vehminin tesiri altında ve çevreden gelen şartlandırmalar sonucunda, kendini bir beden veya bedendeki ruh olarak kabul eder. Böyle olunca da, elbette ki bedenine veya ruhuna dönük birtakım menfaatleri temin etme yollarını arayacaktır.

Bu durumda olan insanın da tabii olarak kendisine bu nimetleri sağlayacak olana **"tezellül"** etmesi son derece doğal olmaktadır!

Netice olarak ortaya çıkmaktadır ki, **"tezellül"ün kökeni "benlik" kavramına dayanmaktadır.**

Eğer bu kişilerde en büyük ve en kalın perde olan **BENLİK perdesi** kalkmış olsa; görecekler ki, varlık, **BENLİK hep Hakk'a ait!** Bu durumda bilecekler ki, **O** dilediğini yapıyor ve hep **O'nun hükmü, takdiri yerine geliyor!** Kendileri hakkındaki takdir de her ne ise, o muhakkak yerine gelecektir!

Bunu anlayınca da, kendi varlıklarının var olmadığını fark ederek, benliklerine menfaat temini gayesiyle, zillete düçar olmayacaklar.

Neticede, ister ma'siyetten dolayı Rahıym'e sığınma hâli olsun; ister, tâat ile birtakım nimetler bekleme hâli olsun, her iki hâl de zillet hâlidir, temeldeki **"benlik"ten doğan zillet hâlidir!**

Bunun karşıtı ise **"İzzet"** hâlidir, ki **"Aziyz"** isminin mânâsının ortaya çıkışıdır.

Bu isimle isimlenmiş kişi, kimseden bir karşılık beklemeksizin çalışmalar yapar; karşılıksız verici olur; bu sebeple de izzetle yaşar!

45

ZULMET-NÛR PERDELERİ

– ***Yâ Gavs! Avamı halkettim, nûruma dayanamadılar, araya zulmet perdesini koydum. Havâssı yarattım, nûruma dayanamadılar, nûr perdelerini koydum.***

Bu bölümde üzerinde durulması gerekli olan iki husus var ki, onları çok iyi anlamak gerekmektedir;

Zulmet perdeleri ve **Nûr perdeleri.**

Önce **"perde"** kelimesindeki mânâyı çok iyi anlamalıyız. Tamamıyla beş duyuya tâbi, gördüğüne göre hüküm veren, düşünce fonksiyonu çok zayıf yapıların kabul edebileceği cinsten bir maddi perdeden söz edilmiyor burada elbette ki!

Peki öyle ise **"perde"**den murat nedir?

"Perde", perdeleme işlevini gören nesnedir. Yani bir şeyin görülmesine engel olmak için konulan herhangi bir tür örtü!

Madde olan bir şeyin örtüsü, perdesi de elbette ki maddidir. Ancak o şey maddi değilse, perdesi de elbette ki maddi bir şey olmaz.

Öyle ise **Allâh'ın perdeleri** nelerdir?

Öncelikle şunu çok iyi anlamalıyız. **"Allâh'ın perdeleri"** dendiği zaman bilinmelidir ki, **bu perdeler Allâh'ın üzerinde değil, bizim basîretimizde mevcuttur.** Yani, bu **perdeler âfakî** (dışta) **değil, enfüsîdir!**

Bizim anlayışımızı, kavrayışımızı, idrakımızı, tefekkür kabiliyetimizi kısıtlayan şeylerdir, bu perdeler. Asla bunların ötesinde bir perde düşünülmemelidir.

İşte bu **perdeler** esas olarak ikiye ayrılır:

1-) Zulmet perdeleri,

2-) Nûr perdeleri.

"Zulmet perdeleri"; Efâl âlemi içinde yer alıp; basîretimizin Hakk'ı görmesine engel olan her şeydir. Daha doğrusu, şeyi, şey olarak kabul etmemize yol açan **beş duyumuzdur!**

Aslında suç, beş duyumuzda da değildir; çünkü onlar, varlıktan örnek ve ibret almamız için oluşturulmuş, **kesitsel algılama araçlarıdır.**

Biz, eğer beynimizi düşünce yolunda hakkıyla kullanıp, **kesitsel algılama araçlarımızın** verdikleri doneler üzerinde yeterince düşünebilsek; bir süre sonra, çok daha geniş bir şekilde gerçekleri görmeye başlayabiliriz.

Zulmet perdelerinin en başta geleni, beynimizin, düşünce sistemimizin göz aracına tâbi olması ve bizim böyle bir yaşam şeklini tercih etmemizdir. Hep, "görüyoruz" veya "görmüyoruz" gibi bir hükümle, konulara yaklaşmaktayız ki, bundan daha büyük bir yanlış mevcut değildir.

Önce, düşünce kabiliyet ve kapasitemizi, **"göz blokajından"** ve kaydından kurtarmak mecburiyetindeyiz. Sonra da diğer organların verilerinin sınırlamalarından...

İşte bundan sonra beynimiz güçlü bir akılla, özgür bir biçimde kendisine ulaşan verileri değerlendirmeye başlayacak; böylece de, gördüklerinin ardındakileri, **"basîretiyle"** keskin bir şekilde, gerçekçi olarak değerlendirecektir.

Mesela, biz beş duyuya dayanarak her şeyin madde olduğunu savunabiliriz. Oysa tüm bilimsel veriler bize göstermektedir ki, gerçekte madde âlemi kabulü tamamen beş duyudan kaynaklanmaktadır. Var olan tümüyle, mânâ âlemi de denen, ışınsal evrendir! **Atomaltı boyut, evrenin gerçek yapısıdır!**

İşte beş duyunun verdiği madde kabulünü bir yana bırakıp, boyutsal idraklara yönelirsek; zulmet perdeleri yavaş yavaş basîretimizden kalkmaya başlar.

"Allâh'ım, bana eşyanın hakikatini göster."

Şeklindeki **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın ettiği dua, hakikatte bize bir gerçeği vurgulamak gayesine yöneliktir.

"Eşyanın hakikati"; görüp bildiğim her şeyin hakikati demektir ki; bu da en dar görüşlü insanın bile anlayacağı şekilde, görülenin ardındaki gerçek demektir!

Nedir eşyanın ardındaki hakikat? Ki, biz ondan perdeliyiz!..

Eşyayı, zulmet perdeleri dolayısıyla görmekteyiz!

Zulmet perdelerinden kurtulunca, eşyanın ardındaki hakikati görürüz ki, o da, **Allâh isimlerinin mânâlarıdır.** Ki aynı zamanda işte bunlar da **Nûr perdeleridir!**

Eşya, yani Efâl âleminde bulunan her şey, **Allâh'ın Esmâ ül Hüsnâ'sı** diye bildiğimiz, özetle **doksan dokuz isminin mânâlarının terkiplerinden ibarettir.** O mânâlar, terkipler şeklinde algıladığımız veya algılayamadığımız şeyleri meydana getirir! Burayı iyi anlamak lazımdır, çünkü çok önemli bir anahtardır bu husus. Ki ancak bu anahtar ile eşyanın hakikati kavranabilir.

Allâh'ın ZÂT'ının perdesi ise "Esmâ"sıdır!

Akla gelen veya gelmeyen, insanın bildiği veya bilmediği her şey, Esmâ terkiplerinden meydana gelmiştir!

Esmâ (Allâh'ın isimleri), **her şeyin aslı ve özüdür, ki aynı zamanda yüce Zât'ın da perdesidir!**

Nûrdan perdeler diye işaret edilen de **Allâh'ın bu Esmâ'sıdır!**

Pek çok velî, Esmâ mertebesinde eşyanın hakikati olan isimlerin mânâları ile karşı karşıya kalınca, mutlak hakikati bulduklarını sanmış ve bununla yetinerek, **Zât-ı ilâhî'yi Ahadiyeti ile bilememişlerdir.**

İsmail Hakkı Bursevî merhum, ki **Gavs-ı Zaman** olarak bilinir; **Ruh-ul Beyan** isimli çok değerli **Kur'ân-ı Kerîm** tefsirini yazan zâttır. **"Lüb-ül Lübb"** şerhinde şu hadîs-î şerîfi nakleder:

"Cennetlik kimseler makâmlarına kavuştuklarında, Hak Teâlâ, AZAMET ve KİBRİYÂsını gizleyen PERDEYİ aralar ve;

***- Ben sizin yüceler yücesi Rabbinizim**, buyurur.*

Hakk'ın bu tecellisi onların garibine gider ve inkâr ederler...

***- Hâşâ ki sen bize Rab olasın**, diyerek feryada başlarlar.*

O anda tecelli üç defa değişir; her defasında onlar yine inkâr ederler.

Sonra Hak onlara;

***- Rabbinize dair aranızda bir işaret var mı?** diye hitap eder.*

***- Evet, var!** cevabını hep bir ağızdan verirler.*

Artık bundan sonradır ki, herkese, ZANNI, İTİKADI ve ANLAYIŞ KABİLİYETİ nispetinde tecelli olur.

Bu tecelli sonunda;

***- Sen yüceler yücesi Rabbimizsin!** deyip kabul ederler.*

Bu müşahede için şu hadîs-î şerîf vardır:

"Siz Rabbinizi mehtaba bakar gibi seyre dalacaksınız!"

Hâl böyle olmasına rağmen, EHLİ İRFAN, HAK Teâlâ'yı İLK TECELLİDE tasdik ederler."

İsmail Hakkı merhumdan naklimiz bu kadar...

Yukarıdaki hadîs-î şerîfi bir kere daha çok dikkatli bir biçimde okursak görürüz ki, **Allâh'ın "AZİYM"** isminin işaret ettiği **"Azamet"**i ve de **"Kibriyâ"**sı **Hz. Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın işaret buyurduğu üzere, **"PERDE"** olmaktadır! Yani, **Esmâ perdesi.** Yani, **Nûr perdesi!**

Ki varlık, mevcudat, hep bu isimler ile var olmuştur ve onlar ile yaşamlarına devam ederler. İsimlerin olmadığını düşünürsek, geride kalan yegâne şey **"HİÇ"** olur!

Zaten **"Ahadiyeti"** tarif eden en uygun kelime de **"HİÇLİK"**tir.

"Avam", gördükleri kadar düşünen, bedenî zevk ve menfaatler peşinde koşan, önce kendisini düşünen insandır.

Böyle olunca da, bütün bu yaptıkları, meşgalesi kendisi için perde oluşturur. Ki bu perde de zulmet perdesidir!

Havâssa gelince...

"Havâss", irfan sahibi olarak marifete ermeyi amaçlamış, gayesi ve hedefi Hak olmuş, bu yolda çalışmalar yapan kişilerdir. Bunlar da nûr perdeleri ardında kalmışlardır!

Her ikisinden öte, ender sayıda zevât da mevcuttur ki; onlar tüm perdelerden arınmış olarak, her an daimî seyr hâlindedirler; zâtıyla, vasfıyla, özellikleri ve güzellikleriyle **TEK'i!**

46

GAYRI NEDİR?

– ***Yâ Gavs. Ashabına söyle, onlardan kim bana vâsıl olmak isterse, benden gayrı her şeyden sıyrılıp çıksın!***

***"BEN"den gayrı her şeyden sıyrılıp çıksın*;**

Cümlesini, sanki **O**'ndan gayrı birçok şeyler varmış da onlardan çıkılması gerekiyormuş gibi anlamak çok büyük bir hatadır!

O'ndan gayrı şeyler var da, onlardan çıkılması gereklidir, değil burada anlatılmak istenen! Burada istenilen ve işaret edilen şey, **O'ndan ayrı görmeyi ve O'nu da o görülen şeyle kayıtlamayı terktir!**

Biz görülen her şeyin, **Hakk**'tan ayrı bir varlık olarak mevcut olduğunu sanırız! Ve o görülen şeyin ardında da **Hakk**'ın var olduğunu tasavvur ederiz. Hâlbuki iş böyle değildir!

Algıladığımız her şey, **O**'nunla kaîmdir! Ancak **O**'nu, şeyin sûret veya mânâsıyla kayıt altına almak, büyük bir gaflet olur. İşte **"çık"** hükmü, **o sûret veya mânâ ile beni kayıtlayıp, buna göre hakkımda hüküm verme**, demektir.

Kim ki, gördüğündeki mânâ ile **Allâh**'ı kayıt alma gafletine düşer, o artık çok yoğun bir perde ile perdelenmiş demektir.

47

ALLÂH'IN AHLÂKI

– Yâ Gavs. Dünya geçidinden çık ki, âhirete vâsıl olasın; âhiret geçidinden de çık ki, "BANA" vâsıl olasın!

Dünya geçidinden çıkıp da âhirete geçmek, mülk âleminden melekût âlemine girmek demektir!

"Mülk âleminden melekût âlemine geçmek" ne demektir?

"Mülk âlemi"; bizim beş duyumuza hitap eden bildiğimiz madde âlemidir.

"Melekût âlemi" ise; sezgi, ilham ve benzeri yollu farkında olmadan algıladığımız, yani üst beyin faaliyetleri sonucu algıladığımız kozmik yapılı âlemdir.

Dünya'dan nasıl çıkılır, mülk âleminden nasıl çıkılır?

Dünya'da, madde âlemine ait olan şeylerle, düşünce dünyanı bloke etmemekle! Yoksa intihar edip, bedeni öldürüp, ruh olarak kalmak suretiyle bu çıkış elde edilmez!

İntihar ederek, bedeni kullanım dışı bırakmak, bilakis kişinin dünyaya bağlı ve bağımlı kalmasına yol açar ki, bu da insana cehennemden başka bir şey getirmez!

Evet, bu durumda Dünya varlıkları ile perdelenmeyip; o varlıklarda tasarruf eden **Tek Gerçek Mutasarrıfı** göreceğiz. İşte böylece de mülk âleminden melekût âlemine geçmiş olacağız.

Bu âlemdeki **bütün varlıkların hep Hakk'ın Esmâ'sının mazharı olduklarını**, bu hâlleriyle de **gerçek mânâdaki "KULLUK"larını** yerine getirmekte olduklarını göreceğiz.

Ancak iş burada bitmiyor! Bundan da geçmek gerek.

Bu defa iş geliyor o mutlak tasarruf sahibi **Tek**'i tanımaya. **O**'nu nasıl tanıyabiliriz, görünmez, tutulmaz bir varlık olduğuna göre? Özellikleriyle... Huylarıyla!.. Yani **Ahlâkıyla!..**

"Allâh ahlâkı ile ahlâklanınız!"

Hadîs-î şerîfini hatırlayalım.

Nedir Allâh adıyla işaret edilenin ahlâkı?..

Herhangi bir birimin ahlâkı ile **Allâh adıyla işaret edilen**i kayıt altına alabilir miyiz?

Elbette ki hayır!

Öyle ise **"Allâh ahlâkı"** nedir?

"Allâh ahlâkı", muttali olduğumuz kadarıyla, **Allâh'ın Esmâ ül Hüsnâ'sıdır!**

Allâh'ı ancak Esmâ'sı kadar tanıyabilmek mümkündür!

Çünkü, zaten Zâtı itibarıyla tefekkür edilmekten, tanınmaktan münezzehtir!

"Allâh'ı idrak, ancak O'nun idrak edilemeyeceğini idraktır" diyen Hz. **Ebu Bekir Sıddîk** (r.a), işte bu noktaya işaret etmiştir.

"Zâtı, bilinmezliğiyle bilmek", "Ahadiyet" sırrına vukufla mümkündür!

Zâtın bilinmezliğini idrak ettikten sonra, kalır iş isimleri yollu tafsilî bilmeye... Ki bu da ancak melekût âleminin içinde olan, Efâl tecellilerine vukufla mümkün olur!

Esmâ'nın, **"Mardiye"** nefs düzeyinde toplu bilinişi, ancak Efâl mertebesindeki ortaya çıkışlar ile tamamlanır.

Ancak ne var ki, bütün bilişler dahi, çeşitli perdeler olan Esmâ tecellilerinden başka bir şey değildir!

Bir başka anlatım ile, **"Melekût âlemi", "Akl-ı Küll âlemi"**dir ki, mânâları seyir hâlidir. Ve bunlar dahi, Zâtın kendi özelliklerini, mânâlarını seyir için meydana getirdiği tecellilerdir.

Sen, bunlarla kayıtlı olarak seyre başladığın zaman, sürekli çeşitli isimlerin mânâlarını müşahedeye başlayacağın için, zâtını görmekten perdeli kalırsın! Bu yüzden de zâtını tanıma yolunda geri kalırsın. İşte bunun için, aklı cüzden geçtiğin gibi, Akl-ı küll'ün seyrinden dahi geçmek tavsiye edilmektedir!

48

VİTRİYET-VÂHİDİYET-AHADİYET

– ***Yâ Gavs! Cisimlerden ve nefsinden çık; sonra kalplerden ve ruhlardan çık; sonra hüküm ve emirden çık; ki bana vâsıl olasın!***

Alışılmışın biraz üstünde anlatmaya çalışalım bu cümleyi...

Nedir anlatılmak istenen?

"Bana vâsıl olasın!"...

Peki, **"vuslat"** denilen hâlin gerçekleşmesi için ne gerek?

Önce, ***"cisimlerden ve nefsinden çık!"...***

Bu cümle ile hitap edilen kişi avam değil, **havâss**tır! **Mutmainne** mertebesindeki **velî**dir muhatap!.. **Radiye** mertebesindeki **velî**dir muhatap... Onlara denilmektedir ***"cisimlerden ve nefsinden çık"*** diye.

Çünkü bu mertebedeki kişi bilir ki, tüm cisimlerdeki, birimlerdeki **"Nefs", TEK**'tir! Ve o **"Nefs"** aynı zamanda kendinin de **nefs**idir!

Bu sebepten de, cisimler diyerek her şeyden söz edilmesine karşılık, **"nefsinden"** şeklinde tekil ifade kullanılmaktadır.

Bu mertebedeki bir velî, âlemi kendi cismi; kendini de o âlemin **"nefsi"** gibi görür. Oysa bu görüş, bir üste göre, kısıtlı ve kayıtlı bir görüştür. Efâl müşahedesiyle perdeliliğe yol açar.

Kendini tanımadan asıl gaye, Zât'ını tanımaktır...

Zât ise, TEK'tir!

Ya özünüze yönelirsiniz, ya da dışa yani çevrenize. İşte burada bu gerçek anlatılarak **"ÖZ"**ün tanınması için yapılması gereken şey anlatılıyor. **Dıştan içe yönel!**

Evet, yapılacak iş, fizik mânâda kopmak ya da çıkmak değil, daha tafsilâtlı kendini tanıyabilmek için, dışa yönelimi azaltmak. Ve **"Nefs"**ten çıkmak! **"BENLİK"**siz kalmaktır!

Vâhidiyet mertebesi **Nefs** ile kaîmdir. **FERD**'tir **Nefs!**

Ahadiyet ise **Hüviyet**'tir ki, **Eniyet** kabul etmez...

Ahadiyet, Eniyet dolayısıyla **Vâhidiyet** mertebesine tenezzül eder ki, **"Ferd"** ismiyle tanınır.

Vitriyet ise, kesretin **hükmî** nihayeti dolayısıyla erişilen **Tek**'lik mertebesidir. Kesret kavramının kalkışı ile **Vitriyet** hâsıl olur.

"Nefs-i küll" kavramı kalkınca **"Vitriyet"** yaşanır!

İşte yukarıda, çıkılması gerekli olarak işaret edilen **Nefs, "Nefs-i küll"**dür. Ki neticede **Vitriyet** tahakkuk etsin ve Zât'a yönelim başlasın. **Vitriyet** kesretin nihayeti ve kalkışı olarak, **"Ferdiyet"** yaşamını getirir.

Bütün bunlar **"Mardiye nefs"** ismiyle işaret edilen bilinç düzeyinde başlar.

Bundan sonra, ***"kalplerden ve ruhlardan çıkmaktan"*** söz ediliyor.

Burada da anlatılmak istenilen, **"kesret müşahedesinden"** kurtulmaktır.

Yani, Hakk'ın varlığı olarak birçok varlıklar mevcut değildir!

Kalpler ve ruhlar mevcut değildir!

Bunların hepsi de vehim yollu görülen hayallerdir! Gaflet ve uykuda olmanın sonucu olarak meydana gelmektedir!

Çünkü bunların hepsi de, **"ilmî sûretler"** olmaktan öte bir şey değillerdir!

"İlmî sûretler" ise ancak ve ancak, sadece ve sadece **Allâh'ın ilminde** mevcutturlar!

Bu anlattıklarımızı size ne nispette ulaştırabileceğiz, bilemiyoruz. Elbette her okuyan, istidadı nispetinde, takdirindekini alabilecektir.

Ehli, zaten bunların böyle olduğunu bilir. Yaşamayana ise ancak bu kadar açıklaması mümkündür. Biline ki, böyle hâller de vardır!

"Sonra emir ve hükümden de çık"...

Ya, bu ne demektir?

Emir ve hüküm, hep kesret âleminin neticesidir! Kesret âlemi içinde, varlıklar arasında geçerli bir sistemdir.

Bu kavramla kayıtlı bir müşahede devam ettiği sürece, kesret âleminin son bulması ve Teklik seyrine girilmesi asla mümkün olmaz! Bu yüzden de, **Allâh**'a urûc murat ediliyorsa, çokluk görme basîretsizliğinden arınıp; Emir, âmir, memur; hâkim, mahkûm, hüküm üçlüsünün var olmadığını idrak edip; **TEK'in seyrine** girilecektir.

İşte o zaman **"kader sırrı"** da açılır ki, bu da **"Vâhidiyet"** mertebesinde yaşayanın vukuf sahibi olduğu hâllerden biridir!

49

NAMAZ ve HAKİKATİ

Dedim ki;

– Yâ Rabbi, hangi namaz sana daha yakındır?

– O namaz ki, içinde benden başkasının kalmadığı, kılanın içinde kaybolduğu!

Namaz, esas itibarıyla üçe ayrılır;

1. **Mülk** âleminin namazı.
2. **Melekût** âleminin namazı.
3. **Ceberût** âlemindekinin namazı.

Namaz, kılınmaz; ikame edilir!

Namaz nedir?

Önce, namazın ne olduğunu anlamak gerekir.

Namaz, yöneliştir! Yönelişin neticesi olarak istek, duadır! Ama öyle bir dua ki, edenin içinde yok olduğu bir dua!

Namaz, vehmî benlikle başlar, secdedeki **"yokluk"**la tamam olur.

Önce bildiğimiz klasik namazdan söz edelim...

Bu namaza duran kişi, **Allâh**'a kulluk gayesiyle, **"Allâhû Ekber"** diyerek başladığı zaman, önce bu kelimenin mânâsını düşünerek konsantre olmaya çalışır.

"Allâhû Ekber" demek; **Allâh "büyüktür"** ya da **"en büyüktür"** gibi bir anlama alınmaz. Çünkü **Allâh, "büyüklük" kavramından münezzehtir!**

Allâh'ın, misli, dengi, benzeri, makro ya da mikro planda bir ikincisi yoktur ki, **"ondan büyüklüğü"** bahis konusu edilsin!

"Ekber" kelimesini, **"Allâh"** ismi yanında gördüğümüz zaman, asla normal biçimde, herhangi bir şeyden büyüklük olarak anlayamayız. Çünkü, az önce de söylediğim gibi, **O**'nun daha büyük olduğu, ikinci bir varlıktan söz etmek mümkün değildir.

Öyle ise, **"Ekber"** kelimesini **"Allâh"** ismiyle bütünleşmiş olarak gördüğümüzde nasıl yorumlayacağız?..

"Allâhû Ekber" kelimesinin Türkçe anlamını, düşünebildiğimiz kadarıyla şöyle yorumlayabiliriz;

Sonsuz - sınırsız olması sebebiyle, tüm varlıkta kendinden başka bir vücud sahibi olması mümkün olmayan büyüklük! Evet, bir şeyden büyük değil, **"büyüklük"** sahibi!

İşte bu **"büyüklüğü"** şayet hissedersek ve bu şekilde **"Allâhû Ekber"** diyerek namaza başlarsak; daha sonra okuyacağımız âyetler ve rükû ve secdeler ile namazı **"ikame"** etmeye çalışmış oluruz... Gücümüz yettiğince, ilmimiz elverdiğince...

Bu ikame sırasında, kişi kendini yaratan varlığa, hamd eder, şükreder, isteklerini arz eder ve ondan kendisine icabet etmesini bekler. Bu şekilde bir fiil ortaya koyması istendiği; emredildiği için; bu emri yerine getirmek üzere bu namazı edâ eder!

İşte bu, **avamın namazıdır.** Beden boyutunun namazıdır!

Melekût âleminin, **ârifin namazı** ise müşahedelerin etkisinde olarak ikame edilir.

Mânâ boyutunun bu namazında kişi, fâili hakikiyi ve varlıklar üzerinde tasarruf eden, onları her an yaratan ve yok eden, onları her an dilediği şekle sokan **"Rabb-ül âlemîn"**i seyreder.

Bu mânâdaki namazda, bir kişi **hem beden boyutundaki namazını edâ eder; hem de Hakk'ın fiillerini müşahede hâlindedir.**

Tüm varlıkta tasarruf edenin; hem de her an ve her zerrede tasarruf etmekte olanın **Allâh** olduğunun **Ayn-el yakîn** müşahedesi hâlindedir.

Ancak bütün bunlara rağmen de, **"fetih"** gelmemiş olduğu için, **Hakk-el yakîn** hâsıl olmadığı için; vehim kalkmamış; kendisi olarak Hakk'ı seyretme hâli devam etmektedir. Yani, **"ikilik"** ortadan kalkmamıştır!

Kendisini müşahede eder, şuursal bir birim olarak kendini görmekte devam eder; ancak bununla beraber, kendisi de dâhil olmak üzere, mevcudatta tek bir mutasarrıfın hüküm, irade, kudret ve kuvvetinin geçerli olduğunu da devamlı olarak seyir hâlindedir. Ki onun bu seyir hâli, **"Melekût âleminin seyri namazı"** hükmündedir.

Bu namaz hâli içindeki kişi, tüm varlıklardan çıkan fiillerin **tamamıyla hikmet** olduğunu idrak ederek, kimseyi ve hiçbir varlığı, yersiz ya da yanlış iş yapmakla itham etmez veya suçlamaz...

Eğer, bu namazda biraz daha kemâl sahibi olursa, varlığın her zerresinde **O**'nun varlığını müşahede ettiği için; o zerrede, daha doğrusu zerre gördüğü şeyde, **O**'nun dışında bir şey olmadığını fark ederek; artık her sûrette **O**'nu seyretmeye başlar.

Ve bu hâl, o kişide **AŞK** hâlini meydana getirir. Her birime karşı büyük bir sevgiyle dolup taşar.

Ne ak kalmıştır onun gözünde, ne de kara!

Tüm varlığa hizmet, yardım, onun en büyük gayesi olur. **"Yetmiş iki milleti bir gözle görmeye başlar"; Yunus Emre**'nin dediği gibi! Çünkü, onun nazarında yetmiş iki millet değil, **TEK** varlık vardır!

Ârifin bu namazı **"orta namaz"**dır! **"Salâtı vusta"**dır. Ve bunun hükümlerine göre karşılığına ulaşır!

Ceberût âleminin **namazına** gelince...

Ârifi Billâh'ın namazıdır bu! **"Namaz müminin mi'râcıdır"** şeklindeki Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın işaret ettiği namazdır bu namaz!

"Kab-ı kavseyn" boyutuna urûc ettiği zaman **Rasûlullâh** sallAllâhu aleyhi ve sellem mirâc'da nakledilir ki, kendisine;

"Dur! Rabbin namazdadır!" denilmişti.

Rubûbiyet mertebesinin namazından söz edilmektedir burada.

"Rabbin namazı", Rabb-ül âlemîn'in Rubûbiyet hükümlerinin Efâl âleminde yürürlükte olmasıdır.

Rabbin hükümlerinin, Rabbanî kudretiyle tahakkukundan **"Rabbin namazı"** diye söz edilmektedir.

Rab; Esmâ'nın mânâları üzere mahlûkatı var edip yönlendirendir! Bu tasarruf, **"terbiye"** diye anılır.

Bu mertebe, boyutsal bir mertebedir ve **"şuur sıçraması"** diye adlandırdığımız bir tür mi'râc ile hâsıl olur. Şuurda oluşur!

"Şuur" kendisini **"Ceberût"** boyutunda tanıdığı zaman, kendi vehmî benliği, birimsel benliği kalkmış olur; ve kendisinde **Hakkanî vasıflar ile Rab zuhur eder.**

İşte bu namaz, bir mânâda **"Rabbin namazı"** denilerek, Rabb'e izafe edilir. Ki gerçekte Rabbin tasarrufu dışında kalan hiçbir şey yoktur.

Esasen, Rabbanî seyr, kendi Esmâ'sı üzerinedir. Efâl ise Esmâ'nın tabii neticesi olarak meydana gelir.

Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm), **Allâhû Teâlâ**'nın ikramı olarak mirâc'a çıktığı zaman, Ceberût âleminde, Rabb-ül âlemîn'in tüm mevcudat üzerinde Esmâ yollu mutlak tasarrufunu müşahede etti, **"Kab-ı kavseyn"** noktasında.

"Ev edna"... Hatta bunun da ötesinde, Hz. **Muhammed Mustafa** (s.a.v) ismi altında, **"gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili, tutan eli**

ve yürüyen ayağı olarak"; "Şehâdet etti ki Allâh, kendisinin dışında, ötesinde bir TANRI mevcut değildir"!

Ve sonra Rabbi ile mükaleme etti **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)!

Ve sonra Rabbinin emirlerini hâmil olarak tekrar insanların arasına döndü **Muhammed Mustafa** adıyla, **RASÛLULLÂH!**

Acaba, bu cümleler bize **Rasûlullâh** (s.a.v)'in **hüviyeti, eniyeti ve kişiliği** hakkında bazı ipuçları verebiliyor mu?

Birincisi insanlara emrolunan, farz olunan bildiğimiz namazdı.

İkincisi, **"orta namaz"** diye bahsedilen.

Üçüncüsü ise, **"daimî namaz"** diye anlatılmak istenen.

Esasen, ikinci tür de vakitle kaîm olmayarak devamlı ikame edilen bir tür **"daimî namaz"** olmasına rağmen; gerçek **"daimî namaz"** bu üçüncü namazdır.

İşte, en makbûl namaz, **"kılanın içinde olmadığı"** olarak belirtilen bu üçüncü namazdır. Ki bu konuya metnin sonlarına doğru tekrar bir nebze, Zül'Celâli Vel'İkrâm'ın ihsanı ve sınırların müsaade ettiği ölçüde değineceğiz.

Ayrıca **"Namaz"** konusunu çok daha geniş bir şekilde **"TEMEL ESASLAR"** kitabında açıklamaya çalıştık... Bu konuyu daha detaylı okumak isteyenler oradan okuyabilir.

50

ŞUURUN ORUCU

Sonra sordum, dedim ki:

– İndînde hangi oruç daha faziletlidir?..

– O oruç ki, onda benden başkası kaybolup, benden gayrı kalmaz!

Oruçlu kişinin bedeninin orucu vardır ki nasıl olduğu herkes tarafından bilinir. Yemek, içmek, cinsel münasebet gibi fiillere; dedikodu, gıybet, aldatma gibi hâllere düşmekten kişinin kendini muhafazası gereklidir bu oruçta! **Avamın orucudur** bu!

Havâssın orucu ise, kalbin veya ruhun orucu olarak bilinen oruçtur!

"Kalp" ve **"ruh"** kelimeleriyle işaret edilen mânâyı iyi bilmek gerektir öncelikle.

"Ruh", şu anda bildiğimiz madde bedenin yerine, ebediyen kullanılacak olan ikinci bedenimizdir; ki yapısı **"holografik özelliklere sahip dalga"** türündendir. Bu bedendeki **şuura** da **"kalp"** denilir.

"Kalp gözü" denildiği zaman gaye **"şuur"** gözüdür. Bedende nasıl bir **"şuur"** mevcut ise, aynı şekilde ruh bedende de bir şuur mevcuttur ki; işte bu **"şuur"**dan, bu şuurdaki idrak özelliğinden, **"kalp gözü"** veya **"basîret"** isimleriyle bahsedilmiştir!

"Kalp"in yani **"şuur"un orucu** nasıl olur?

"Kalp" yani **"şuur"**un, beş duyu, şartlanmalar ve bunlara dayalı olarak vehmin kendisine var kabul ettirdiği varlıklardan bilincini arıtması, bu tür kabullerden kesilmesi, onun orucudur.

Bu oruçta, **orucu kesintiye düşüren şey; mevcudatta müstakil varlıkların var olduğunu düşünmektir!** Tövbesi ise, **Tek**'liğe sığınmaktır!

Falanca şöyle yaptı, filanca böyle yapıyor, fişmekanca böyle yaptı da onun için böyle oldu, keşke böyle yapmasaydı, böyle olmazdı; gibi görüş veya düşüncelere dalındığı anda, bu oruç bozulmuş demektir!

Çünkü, hakikatte, bütün isimlerin ardında tek bir fâili hakiki vardır ki, o da **Allâh**'tır! Ve seyirde olan, bu hakikatten perdelendiği anda da orucunu bozmuş olur!

Ceberût âlemini yaşayanının orucuna sekte vuran hâl ise; Esmâ'dan bir isimle kayıtlı durumda kendini hissedip, o ismin mânâsının seyrinde kayıtlı olmaktır.

Çünkü, **Ceberût âlemi**nde yaşayanın gayesi, Lâhut âlemine geçip, Zât-ı Ahadiyette, **"hiç"** olmaktır! **Perdesi ise Esmâ âlemidir!**

İşte bu öyle bir oruçtur ki, tutan, içinde kaybolmuş; **Varlıkta Bâkî olan Allâh** kalmıştır!

51

ŞİRK ve HAKİKİ FÂİL

Sonra sordum:

– Hangi fiiller indînde faziletlidir?

– Benden gayrının kalmayıp, içinde cennet ve cehennemin bulunmadığı, yapanın kaybolduğu!

"...(Oku) **ATTIĞINDA SEN ATMADIN, ATAN ALLÂH'TI!.."** (8.Enfâl: 17)

"HÂLBUKİ SİZİ DE YAPTIKLARINIZI DA ALLÂH YARATMIŞTIR!" (37.Sâffât: 96)

Bu âyeti kerîmelerin sırrına erildiği zaman, yukarıda belirtilen, yapanının içinde olmadığı fiiller hâli ortaya çıkar.

Bu sır anlaşılmadığı sürece de kişinin hâli **"gizli şirk"** olarak ifade edilen **"şirki hafî"**dir!

"Gizli şirk" nedir?

Mutlak ilim, irade, kudret ve kuvvet, yaratan **Allâh** olduğu hâlde; kişinin **Allâh**'tan ayrı varlıkları var kabul edip, **"Cüz'i"** kelimesi eşliğinde, onlarda bir irade, kudret, kuvvet, yaratıcılık tevehhüm etmesidir.

Bazı okuyucularımız soracaktır, **"tevehhüm etmek"** ne demektir diye; hemen onu da açıklayalım... Gerçekte öyle bir şey olmadığı hâlde, çeşitli sebeplerden dolayı o şeyi varmış gibi kabul etmek...

İşte kişinin, **Aliym, Müriyd, Kaadir, Muktedir, Mütekellim** isimlerinin mânâlarını, birimlerin kendi aslî vasıfları şeklinde kabul etmeleri; **"cüz'i ilim", "cüz'i irade", "cüz'i kudret", "cüz'i kuvvet"** varsanmaları, **"gizli şirk"**tir!

Çünkü sonsuz-sınırsız **AHAD** olan **ALLÂH, "cüziyet"** kavramını kabul etmez... **"Cüziyet"** müşahedesi ise **"gizli şirk"** hâline yol açar!

Avamın, cüziyet görüşü, "gizli şirk"tir...

Havâssın ise "gizli şirki" görüşü veya **kabulü, şirktir!**

Yani, **"şirk"** görmek, **"şirk"**tir!

Fâil olarak **Allâh**'ı görmediğin anda bu, **"gizli şirk"** denilen hâldir! Çünkü gerçekte, **fâil TEK'tir, o da Allâh'tır!**

Öte yandan Havâss, ârifler, velîler, Hakk'ı müşahededen perdelendikleri zaman **"şirk"** görmüş olurlar... Ve bu görüşleri ile de **şirke girmiş olurlar...**

"Gizli şirk" kalktığı zaman, o faziletli fiiller meydana gelirki, fiilin fâili içinde olmayıp, fâil **Allâh** olur...

52

TÖVBE EDENİN GÜLÜŞÜ

– Hangi gülüş indînde faziletlidir?

– Ağlamayarak tövbe edenlerin gülüşü...

"Ağlamayarak tövbe etmek"ten murat, içine **"benlik"** hâlinin karışmasından dolayı oluşan pişmanlıkla tövbe etmemektir!

Nedâmet yani pişmanlık, fiilin fâili olarak **"benliğini"** görüp, o fiili kendine bağlamak, sonra da yaptığına pişman olup, **"keşke ben bunu yapmasaydım"** diyerek tövbe etmektir...

Burada tövbe edilirken, **"gizli şirke"** düşülmektedir, o fiilin kendisine bağlanması yüzünden!

Ki bu tövbeden de tövbe edilmesi zaruri olmaktadır!

Önce tövbeye tövbe! Sonra, tövbeye tövbenin tövbesi!

"Tövbe edenlerin gülüşü" ifadesinde gülüş nedir? Bildiğimiz kahkaha mı?

Buradaki **"gülmek"**ten murat **"sürûr"** hâlidir... Benlikten arınmış kişinin, fâili hakikiyi müşahedesi sonucu, izafî varlıkları görmeye ve onların vücudlarının varlığını kabul etmeye tövbesi sonucu; **TEK'lik seyrinin getirdiği sürûr!** Huzur! Mutluluk!

Nitekim bu mânâyı bir sonraki cümle tamamlamakta...

53

MÂSUMUN TÖVBESİ

– ***Hangi tövbe indînde faziletlidir?***

– ***Mâsumların tövbesi...***

Bu hususu en iyi açıklığa kavuşturan, Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın hadîs-î şerîfidir;

"Günde yetmiş defa veya yüz defa istiğfar ederim!"

Geçmiş - gelecek günahlarının bağışlanmış olduğu Feth Sûresi'nin başında kesinlikle vurgulanan Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın tövbesi niyeydi ki?

Tövbe genel anlamıyla, yapılan bir yanlışın fark edilerek, bundan dolayı pişmanlık duyulmasıdır.

"Nedâmet, tövbedir!" hadîs-î şerîfi de açıklar.

Avamın tövbesi; yapılan bir hataya pişman olup, onu bir daha tekrar etmemeye karar vermektir!

Burada dikkat edilmesi zorunlu olan husus şudur;

Kişi, fiili vehmî benliğine bağlıyor ve "ben bu yanlışı yaptım, bundan da pişmanım" diyor...

Havâssın tövbesinin sebebi ise daha başkadır.

Havâss, vehmî benliğinin oluşturduğu perde ile hakikatten perdelendiği, **"Vechullâh"**ı görmekten mahrum kaldığı için, yanlış yorumlara düşüyor ve birimlerde **"iradei cüz"** görmekten dolayı tövbe ediyor!

Havâss, âdeta diyor ki;

"Allâh'ım! Vehmim galebe çalıp, beni perdeledi ve senin fâili hakiki olduğunu müşahede edemeyerek, birimde ilim-irade-kudret-kuvvet var zannına kapıldım ve bundan dolayı da "şirki hafî"ye yani "gizli şirk"e düştüm; ama şimdi perdem inceldi ve seni fâili mutlak olarak yeniden müşahede ettim... Bir önceki hâlime tövbe ediyorum" şeklinde konuşur. Bu, bir diğer ifade ile **"tövbenin tövbesi"** diye de tanımlanabilir.

Hâssül havâssın tövbesi ise, **"şirk görmeye"** olur! Bu tövbe bir kere yapılır ve ikincisi dahi olmaz!

"Şirk görmeye tövbe" ne demektir?

Varlıkta **Allâh**'tan gayrı bir vücud sahibi olmadığını gören kişi, şehâdet eden, Ayn-el yakîn bilmektedir; şirk koşması söz konusu olacak bir varlık mevcut değildir! Oysa daha önce böyle birtakım varlıkları varsanıyordu... İşte bu varsanışına tövbe ederek **Allâh**'a rücu etmiş olur!

Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın vârisleri ise, Esmâ ile meşgûl olmak yüzünden Zât'tan perdelenmekten dolayı hüzün duyarlar ki, bu hüzün daha önce de bahsettiğimiz gibi, **Rasûlullâh**'ın günde yetmiş ya da yüz defa istiğfar etmesi gibidir.

Yani, **Müferridûn**'un, **Aktab**'ın istiğfarı; seyirleri gereği Esmâ müşahedesindendir... Yoksa, herhangi birimiz gibi, yaptığı bir yanlış fiilden dolayı değil! Bunu çok iyi anlamak gerektir!

Nitekim, yukarıda konu edilen **"mâsumların tövbesi"** beyanı da bu zevâtın tövbesine işaret eder.

54

MÜŞRİKLER EL SÜRMESİN!

– ***Hangi ismet indînde daha faziletlidir?***

– ***Tövbekârların ismeti!..***

İsmet; arınmışlık, sâfiyet, temizlik hâlidir. Nasıl bir ismet daha faziletlidir?

Fiillerdeki kirliliklerden değil, mutlak arınmışlıktan söz ediliyor burada... Şuurdaki kirlilikten!

"...KESİNLİKLE MÜŞRİKLER NECİSTİR (pisliktir)**!.."** (9.Tevbe: 28)

Âyeti kerîmede gerçek **"necis"**liğin, yani pis, kirli olma hâlinin **"ŞİRK"** olduğuna işaret ediliyor. **"ŞİRK"** düşüncesinde olanların **"PİS"** olduğu anlatılıyor. Ve hatta bir diğer âyette de bu noktaya işaret olunarak;

"ONA (Bilgiye)**,** (şirk pisliğinden - hayvaniyetinden) **ARINIP, TÂHİR OLANLARDAN BAŞKASI DOKUNAMAZ!"** (56.Vâkı'a: 79) deniliyor.

Bu âyeti tek başına değerlendirenler sanıyorlar ki elleri tozlu ya da abdestsiz olanlar dokunmasınlar!.. Oysa bu âyet, bir önceki bahsettiğimiz **"MÜŞRİKLER PİSTİR"** âyetiyle bağlantılıdır ki, ikisi bir arada değerlendirildiğinde ortaya çıkan anlam şu olur;

"ALLÂH'A ŞİRK KOŞMA HÂLİNDE OLANLAR, PİSTİRLER; BU YÜZDEN ŞUURLARINI KAPLAYAN ŞİRK PİSLİĞİ KURÂN'DAKİ SIRLARI VE HAKİKATLERİ GÖRMELERİNE ENGEL OLUR. BU PİSLİKTEN ARINMADAN KURÂN'A EL SÜRMESİNLER..."

Kaba şirk, açık şirk, kaba necâset hükmünde olduğu gibi; gizli şirk, **"hafî şirk"** dahi küçük necâset hükmündedir. Bu yüzden de bu pislikten arınmamış olanların **TEK**'lik sırrına, Vahdâniyete el sürmemeleri tavsiye edilmektedir... Çünkü, şirkle bulanmış bilincin **Allâh**'ın sırlarını anlaması mümkün değildir!

İşte bu temizliğe ulaşmış ismet sahibi kişilerin, araya benliklerini sokmadan, yukarıda izah ettiğimiz şekilde yaptıkları tövbe, en makbûl, en değerli tövbeleridir.

55

MÜLHİME İLMİ

Sonra dedi ki;

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. İlim sahibi için yol yoktur, tâ ki indîndeki ilmi inkâr etmedikçe... Eğer ilmini terk etmezse, şeytanın lisanı olur!

"İlim sahibi ilmini terk etmedikçe" şeklinde özetlenecek ifadede işaret edilen ilim, **"İlm-el yâkîn"** hâlinin ilmidir!

Mülhime nefs mertebesinde hâsıl olan marifet, bu ilmi meydana getirir ve bu durumdaki kişi, gördüğü her şeye **"HAK"** der! Oysa bu, insanı hakikat âlemine uçuracak balondur ki, **O** güçlü sultanın sarayına ulaşıldığında patlatılarak, huzura girmek gerekir...

Gördüklerinin, **"HAK"**tan ayrı bir şey olmadıklarını bildirmek sadedinde, **"her gördüğün Hakk'tır"** denmişse de; bu gerçekte, erişilmesi istenen ana hedef asla değildir!

Görülen her şey dendiğinde, ayrı ayrı pek çok şey varsanılır!.. Oysa gerçekte, ayrı ayrı varsanılan bu şeylerin hiçbirisi yoktur; sadece **TEK** bir yapı mevcuttur!.. Ki bu da **"VECHULLÂH"**tır!

"...HER ŞEY (şey'iyeti itibarıyla) **YOKTUR SADECE O'NUN VECHİ** (mevcuttur)**!.."** (28.Kasas: 88)

Âyeti kerimesi ile;

"...NE YANA DÖNERSEN VECHULLÂH KARŞINDADIR (Allâh Esmâ'sının açığa çıkışıyla karşı karşıyasın)**!.."** (2.Bakara: 115)

Âyetini bir arada anlarsak, gözün gördüğü şeylerin **HAK** olduğunu söylemenin son derece basit kaçtığını herhâlde fark ederiz!

İşte **Mülhime** nefs mertebesinde, sezgi-ilham yollu edinilen bu ilimden geçilmedikçe, **"Hakikat"**in müşahedesi hâsıl olmaz!

Bu durumda da kişi, şeytanın temsil ettiği **vehim gücünün esiri olarak**, vehmin seslenişi olarak, yanlış bir ilimle insanların yanlış düşüncelere sapmalarına sebep olur.

Yukarıdaki beyan, **"*indîndeki ilmi*"** kelimeleriyle **Mülhime nefs**'te hâsıl olan ilim olduğuna işaret etmektedir.

Zira **Mülhime nefs**'te kişi; kişiliği, vehmî benliğiyle Hakk'a işaret etmektedir. Burada henüz **"vehmî benlik"** ortadan kalkmamıştır. Bu sebeple de "indîndeki ilminden" söz etmektedir o kişi.

Bu ilmi de terk etmediği, bir üst mertebeye terakki etmediği, birimsel nefsinin var olmadığını idrak etmediği ve gereğini yaşamadığı sürece, ona yol yoktur!

Böylece o kişi artık, **"o Hak"**tır, **"bu Hak"**tır, **"şu Hak"**tır, gibi **"Hakikat"**ten hayli uzak bir vadiye sapar ve ömrü boyu orada fasit daire içinde döner durur.

56

AŞK

Rabbim Teâlâ'yı gördüm ve sordum;

– Yâ Rabbi... "Aşk"ın mânâsı nedir?

– Yâ Gavs! Âşık ol bana! Âşık benim, aşk benim! Kalbini benden gayrından çevir ve fariğ kıl!

Ahmed Rufaî, Abdülkâdir Geylânî, Fahreddin Irakî, Mevlâna Celâleddin gibi birçok zevâtı kirâm **Allâh**'tan, **"Aşk"** ismiyle söz etmişlerdir çeşitli zamanlarda...

"AŞK benim"; sevilecek, öylesine sevilecek ki, uğruna her şeyden vazgeçilecek; öylesine ki, benliğinden bile vazgeçilmek suretiyle **O**'nda yok olunacak varlıktır **"AŞK"!**

Aşk, **O** olduğu gibi; âşık da **O**'dur. Çünkü **O**'nun dışında vücudu olan bir varlık yoktur! Ve dahi mâşuk, yine kendisidir!

Sevgi, sevdiğin, seven hep O'dur!

Kim, ne zaman, nerede, neyi severse sevsin; sevdiğinin ismi ne olursa olsun, gerçekte sevilen hep **O**'dur!

"Murat etti ki, kendisinden gayrı sevilmeye; sonra zâhir oldu sevilenler sûretinde; sonra da baktı ki kendisinden gayrı mevcut değil, bu defa hep seven ol kendi oldu!" cümleleri işte bu durumu açıklar.

İyi bilelim sevgi nedir; hangi isim altında olursa olsun sevilenler kimdir; sevgiyi oluşturan cazibe nedir, kimdendir, kime aittir; ve nihayet seven kimdir?

“Bildik ki âlemde her ne var, hep AŞK imiş” beytinde işte bu sırra işaret edilmektedir.

57

AŞK, HİCAPTIR!

– Yâ Gavs-ı Â'zâm. Aşkın zâhirine ârif olursan, aşktan fenâ bulmalısın! Zira, aşk HİCAPTIR! Âşık ile mâşuk arasındaki hicap!

Zâhirde kullanılan anlamı ile **"aşk"** kavramının bir **"ikilik"** görüşü dolayısıyla mevcut olduğunu ve böylece de aşkın sevenle sevilen arasında bir hicap oluşturduğunu çok bariz bir biçimde vurguluyor bu beyan!

Daha açık şekliyle;

Mekân ya da boyut kavramıyla **ÖTEDE** veya **ÖTENDE** bir **"O"** düşünüyorsun, vehmediyorsun, yani var kabul ediyorsun; bunun neticesi olarak da, **O**'na ermek, **O**'nu bulmak, **O**'nu yaşamak arzusuyla yanıp tutuşuyorsun!..

İşte bu şekilde yanıp tutuşman, **O**'nu sevmen ve arzulaman, **O**'na âşık olman demektir.

Bu aşkın temelinde de **O**'ndan ayrı bir **"Ben"** var zannı yatmaktadır!

"...ZANNIN ÇOĞUNDAN (doğruluğundan emin olmadığınız konuda fikir yürütmekten) **KAÇININ! MUHAKKAK Kİ BAZI ZANLAR SUÇTUR** (şirk veya şirke yola açar)**!.."** (49.Hucurat: 12)

Âyetinin işaret ettiği zan acaba bu olmasın!!?

Öyle ise, **ÖTENDE** bir **"O"** var ve **"sen"** de **O**'na ulaşacaksın zannından doğan aşk, gerçekte seninle **"O"** arasında en büyük perdelerden biridir!

Ne zaman ki, bu aşk seni öylesine **O**'nunla meşgûl eder; ve nihayet **O**'nda **"yok"** eder yani gerçekte var olmadığını anlarsın; işte o zaman perde kalkmış olur!

"Kaldır <u>beni</u> aradan, ortaya çıksın Yaradan!" diye kısaca özetlenen bu ifade, aşkın kökeni olan **"ben"**in ortadan kaldırılması mecburiyetine işaret etmektedir.

AŞK'ın bâkî kalması demek; varlıkların yok olmasına bağlıdır, demek değildir! Varlıkların **"yok"** olduğunun anlaşılması, demektir.

Allâh'ın gelecekte veya bir varlığın yok olmasından sonra **Bâkî** olacağını zannetmek, çok kalın bir biçimde perdeli olmaktan doğar!

Allâh Bâkî'dir ve onunla berabar fâni varlıklar da mevcuttur sanmak, **"Bâkî"** kelimesinin mânâsını bilmemektir.

Allâh daimî olarak Bâkî'dir ve onunla beraber ikinci bir varlık da mevcut değildir. Bu sebeple, **O**'nun yanında yok olacak varlıklar yoktur; kendilerinin **"yok"** olup **Allâh'la Bâkî** olduklarını fark edecek tecelliler söz konusudur.

Seven, **"yok"**luğunu idrak edip, sevilende yok olduğunda; **Bâkî kalan Allâh'tır!**

58

BENLİK, EN BÜYÜK GÜNAH!

– Yâ Gavs! Tövbeyi istersen, önce nefsinden günahı çıkarmalısın... Sonra kalbinden hâtırasını çıkarmalısın!.. İşte o zaman bana vâsıl olursun!.. Aksi hâlde müstehzilerden olursun!..

Avamın **“nefsinden günahı çıkartması”**, günah olan fiilleri terk etmesidir.

Havâssın **“nefs”**inden günahı çıkarması, benliğine dönük fiilleri terk etmesidir.

Hâssül havâssın günahı çıkartması ise, **“nefs”**inin var olmayıp, sadece mutlak **“NEFS”**in varoluşunu seyr hâli içinde **günahın çıkmış** olmasıdır... Elbette ki **mutlak NEFS için “günah” kavramı geçerli olmaz!**

Geniş anlamı ile günah; nefse dönük, nefsin menfaatine dönük davranıştır. Bu elbette havâssa dönük mânâdır.

Bu anlayış ile nefsten günahın çıkartılması ise, **Hakk**’tan ayrı bir varlık görülmek suretiyle onda günah kavramının görülmesinin kaldırılması demektir.

Ama bunun aksine, bir kişinin vehmî kişiliği kapı gibi ortada dururken, “günah-sevap yoktur” deyip, nefsine, bedenine dönük her şeyi yapması, onu katranlı beton perdenin ardına atar, tabiat cehennemine sokar ki, bunun getireceği sonuçları, mahrumiyetleri ve azapları tarif mümkün olmaz!

Hem kendini gör, hem karşındakini bir kişi veya birim olarak gör, ondan sonra da günah yoktur de!.. Bu basîretsizliğin zirvesidir!

Kendini Hilmi zannettiğin, vehmettiğin, hissettiğin sürece; karşındakini Hulûsi olarak gördüğün sürece, asla "günah yoktur" diyemezsin ve perdeli yaşamın son bulmaz... Perdenin kalkmasını ve ebediyen perdesiz yaşamayı istiyorsan, Dünya'da yaşarken kendini kaldırmak suretiyle **"HAKİKİ SECDE"**yi yapmak ve suçlanacak kişiler görmeyi terk etmek mecburiyetindesin!

Aksi takdirde, perdeli yaşamak ve ölüm ötesi yaşamda da perdeli kalmaktan kimse kurtaramaz seni!

Günah, **"benlik"**ten doğar!

En büyük günah da **"BENLİK"**tir!

BENLİK ortadan kalktı mı, günah da kalkar!

Allâh dilediğini yapar, hikmettir!

"Sen" bir olumsuz fiil işlediğin zaman günah olur!

Fâili izafî var olduğu sürece günah bitmez. Fiil, hakiki fâile bağlanıp, izafî fâil ortadan kalktı mı, günah da son bulur!

İşte böylece **"günahın hâtırası"** da ortadan kalkmış olur!

Çünkü hâtıranın kalkması, hâtıranın yer aldığı varlığın kalkması ile mümkündür... Ne zaman ki hâtıranın çıktığı varlık ortadan kalkar, işte o zaman hâtıra da kaybolup gider.

Kendini var kabul ettiğin sürece, günah fiili var olmasa dahi, hâtıraları **benliğini** meşgûl edecektir! Bu meşgûliyet ise **"günah hâtırası"**dır ki, benliğinin yaşamıyla bağlantılıdır.

Ne zamandır ki, **benliğinin** var olmadığını, hakikatini yaşarsın, işte o zaman, nefsinden günah da, hâtırası da çıkmış olur.

"Kesinlikle sana öyle bir fetih (görüş açıklığı) **verdik ki,** (o) **Feth-i Mubiyn'dir** (apaçık açık hakikati sistemi müşahede)**! Bu yüzden Allâh,**

senin geçmiş ve (fethe rağmen oluşacak) **gelecek tüm zenbini** (bedenselliğinin doğal getirisi perdeliliklerini) **mağfiret eder** (örter) **ve sana olan nimetini tamamlar; seni, hakikatini yaşama yolunda yürütür!"** (48.Feth: 1-2)

Âyetlerinde işaret edilen mânâ da anladığımız kadarıyla bu hususa işaret eder.

"Fetih" tasavvuftaki anlamıyla, kişinin benliğinin ve benliğinin oluşturduğu perdelerin ortadan kalkması ve Hakkanî sıfatlarla tahakkuk etmesi hâlidir ki, bir devirde ancak çok çok ender kişilerde oluşur! Bunlar, **"Hakk'ın gözüyle görür, işitir, söyler, tutar, yürürler!"**

"Fetih" gelmiş kişiler, **benliklerinden** kurtulmuş oldukları için, geçmiş ve gelecek günahlarından da bağışlanmışlardır.

Çünkü, onlardan günah ve hâtırası çıkmıştır... Çünkü benlikleri ortadan kalkmıştır! Beden ve bedensel değerler onlar için hiçbir anlam taşımadığı gibi, ruhsal değerler dahi onlardan düşmüştür! **Onlar mukarreblerdir, ferdiyet sahipleridir.**

Kişilik isimlerinin ardında, seyreden-seyredilen ve seyr hep aynı **TEK** olmuştur!

Eğer bu bahsedilen hâl oluşmadan, kendini **Hak** görerek, başkalarına **Hak**'lık atfederek, günahı-sevabı inkâr edersen, ancak müstehzilerden olursun... Yani hakikatle alay edenler durumuna düşersin... Alay konusu olursun!

59

HEDEF, ZÂT'TIR!

– Yâ Gavs! Haremime girmek istersen, ne mülke, ne melekûta, ne ceberûta iltifat et... Şüphesiz ki mülk âlimin, melekût ârifin, ceberût da vâkıfînin şeytanıdır! Kim bunlardan birine razı olursa, o indîmde tard edilmişlerden olur!

Bu bölüm dahi gerçekten Risâle-i Gavsiye'deki en önemli mânâlardan birini kapsamaktadır!

Mülk âlemi, **âlim**in şeytanıdır.

Melekût âlemi, **ârif**in şeytanıdır.

Ceberût âlemi dahi **vâkıfîn**in şeytanıdır, denilmektedir.

Ve kim ki, bunlardan birinde, birisi olarak kalır, o hâliyle yetinir; bu durumda **Allâh**'tan uzak ve ayrı kalmışlardan olur, uyarısı yapılmaktadır!

"Ey kulum. Seni benimle meşgûl olup, beni tanıman için var ettim, oysa sen kiminle ve neyle meşgûldün?" dediğinde Cenâb-ı Hak, âlim ne cevap verecektir, vâkıfîn ne cevap verecektir?

Âlim; mülk âlemine dönük meseleler ile meşgûldür... Âlimin bütün meşgalesi olan madde âlemi konularının hükmü, melekût âlemine, ölüm ötesi yaşam âlemine geçilince son bulacaktır! Ölümle birlikte, şeriatın zâhirine ait tüm hükümler geçerliliğini yitirecek, ibadetler kalkacak, tüm yasaklar son bulacaktır. Dünya yaşamı için gerekli olan bu

bilgilerin, insana ölüm ötesi yaşamı kazandıracak kadarı gereklidir elbet; ama sadece o kadarı!

Çünkü insan, **Allâh**'ı tanımak, bilmek için var edilmiştir! Bu istidat ve kabiliyeti dolayısıyla **"halife"** seçilmiştir yeryüzünde!

Allâh'ı tanıma ve bilme ise şuurla, bilinçle elde edilen bir şeydir. Bütün melekler, cinler ve hayvanlar, isteyerek veya istemeyerek **Allâh**'ı zikretmekte, kulluk görevlerini yerine getirmektedirler. İnsanın, onlardan ayrıcalığı ise, **"Allâh'ı bilme, bulma ve O'nda yok olabilme"** özelliğine sahip olmasıdır.

Bu özellikle var kılınmış insanın, hele âlimin, mülk âlemine ait işlerle hayatını tüketip, bunun ötesine geçememesi ise, elbette ki çok büyük bir kayıptır ve neticede, **Allâh**'tan uzak kalmasına yol açar.

Âlimin, mülk âlemi hâlleri ile meşgûl olup **Allâh**'a yönelmemesi ise **"tard edilme"** denilen, **Allâh**'tan ayrı düşme durumuna sebep olur.

"Tard edilmek"; mekânsal veya boyutsal bir şey olmayıp, **"şuursal"**dır!

Senin kendini, **"Allâh"**tan ayrı bir varlık kabul etmen; kendi ötende bir tanrı gibi **"Allâh"**ı değerlendirmen, **"tard olmuşluk"** denilen hâlin ta kendisidir!

Melekût'un ârifin şeytanı olması hususuna gelince;

Ârif; madde âleminin ardındaki melekût boyutunun sırlarıyla ve hikmetlerle meşgûldur. Efâl âleminde olup bitenlerin ardındaki hikmetlerle ve fâili hakikiyle, çeşitli mânâları yönünden meşgûl olan ârifin bu meşgalesi dahi, kendisini bir üst boyuttan alıkoyan perde hükmündedir. Çünkü, ceberût âleminde yaşayan vâkıfînin nazarında, ârifin melekût âlemi, hayalden başka bir şey değildir! **Hakikat âlemi** ve **TEK** gerçek **nûr** mevcutken, tutup da hayalî varlıklar ile meşgûl olmak, sanki şeytana uymak gibidir!

Şeytanlık, vehim hükmüne dayanır!

Var olmayan şeyleri var kabul edip, gerçek var olanı yok kabul etmek, şeytanî hâldir; yani vehme tâbi olma hâli...

Vehmî benliği terk edememiş ârif de, bu mânâ yönünden henüz şeytanını müslüman edememiş durumdadır. Yani, vehmin tesirinden kurtulup **TEK**'e ermemiştir!

Ârif kimdir? Sezgi-ilham yollu Hakk'ın Tekliğini hissedip, her şeyde O'nu gören... Her şey Hakk'tır diyen...

Oysa gerçekte, **"her şey"** mevcut değildir ki!

Ayrı ayrı birçok şey mevcut değildir ki!

Birçok ayrı ayrı şeyler, TEK bir şeyden meydana gelsin, ya da daha da beteri, **panteist** görüş olan TEK bir şeyi meydana getirsin! Böyle bu görüşe sahip olmak tamamen bir aldanıştan başka bir şey değildir.

Bırakın panteist görüşün, bir gerçekten sapkın düşünce oluşunu, ayrı ayrı şeyler görüşü dahi, velev ki TEK'in görünümleri şeklinde algılansın, yine de gerçeğe isâbet etmemektedir!

İşte **ârif, "ayrı ayrı şeyler ve o şeylerin HAK oluşu" görüşleri içinde yüzdüğü sürece**; bunun ötesine geçemediği sürece, **Allâh**'tan uzak düşmüş durumdadır.

Ceberût'un vâkıfînin şeytanı olması hâline gelince;

Bu husus, açıklanması ve anlaşılması oldukça güç olan bir noktadır.

"Tatmayan bilmez" sözünün ifade ettiği gibi, bunu yaşamayana izah etmek son derece güç olmasına rağmen inşâAllâh ifadesini kolaylaştırır.

Ceberût âlemi, **Vâhidiyet** mertebesidir ki, Esmâ ve Sıfata tekabül eder. Zâtî sıfatlarla ve Esmâ yollu kendini tanıma, seyretme mertebesidir bu mertebe...

Esas itibarıyla âlemler; kesret âlemi ve vahdet âlemi olarak ikiye ayrılır. Ancak bu kesin böyle değil, anlayışın ya da bir diğer şekliyle

anlayış yetersizliğinin oluşturduğu ikidir, bu âlemler.

Kesret âlemi yani çokluk âlemi, Efâl âlemidir.

Çokluğun oluşturduğu mülk ya da melekût boyutunda sayısız fiiller söz konusudur.

Vahdet âleminde ise kesretten söz edilemez. Vahdet âleminde kesretin yani çokluğun varlığı kalmamıştır!

"TEK", çok kavramı kabul etmez! **Ahadiyet**, çokluk kavramlarını yok eder.

Ceberût ve Lâhut sanki bir nesnenin içyüzü ile dışyüzü gibidir!

"NEFS" yani **"Mutlak BEN"**liğin, kendini, isimlerinin mânâları yönünden seyri, tanıyışı **Ceberût** âlemidir!

İsimler ve mânâları yollu olmaksızın salt, sırf, **"Samediyet"** yollu **"Ahadiyet"**e yöneliş, eniyet ve hüviyete yöneliş âlemi ise, **"Lâhut"**tur.

"İlim bir noktadır", "Zâtıyla zâtını seyretmektedir; gayrı söz konusu değildir", "Â'mâdadır" gibi cümleler hep bu âlemi çeşitli vecheleriyle tanımlamak içindir.

Zâta ermek, zâtını tanımak, zâtı için seçilmiş olmak gibi tâbirler ile anlatılmak istenilen husus gerçek hedef olunca, görülür ki Ceberût mertebesinin hâli dahi zâta perdedir!

"Vâkıf"; yani hakikate ermiş, çokluk kavramından ve görüşünden arınmış, kendi isimlerinin mânâlarını seyreden, bu seyir hâlinde elbette ki zâtından perdeli durumdadır.

Evet, her ne kadar, Zâtın Esmâ'sını, yani Zâtın icat ettiği mânâları seyrediyorsa da; gene de meşgalesi, isimlerin işaret ettiği sonsuz mânâlardır... Ve bunların asla sonu gelmeyeceği için de Zâtı ancak Esmâ perdesi arkasından seyir hâlindedir!

Ki bu yüzden de **Vâkıfîn**, ne kadar yüce ve hatta yaşamı hayal bile edilemez mertebede **"Hayy"** olursa olsun, **Zâtın hüviyete dönük**

yönünden uzak düşmüştür!..

İşte bu mertebe **"tard edilme"** ifadesi, Zât ile değil, **Esmâ yollu Zâtı müşahede hâlini** anlatmak için kullanılmıştır.

Esas itibarıyla **Ulûhiyet**; Vâhidiyet ve Vahdâniyeti anlatır.

Vâhidiyet'in bâtını **Ahadiyet**, zâhiri ise **Rahmâniyet**'tir. Topluca adı ise **Ulûhiyet**'tir.

"Allâh" ismi hiçbir isimden türememiştir!.. Tamamıyla özel, **has ismidir Ulûhiyetin...**

"İlâhiyet" ile **"Ulûhiyet"** tamamıyla ayrı şeylerdir.

İlâhin me'lûhu vardır... Yani, ilâhın, ilâhlığını kabul edecek kendi dışında bir varlık vardır... Gayrı vardır...

Ulûhiyet ise kendi dışında bir varlık kavramı kabul etmez!

Onun içindir ki **Allâh**, ilâh-tanrı değildir... **"Tanrılık" kavramından da münezzehtir!**

"Vâhid"in, Zâtî sıfatları yollu kendini seyri **"Rahmâniyet"**; Efâl'i meydana getirecek isimleri yollu seyri **"Melikiyet"**; o isimlerle Efâl'i oluşturması ise **"Rubûbiyet"**tir! Rab, fiili oluşturan; Merbub ise fiil olarak çıkandır!

"Vâhid"in zâtı **"Ahadiyet"**, kendini bilişi **"Eniyet"**, zâtında hiçlik hâli **"Â'mâiyet"...** Evet, bunların tümü birden de tekrar edelim **"ULÛHİYET"**tir!

Allâh'ın bizde izhar ettiği ilme göre, bu böyledir... Muhakkak ki hakikat, **Allâh** indîndedir!

60

MÜCAHEDE ŞARTTIR!

Ve daha dedi ki;

– Yâ Gavs! Mücahede, müşahede denizlerinden bir denizdir ve balıkları da vâkıflardır... Müşahede denizine girmeyi irade edene, mücahede gerekir... Zira, mücahede müşahedenin tohumudur!

Önce bu anlatılmak istenileni, genel düşünce seviyesinde ele alalım, sonra da esas anlatılmak istenilene gelelim...

Müşahedeye ermek için, mücahede kesinlikle şarttır!

"İman eden, hicret eden ve Allâh yolunda mallarıyla canlarıyla mücahede edenler, derece itibarıyla Allâh indînde daha azîmdir... İşte bunlardır kurtuluşa erenlerin ta kendileri!" (9.Tevbe: 20)

Mücahedesiz müşahede olmaz... Ne nispette mücahede edersen, ulaşmak istediğin hedefe ne kadar çaba gösterip, bu yolda savaş verirsen; o nispette **Hakk**'ı müşahedeye kavuşursun...

Kaç adım atarsan hedefine, o kadar yaklaşırsın!..

Müşahede, yani görebilme, şahit olma; o şeye ulaşmakla ya da yaklaşmakla mümkündür... Hakikat ise, gözle görülecek bir nesne değil, şuurla erilecek bir **"ilim"**dir!

Hakikat ilmine perde olan şeyler ise; aklın, vehim hükmü altında yorumda bulunmasıdır.

Akıl, kendisine beş duyudan gelen verileri esas alıp, tefekküre ve ibrete yönelmezse; vehmin hükmü altına düşer ki, bu takdirde her şeyi

ters değerlendirir! Böylece de hakikatten perdelenmiş olur.

Bu şekilde perdelenmiş olan bir akıl için, vehmin oluşturduğu değer yargılarından arınmak, hakikati görmek ve yaşamak için zorunlu olur... İşte bu yolda yapılan çalışmalara **"Mücahede"** denilir.

Hakikat müşahedesi yolunda, **benlik duygusu yönünden mücahede şarttır; bedenin tabiatı yönünden mücahede şarttır; şartlanmalar yönünden mücahede şarttır...** Bütün bu mücahedelerin sonunda muvaffak olunur ise, o zaman kişi müşahede mertebelerinde urûca başlar.

Önce Melekût âleminin müşahedesine kavuşur, kesret sırlarına agâh olur; sonra da Ceberût âlemine urûc edip, Esmâ âleminin sırlarına erer, olabildiğince...

İşte isimlerin işaret ettiği mânâların sırlarına erme hâlinde dahi vâkıfîni bir mücahede beklemektedir... Ki o mücahede, Esmâ perdesinden kurtulmaktır!

Vâkıfînin mücahedesi, daha öncekilerde olduğu gibi, bir şeye veya bir hedefe ulaşmak için olmayıp; isimlerin mânâlarını seyr hâliyle kayıtlanmamak içindir.

Çünkü Esmâ seyri öyle bir şeydir ki, yutar içine de farkında bile olunmadan dalınır gidilir...

İşte bu durumda cehd gereklidir ki, Esmâ'dan Zât'a teveccüh edilsin!

Aksi hâlde sonsuz sayısız Esmâ mânâlarında seyr devam eder gider...

Dolayısıyladır ki, Zât müşahedesine kadar, mücahede gerekli olur!

61

FİİLİN KARŞILIĞI ALINACAKTIR!

– ***Yâ Gavs!.. Kim mücahedeyi ihtiyâr ederse, ona müşahedem olur; istese de istemese de!***

Bu cümlede sistemin çok önemli bir sırrı açıklanmakta, dikkatli okuyanlar için... Dikkatlice bir kere daha tekrar edelim;

"Kim mücahede ederse, müşahedem oluşur. İstese de istemese de!.."

İşte, içinde yaşadığımız kâinattaki, **Allâh**'ın Sistem ve Düzeni budur! Bir fiil olmuşsa, o fiilin neticesi de otomatik olarak oluşacaktır, o fiili meydana getiren mahal için; istese de istemese de!

Yani, o fiili meydana getirenin, fiilinin sonucunu görme yolunda bir talebi olmaması hâlinde dahi bir şey değişmez; onun neticesini mutlaka görmek durumunda kalır!

Bu durum bize şunu da idrak ettirir;

Bir insanın, ille de yaptıklarının ne getireceğini bilmesi veya bilmemesi gerekli değildir neticesine ulaşması için... Bu yüzden, her fiil neticesini meydana getirir.

Mesela elinize bir bardağı aldınız ve bıraktınız, o düşünce kırılacaktır taş üzerine!.. Bardağın kırılması için, kırılacağını bilmesi şart değildir.

İşte bunun gibi, bir kişinin belirli mücahedeleri, çalışmaları yapması da kendiliğinden belirli, o mücahedenin karşılığı müşahedeyi oluşturur.

Bu sebepledir ki, Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm)'ın buyurduklarını, ne getireceği bilinmese dahi tatbik edenler, otomatik olarak o çalışmaların

semeresini alırlar!

Kur'ân-ı Kerîm'in bildirdiklerini tatbik edenler dahi, bu tatbikatlarının karşılığını elde edeceklerdir, isteseler de istemeseler de!

62

MÜCAHEDESİZ MÜŞAHEDE OLMAZ!

– Yâ Gavs!.. Kim mücahededen mahrum ise, ona müşahedeye yol yoktur! Tâliplere, benim kendilerine lazım olduğum gibi, mücahede lazımdır!

Eğer bir kişide mücahede mevcut değilse, bu yolda bir cehdi -çalışması- fiiliyatı yoksa, o kişi asla müşahedeye eremez.

Bir diğer deyişle, kişinin müşahededen nasibi yoksa, Hakk'ı müşahede için var olmamış ise, o kişiye mücahede yapmak da nasip olmaz!.. Zira mücahede yapsa, ister istemez müşahede olacak...

"KİM BİR ZERRE AĞIRLIĞINCA BİR HAYIR YAPARSA, ONU GÖRÜR." (99.Zilzâl: 7)

Hükmünce kimden ne nispette mücahede sâdır olursa, o nispette de müşahedeye kavuşur.

Kimin de müşahededen nasibi yoksa, o mücahedeyi ihmâl eder!

Mücahede, vehmin getirdiği perdelerin kalkması için şarttır!

Kişi kendini beden kabul edip, bedene dönük istek ve arzular peşinde koştuğu sürece, elbette bütün düşüncesini, yemek- içmek, seks, güzel maddelere sahip olmak gibi şeyler kaplayacaktır...

Buna karşılık, hakikatin ne olduğunu öğrenmek isteyen insanı da bunlar fazla ilgilendirmeyecek, bu konudaki ilmin peşinde olacaktır...

Hakikatin ilmini elde edenin amacı ise o hakikati yaşayabilmektir!

İşte bütün bunlar, hep mücahede isteyen ve mücahedesiz gerçekleşmesi mümkün olmayan şeylerdir.

Sahibi olduğunu sandığın şeylerin var olduğu sürece, elbette ki onların elinden çıkışının da ızdırabını duyacaksın... Sana ait olmayan bir şeyin, bir zarar görmesinden hiç için sıkılıyor mu?.. Hayır!

Öyle ise, öncelikle, gerçekte hiçbir şeyin sahibi olmadığını idrak etmen ve sahiplenmeyi terk etmen gerekir; ki en basit mücahede budur!

Neticesi de, **Mâlik el Mülk** olan **mülkün hakiki sahibini** müşahededir!

İşte böyle mücahedeyle, ne kadar sahiplik duygusunu terk ederse insan, o kadar hakiki sahibi müşahede eder... Anlar ki, mal da yalan, mülk de yalan, gerisi hep oyalan...

Bundan sonra, mücahedede ikinci dönem başlar... Mülk, mülkün sahibi olan **Mâlik el Mülk**'e ait olduğuna göre, onlarda tasarruf eden de **O**'dur! Ki bundan sonra gerekli olan **Allâh**'tan gayrına kuvvet, kudret atfetmemektir!

Bundan da sonraki mücahede; vehim, zan ve beş duyunun getirdiği müstakil varlıklar görme hâlini terk yolundadır.

Ve böylece mücahede sürekli devam eder... Elbette, mücahedede başarılan her savaştan sonra oluşan bir müşahedede, şahit olunan yepyeni âlemler söz konusudur.

Böylece devam eden mücahedeler, son olarak Esmâ perdesinden de kurtulmayı sağlarsa, **Zâtullâh Bâkî**'dir hükmünü alır.

Allâh Bâkî'dir; "YOK" ezelden ve ebeden "yok"tur!

63

ANA-BABASIZ-EVLATSIZ

– Yâ Gavs!.. Kullarımın faziletlisi ve sevgilisi onlardır ki; evladı ve ana-babası olup da kalbi onlardan fariğdir!.. Eğer, ana-babası ölse hiç hüzün çekmez! Evladı ölse yine kederlenmez!.. Kulum bu mertebeye ve menzile eriştiğinde, benim indîmde "ana-babasız ve evlatsız" "lem yelid ve lem yûled ve lem yekün lehu küfüven ehad" olur!

Risâle-i Gavsiye'nin bu bölümü, **Vâhidiyet** tecellisini yaşayanın hâlini tasvir buyurarak, misalini de **İHLÂS** Sûresinden veriyor.

İHLÂS Sûresinin çok geniş bir yorumunu, **ALLÂH** isminin işaret ettiği mânâyı ve **ALLÂH**'ın asla bir tanrı olmadığını **"Hz. MUHAMMED'in AÇIKLADIĞI ALLÂH"** isimli kitabımızda yapmıştık... **TEK**'lik, yani **AHAD** oluşun mânâsını iyi anlamak isteyen okuyucularımıza bu kitabı tavsiye ederiz. İşte burada, **AHADİYET**'in ne olduğunu anlayabilmek için gelinmesi zorunlu olan **"Vâhidiyet"** mertebesinin inceliğinden ve bu mertebede yaşanacak olan şandan söz ediliyor...

Normal bir insanın, elbette ki ana-babası ve çocukları vardır ve kendisinin, bunların bir parçası olması hasebiyle de onlara büyük bağlılığı mevcuttur.

Keza çocuklar yönünden de böyle...

Ancak burada belirtiliyor ki, kişi bu tür bağımlılıktan da kendini kurtarmalıdır...

Ancak burada kavranılması gerekli ve hatta zorunlu olan şu husus mevcuttur... Onlardan yani ana-baba ve çocuklardan kopmak, kalbinden onları atmak demek, fiilen onları terk etmek, demek değildir!..

Bilakis, onlara elinden gelen her türlü hürmet ve sevgiyi gösterip; her türlü hizmeti bedeninle onlara verirken; kalbinde de **Allâh**'tan gayrına yer vermeyeceksin, demektir!

Hatta, perdelerin birazcık kalkmışsa, göreceksin ki, onlara vermekte olduğun sevgi ve saygı gerçekte doğrudan **Allâh**'adır!..

Kişi, başlangıçta, "kopma", "uzaklaşma", "terk etme" gibi kelimelerle anlatılan hâllerin fiilen yaşanacağını zannederek; ana-baba, evlat, akraba ve yakınlarından ayrılması gerektiğini düşünür... Eğer bu konumda iken, yanında bu konuyu iyi bilen bir kişi yoksa, kendisini bu gibi konularda aydınlatıcı enîs bir refiki yoksa, son derece yanlış davranış ve fiiller ortaya koyar!.. Ana-babayı terk etmeye, çocuğunu kesmeye kalkışır, ki böylece onları kalbinden çıkarsın diye... Oysa bu türden fiiller son derece yanlış ve hatalı davranışlardır... Fiilî değil, kalbîdir yapılması gereken şey!

Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm), Hz. **Hasan** ve Hz. **Hüseyin**'i kucağına alır, sırtında taşır, onlara büyük sevgi gösterirdi...

Nice ehlullâh dahi, ana-baba hakkının gereği olarak, ne kadar büyük hizmetler vermişlerdir; konuyla ilgili kitaplarda bu bilgiler hep mevcuttur...

"Kalbini onlardan fariğ kılmak" diye anlatılmak istenen şey, fiilî değil, "şuursal"dır!.. Şuurunda, kendini bir **"bilinç"**, bir **"şuur"** olarak göremezsen, kendini et-kemik beden kabul edersen; ve bu tür yaşam içinde geçip gidersen, elbette ki ne kendi hakikatini tanımış olursun, ne de karşındakinin hakikatini tanımış olursun!

Esasen, ana-baba-evlat kavramı bu dünyada mevcuttur! **"Cennette herkes 33 yaşında olacaktır"** açıklamasını yapan Hz. **Rasûlullâh** (aleyhisselâm), ileride bu çeşit kavramların olmayacağına dikkati yeterince çekmiştir... Öyle ise, şimdiden, şuurdan bu kavramları çıkartmak gerekir!

Ancak, tekrar ediyorum, kavramın kalkması ana-babayı dışlamak, çocuklarınla ilgilenmemek değildir...

Aksine, bu idrake gelmiş bir kişi ana-baba-evlat ismi altında var olan gerçek varlığı müşahede edip, onlara elinden gelen azami hizmet ve hürmeti gösterir... Çünkü, hizmet ve hürmet ettiği varlık bilir ki **Hakk**'tır!

Bu anlattığımız işin bir mertebesi...

Bir de bunun üstündekilerin müşahedesi var ki, burada onlara da bir uyarı söz konusu...

Çeşitli Esmâ-i ilâhî'yi seyir hâlinde olanın, bilmesi ve müşahede etmesi gerekir ki; o isimler arasında, **Allâh** indînde bir fark yoktur! Bir ismin mânâsının zuhurunun, diğer bir ismin mânâsının zuhurundan farklı ve değerli olmadığını müşahede etmek zorundadır... Zira isimler arasında fark yoktur. Kısacası isimler tecellisinde, isimlerden birinin ağır basarak diğerinden perdelenme meydana getirmesi kişinin bir üst mertebeye urûcunu köstekler...

Melekût âlemi; **Allâh**'ın isimlerinin işaret ettiği mânâların zâhir olduğu bâtın âlemidir.

Zâhir âlemi vardır...

Bâtın âlemi vardır...

Ledünn âlemi vardır...

Ve bu âlemlere ait zâhir ilmi vardır, bâtın ilmi vardır ve ledünn ilmi vardır.

Bâtın ilimlerin taalluku, **Melekût** âleminedir.

Ledünn ilmi ise, **Zâtiyûn**a has, **Müferridûn**a has ikram yollu sunulan **"İndAllâh"**tan bağışlanan gaybî ilimdir.

Bu ilme nail olanlar, artık kişilik değer yargılarından arınmış olurlar; ve **Allâh**'ın âleme nazarı gibi bir nazar sahibi olurlar... Bu durum tasavvufta, **"ALLÂH'IN AHLÂKI İLE AHLÂKLANMAK"** diye tarif edilir.

"ALLÂH'IN AHLÂKI İLE AHLÂKLANMAK" demek, **O**'nun olabildiğince Esmâ'sının özelliklerini cem edip, o gözle âlemleri ve içindekileri değerlendirmek demektir...

Beşerî değer yargılarından arınıp; **Allâh**'ın indînde bütün isimleri ne anlam taşıyorsa, ne değer taşıyorsa, o anlam ve değerlere ulaşıp; âlemleri o nazarla seyretmek gerektir.

İsimler arasında fark gözetmek veya birinin diğerini meydana getirdiğini düşünmek ister istemez insanı isimler boyutunda perdeler ki, bu da urûcta hız kesici olur.

Ayrıca...

Burada şu incelik de mevcuttur;

Bir mertebenin diğer bir mertebeyi meydana getirdiğini düşünmek dahi hakikati hakkıyla yaşama hususunda insanı engeller!

Bir mertebede bulunan, kendisini meydana getiren bir üst mertebe olduğunu kabul ettiği anda, ana-babalı; kendisinin, altındaki mertebenin bulunduğu mertebeden meydana geldiğini düşündüğü anda da evlatlı olmuş olur... Oysa **AHAD**, ne **"doğurmuştur"** ve ne de **"doğmuştur"!**

AHADİYETİ itibarıyla **Allâh**'ı bilen kişi, müşahede eder ki; gerçekten **Allâh, "doğurmamış" ve "doğmamış" AHAD'DIR!** Bilinen ve okunan tüm mertebeler, hakikate ulaşmak için vesile olması yönünden kabul edilmiş itibari ve izafî anlatımlardır!..

Gerçekte her şey ve tüm mertebeler; sadece ve sadece **Allâh**'ın ilminde mevcut ilmî sûretlerdir ki, **AHAD olan ALLÂH Â'MÂdadır!..**

Her şey yoktan var olduğuna göre, yoktan var olan, **"yok"** demektir!

İşte bu yüzden de, **âlemlerin aslı hayaldir, hayal ise yok hükmündedir, Bâkî Allâh'tır**, denilmiştir...

"Doğurma" ve **"doğma"** kavramına gerçekte asla yer yoktur; çünkü ne doğuracak bir varlık vardır, ne de doğurulacak bir varlık vardır!

Allâh isminin müsemması, bu tür kavramları kabul etmez!

Allâh'ın indînden olan ilimle **Allâh**'ı seyreden de bu yüzden bilir ki, ana-baba ve evlatsızdır ve böyle bir şeyin düşünülmesi dahi muhaldir...

64

NAZAR ETME

– ***Yâ Gavs!.. Bana nazar etmek istiyorsan bir mahalde, gayrımdan fariğ kalbi ihtiyâr et!***

Burada bir mahale nazardan söz ediliyor...

Madde âlemi için, algılanan sâbit bir mekân anlamında kullanılan **"mahal"** kelimesi; Melekût âleminde, bir isim bileşiminin zuhuru anlamına gelir...

Kesret âlemi içinde bir birim Hakk'a nazar etmek istiyorsa, bu, Hakk'ı bir sûrette görmek şartıyla olur... Ancak hemen hatırlatmak gerek ki, görülen sûretteki mânâ Hakk'ın Esmâ'sındandır!.. Ve o mânâ idrak edilmek suretiyle **"Vechullâh"** görülmüş olur ki, bu da kalp gözüyle denilen bir biçimde gerçekleşir.

Yoksa zâhir gözün gördüğü maddi sûret ile Hakk'ı görüyorum sanmak çok büyük cahillik ve gaflettir!

Bunun ötesinde her bir mahal; o mahalli oluşturan sûreti meydana getiren **"mânâ sûretinin"** yani **Esmâ-i ilâhî**'nin varlığıdır... Bu Esmâ baş gözüyle değil, gönül gözüyle yani basîretle görülür ve seyredilir...

Ama, akıl şayet baş gözüne tâbi olur, şartlanmaları istikametinde gördüklerini değerlendirir ise, asla **"Hak"** görülemez...

İşte bu yüzden de ***"gayrımdan fariğ kalbi ihtiyâr et"*** yani **"BEN'den gayrının var olduğunu düşünmeyi, zannetmeyi terk et"** denilmektedir.

Mahalden, yani Esmâ yollu nazar etmekten de geçip, **"bana"** yani **"Eniyetime"** nazar etmek istiyorsan, o takdirde Esmâ perdesinden de kurtar kendini ve tümüyle arınmış, **yok olmuş bir hâlde Zât'ıma yönel; ki böylece bana nazar etmiş olasın**, denilmektedir...

65

İLMİN ÖZÜ

Sordum:

– İlmin ilmi nedir?..

Dedi ki:

– Yâ Gavs-ı Â'zâm... İlmin ilmi, ilimden cehildir!

"İlmin ilmi" sorusuyla işaret edilen şey nedir acaba?

Efâl mertebesinin ilmi ayrıdır... Esmâ mertebesinin ilmi ayrıdır... Sıfat mertebesinin ilmi başkadır... Zât'ın ilmi başkadır!.. Ledünn ilmi başkadır...

Ledünn ilmi, Zât'ın, Esmâ'sına olan ilimdir...

Taalluku ayânı sâbite'yedir! İkram yollu bir kula verilirse bu ilim -Hızır ve Zâtiyûn- gibi, bir insanın tüm geçmişini ve gelecekte cennet veya cehennemdeki hâlini ve bütün mertebelerde nereye ulaşacağını icmâlen bilir...

Bu ilim, kişide **"FETİH"** denilen bir hâl sonunda yaşanır hâle gelir... **"Feth"**in birisi **"zulmanî"** olmak üzere, yedi basamağı vardır... **"Keşif"**, basîrete aittir. **"Fetih"** ise tahakkukla alâkalıdır! İlâhî sıfatlarla tahakkukla, demek istedim...

İlmi bâtın ise, melekût âlemi ile ilgili ilimlerin toplu adıdır!

İlmi zâhir ise yaşadığımız boyutla alâkalı ilimlerin hepsidir.

Burada sorulan ilim, bunların hepsini içine alan **Vâhidiyet ilminin ilmidir.** Kesrete dönük bir ilim değil! Vâhidiyete, kendini Hakkanî

sıfatlar yönünden bilmeye dönük bir ilim de değil... Ya?..

Bütün bunların kaynağı, aslı, orijini olan ilim nedir?..

Hz. **Âli** Efendimiz'in bahsettiği ilimden söz ediliyor...

"İlim bir nokta idi; onu cahiller çoğalttı" cümlesiyle dikkatlerimizi **"Nokta İlmi"** de denilen **"Zât İlmi"**ne, **"Ahadiyet İlmi"**ne çekmek isteyen Hz. **Âli**, işte bu husustan bahsediyor...

"...MUHAKKAK Kİ O ZÂLİM (hakikatini hakkıyla yaşamakta yetersiz) **VE CAHİLDİR** (sınırsız Esmâ'yı bilmede yetersizdir)**!"** (33.Ahzâb: 72)

Âyeti kerîmesinde dahi, **İNSAN-I KÂMİL**'in kendisine bahşedilen **AHADİYET** ilminden ve **"NEFS"**inin hakkını verme imkânına sahip olamayaşından söz edilir ki, inşâAllâh bunun tafsilini daha sonra çıkarmayı düşündüğümüz kitaplarda yapacağız...

İlmin ilmi, ilimden cehildir!.. Yani **bütün ilimlerin ilmi, AHADİYET HÜVİYETİDİR** ki, **"Zât-ı baht"** diye anılır... **"Hiçlik"** diye bilinen bu nokta, tam bir karanlıktır ki, **zulmeti â'zâm** diye de bilinir!

"El ilmü noktatün" beyanıyla işaret edilen nokta **"HİÇ"**lik noktasıdır... Ve **cehl-i azîm**dir... Zâtında bu nokta olan **İnsan-ı Kâmil** de bu yüzden **"cahil"** diye tavsif olunmuştur.

66

KALP NEYE YÖNELİRSE!

– ***Yâ Gavs!.. Kalbi mücahedeye meyleden kula ne mutlu... Vay hâline o kulun ki kalbi şehevâta meyleder!***

Öncelikle burada vurgulanan husus, yönelişin mutluluk ve azabı getireceğidir...

Yöneliş, mutluluk müjdesine, ya da büyük sıkıntılara işaret olarak belirtildikten sonra deniliyor ki;

Vehim perdelerini kaldırmak için mücahede eden... **Allâh**'ı rü'yetine engel olan **benliğinden** arınmak için mücahede eden... Özündeki Hakkanî sıfatlarla tahakkuk için, beşerî sıfatların fâniliğini müşahede için mücahede eden... Esmâ mânâlarıyla perdeli olmaktan kurtulmak ve Zât-ı Ahadiyete yönelmek için mücahede eden; **"mücahede"** ehline ne mutlu... Ki o mücahede ehli, elbette ki, otomatik olarak yaptığı mücahedenin neticesine ulaşacaktır... Aksi asla mümkün olmaz!..

Vay hâline, o şehevâta yönelenlerin... Şehvet, arzu ve isteklere...

Vay hâline o arzu ve isteklerin peşinde koşup, onlara yönelenlere...

Bedenin tabiatı istikametinde koşanlar... Yemek, içmek, seks, içki, sigara ve daha akla gelen, bedenin dolasıyla bağlı olduğun, ayrı kalmayı kabullenmediğin her şey peşinde koşma hâlinde olanlar...

Vehmî benliğinin şartlanmalar istikametinde, sahip olmak için peşinde koştuğu her şey... Makâm, koltuk, mevkî, şan, şöhret, şeref,

gurur, **"ille benim dediğim olacaktır"** hâli, saygı, sevgi, hürmet ve hizmeti görülme arzuları...

Bütün bunların kökeni hep, kendini ister et-kemik beden, ister ruh beden, fakat neticede bir izafî birim olarak kabullenme hâlinden ve şartlanmasından kaynaklanmaktadır!

Bunların otomatik ve tabii sonucu ise, hepsini yitirmiş bir hâle düşmektir... Ama ölümle, ama daha sonra!

Ama ne zaman ki, **"NEFS"**in hakikatini anlar, idrak edersin; nefsinin **"Nefs-i Küll"**, aklının **"Akl-ı Küll"** olduğunu hissederek yaşarsın; işte o zaman artık sende birimsel mânâda **"benlik"** kalmamış olur... Bu durumda da yukarıda sayılan şeyler olmuş ya da olmamış, senin için hiçbir anlam taşımaz!

"Dünya varmış, tâ ki yok olmuş; ne umurum; bana ALLÂH yeter!" dersin ve bambaşka bir âlemde yaşamaya başlarsın...

İşte mücahede, **Zât-ı ilâhî**'ye erene kadar, nefsin var olduğu sürece, her mertebede kendi gereklerine göre vardır ve lüzumludur. Kim bundan mahrum kalırsa, bulunduğu yere kendini pranga zinciriyle bağlamış, anahtarını da okyanusa atmış olur!

67

Mİ'RÂC

Gavs dedi:

– Rabbimi gördüm ve "mi'râc"tan sordum...

Buyurdu ki;

– Mi'râc, benden gayrı her şeyden urûc'tur!.. "Mi'râc"ın kemâli de, nazarının gayrına kaymaması ve isyan etmemesidir!

Mi'râc önce Efâl âleminden olur... **Efâl âleminden mi'râc**, isimlerin müsemmalarının **Allâh**'ın gayrı olarak mevcut olduğu fikrinden ve zannından kurtulup, Tek fâili Mutlak'ı müşahede etmektir...

Eğer bundan devam edecek istidat mevcut ise, urûc bu defa **Esmâ mertebesinde** olur ve tüm isimlerin mânâlarının hep aynı Zât'a ait olduğu müşahede edilir...

Sonra **mevcudatın Zât'ının TEK** olduğu tespit edilir!..

Urûc bundan sonra da devam ederse, **"NEFS"**inin hakikatinin dahi **"O"** olduğu yaşanır ve kişilik kavramı tümüyle yok olur... **Varlığında Bâkî Allâh'tır!**

Urûc bundan sonra biter, mi'râc tamam olur...

Ya sonra?..

Seyr başlar!

Zâtıyla Esmâ'sını seyretmededir...

İlminde!..

"Gayrı" kavramına ve kelimesine yer yoktur bu vadide!..

Zâtıyla, Zâtını seyretmededir dehr içre!..

68

NAMAZ

– Yâ Gavs!.. Mi’râcı olmayanın namazları yoktur benim indîmde... Ve o namazdan mahrumdur!

Daha önce de bahsettiğimiz gibi, **bedenin namazı** vardır...

Şuurun namazı vardır...

“Salâtı vüstâ” vardır...

“Salâtı daim”le işaret edilen “daimî namaz hâli” vardır...

Namaz, beden boyutu itibarıyla, ruhun nûrunun artması ya da holografik ışınsal bedenin enerjisinin yükselmesi içindir!

Bilinçli de yapılsa, bilinçsiz de yapılsa bu yönüyle hâsılası alınır ve terk edilmesi, kişinin ruh boyutunda çok şeyler kaybetmesine yol açar...

Ruh, ölüm ötesi yaşamda kullanacağı tüm nûrunu yani enerjisini bu Dünya’da zikir, namaz gibi çalışmalarla beyinden alır!..

Öbür âlemde beyin olmadığı için, orada ibadet de yapılmaz, gereksiz olur!..

Burada kılınmayan namazın, yapılmayan zikrin orada telâfi edilmesi muhaldir!

Bu yüzden oraya gidenler, daima, “keşke Dünya’ya geri dönsek” deyip dururlar...

Bir üst mertebeye ait namazlar ikame edilmese dahi, bu yüzden beden namazının kılınması kişinin geleceği dolayısıyla zorunludur!

Ve kişi hangi mertebede olursa olsun, nasıl bedenin gereği için yenilip içiliyorsa, ruh bedenin ihtiyacı için de, zikrin yapılması ve namazın kılınması mecburidir.

Gelelim mi'râc olması yönüne...

"Namaz, müminin mi'râcıdır" hadîs-î şerîfi namazla mi'râc yapılabileceğini göstermektedir...

Mi'râc bizim tarafımızdan ancak namazla gerçekleşeceğine göre, namaz nedir?

Bildiğimiz bedenle devam edilen mi?..

Yoksa, şuur boyutunda yaşanılan bir hâl mi?..

İşte burada bahsedilen namaz, "kılınan" bir namaz değil, **"ikame"** olunan, **"vüstâ"** orta namazdır ki; beden boyutuyla **madde boyutu ile Vâhidiyet âlemi arasında** tam orta noktada yani şuurun kendisinin beden ve ruh olmadığını fark ettiği ancak TEK'lik noktasında da kendini henüz bulamadığı; bu ikisinin ortasındaki noktada, daha doğrusu tam ortada ikame edilen **"orta namazdır", "Salâtı Vüstâ"!..**

Şuur; beşer, birim olmadığını fark etmiştir; var olanın **TEK** olduğunu ve TEK'in dışında hiçbir şey olmadığını fark etmiştir; ancak ne var ki, hâlâ birimsel bir şuur olarak TEK'e yönelik bir hâlde, **"O"**nu seyretme durumundadır...

Ve bu hâliyle **"orta namazı"** ikame etmededir...

Hak vâki olur, fâni helâk olur, ölümün hakikati tahakkuk edip, birimsel şuur **"Akl-ı Evvel"** hâline dönüşür ise...

Varlıkta "Bâkî Allâh'tır" hükmü zâhir olur ise...

"Dur!.. Rabbin namazdadır..." sırrı aşikâr olur ise...

Yüce Zât, ilminde, tüm mertebelerde kendi Esmâ'sını seyreder ise...

Seyreden ve seyredilen ve seyr TEK'e rücu eder ise...

"Daimî Namaz" tahakkuk etmiş olur ki;

BÂKÎ ALLÂH'tır!

Allâhû Zül'Celâli Vel'İkrâm'ın indînden ihsan buyurmuş olduğu ilim nispetinde hâsıl olan anlayış ile, **Gavs-ı Â'zâm Abdülkâdir Geylânî** hazretlerinin kaleme almış olduğu **"Risâle-i GAVSİYE"** isimli eserini açıklamaya çalıştık...

Yer yer lisanımızı gemleyip, hududu aşmamak için, çok açık olduğu hâlde örtülü, görünen gerçeklere değinmekten uzak durduk...

Biz, **Allâh kuluyuz!..**

Hatamızı, eksiğimizi, yanlışımızı görürseniz, iyi niyetimize bağışlayın...

Muhakkak ki her ilim izhar edenin fevkinde, ilim sahibi vardır!

Rahmetli **Dede Musa Paşa**'nın sözüyle noktalayalım satırlarımızı...

"Allâh, hazmını versin!"

AHMED HULÛSİ

Haziran 1982

Cerrahpaşa

İSTANBUL

NAKŞIBENDÎLİKTE "VAHDET" GÖRÜŞÜ

Hâce Bahaeddin Nakşıbend'in tasavvufun incelikleri hakkındaki bazı görüşleri şunlardır:

– *Nefy-i vücud ve **"yokluk"** azîm iştir!.. Bu sıfatlar, bu yolda **"vuslat"** devletinin ipucudur. Bizi fenâ ve niyaz kapısından kabul ettiler; her neye erişti isem buradan eriştim.*

– *Yirmi iki senedir, Hâce Muhammed Tırmizî ruhaniyetine tâbi olarak **RENKSİZ ve VASIFSIZIM!..** Eğer, bir kimse beni bilmek isterse, hâlâ bu zamanda da **RENKSİZ ve VASIFSIZIM.***

– Bizler maksuda erişmeye vasıtayız. Sâliklere lazımdır ki bizlerden kesilip, maksuda ulaşsınlar.

– İbadet, vücud irâs eder. Zira, kulun ibadeti, vücud istemektir.

* * *

Şeyh Ebül Hasan Harakanî Hazretlerinin sözlerindendir, buyurmuşlardır:

*– Şu yol ki **Allâh'tan kula gider**, cümle saadet içinde **saadettir.** O yol ki **kuldan Allâh'a gider**, cümle dalâlet içinde **dalâlettir.** Sâlikin mürşid sohbetine ihtiyacı bu yüzdendir. Başkaca istikametini tayin edemez.*

*– Bize **"kibir"** atfetmişler. Bizim kibrimiz, kibir değildir; **"Kibriyâ"**dır!..*

*– Bizler her ne bulduk ise, **"fakr"** sıfatı ile bulduk!..*

*– Sofiyûnun, **"Fakîr, Allâh'a muhtaç değildir"** sözünden murat nedir diye soranlara; **"Maksat, hakiki fakr'dır. Bu küllî istiğna makâmıdır!.."** buyurmuşlardır.*

"Fakr tamam olduğunda, O Allâh'tır" *hadisi hakkında da;* ***"Bu fakr, fenâi tamdır ki, husulünde, ehline Tecelli-i Zâtî vâki olur"*** *demiştir.*

*– Bir kimse, **Allâh'ın ULÛHİYETİNİ** tam marifetle Bihakkın bilse, o kimse sair eşyayı da **keşif** yoluyla bilir; bir mahiyet kendisinden gizli kalmaz. Zira, cemî eşya ve malûmat **Hak Teâlâ'nın SIFAT ve ESMÂ'SININ ZÂHİRDE GÖZÜKMESİDİR.***

– Kalplerin vüs'ati (zenginliği) birdir, lâkin kalplerdeki marifetlerin vüs'ati bir değildir.

– Kibar-ı ulemadan biri sordu ki: ***Seyri sülûktan maksat nedir?..*** *Hâce cevab verdi:* ***Tafsili marifettir!..***

Herât Melîki *sorar* ***Hâce Bahaeddin Nakşıbend****'e:*

– Halvet der, encümen ne demektir?..

– Zâhiren ***halk*** *ile bâtınen* ***HAK*** *ile olmaktır!..*

– Bu mânâ insana mümkün ve müyesser midir?..

– Eğer mümkün olmasaydı, ***Allâh,*** *Kur'ân-ı Kerîm'de* ***"Ricali ticaret, Allâh'ı anmaktan alıkoymaz"*** *buyurmazdı.*

– Bazı şeyhler demişlerdir ki, velâyet Nübüvvetten ileridir; bu hangi velâyettir ki Nübüvvetten ileri olsun?..

Bundan murat ***enbiyânın velâyetidir; ki Nebi'nin velâyeti nebiliğinden faziletlidir!..***

– ***Rüyaların çoğu****, asılsız vehimlerden ve hayallerden doğar; bazıları da dünyaya bağlılıktan doğar. Bazen de keşfi ilâhî ile olur. Ancak hiçbirisi de* ***tâlibin terakki etmesine yarar sağlamaz.*** *Bazı şeyhlerin bunlara kıymet vermesi, yeni başlamış veya başlangıçta olan yol ehlini alıştırmak içindir.*

* * *

Hâce Bahaeddin Nakşıbend, riyâzatları ve bilhassa açlığı seyri sülûke esas tutarlarmış.

– Açlık, susuzluk, riyâzat ve namaz ile mücahede etmedikçe, hiçbir kimse keşfe nail olmaz, şuhuda erişemez*, dermiş.*

* * *

Hâce Muhammed Parsâ, insanın hakikate ermesine, gerçeği görmesine engel olan **"PERDE"** konusunu şöyle anlatır:

*– Kul ile Hak arasındaki perde, **kâinat içre sûretlerin** (maddi- manevî) **gönülde** (şuurda) **nakış yapmasındandır.***

Bu nakışlar, perişan sohbetler yüzünden; renk ve şekilleri görmek ile daha da artar ve gönülde yer ederler. Kitaplar okumak, resmî sözler ve türlü kelimât deyip işitmek, bu nakışları dalgalandırır ve harekete geçirir.

Bunların cümlesi Hak Teâlâ'dan uzaklığı ve gafleti doğurur. Tâlibe, bunları ortadan kaldırmak, "yok" etmek mecburidir!

*Öyleyse, lazımdır ki, hayal arttıran nesnelerden, bir yolunu bulup kaçınmak, uzak durmak suretiyle **gönlü saflaştırıp Hakk'a yönelmek gerektir. <u>Âdeti ilâhîdir ki, mihnet ve meşakkatsiz bu mânâ gerçekleşmez!..</u>***

<u>Lezzet ve şehvetleri terk etmeksizin bu hâl hâsıl olmaz</u>!..

*– **Muhyiddini Arabî**'nin kaleme almış olduğu **"Fusûs"** candır, **"Fütûhat"(-ı Mekkiye)** kalptir!.. **"Fusûs"(-ül Hikem)i** Bihakkın bilip anlayana **Hz. Rasûlün mutabaati dâiyesi kesinleşir!..***

* * *

Hâce Alâeddin Attar'ın bazı açıklamalarına kulak verelim:

*– **Hâce Bahaeddin** buyurdu ki: **"Gönül hâlini** sen nasıl **idrak** edebilirsin ki?.. Gönlün ululuğu beyana gelmez!.. Her kim ki gönülü bildi, maksudu bildi; ve **gönülü bulan maksudu buldu!.."***

*– Sâlikin yolunu bağlayan, **KENDİ BENLİĞİDİR!..** Herkesin ilmi küllîye erişmesine engel, kendisinin cüz'i ilminden geçemediğidir. Ve dahi **küllî** (tümel) **rü'yete engel, cüz'i** (izafî) **rü'yetinden geçememesidir.***

*– **Mülk ve melekût** tâlibin gözünden silindikce **"fenâ"** hâsıl olur. Sâlikin **kendi varlığı** da kendinden örtüldüğünde **"fenâ ender fenâ"** olur!..*

*– Asıl, **"İLİM"** yönüne uymak gereklidir. Yani, **Muhyiddini Arabî** hazretlerinin **"Fütûhat"**taki tâbiriyle**, "iman ile ayânı** (müşahedeyi) **birleştirmek"** bir kemâl ve hünerdir, ki bu her ârifin kârı değildir. **Asfiya** (Sâfiye mertebesi) **ve efrâdı** (Müferridûn) **evliya kârıdır.***

*– **Müntehi** (sona ulaşmış) sâlike râbıtaya lüzum kalmaz. Çünkü müntehi **"terkin hakikatine"** ulaşmıştır. Ona her şey **cemâli mutlak âyinesi** olmuştur. Ve vücudun künhüne mazhar olmakla, **indînde derya ile damla, güneş ile zerre aynı değerlidir!..***

Bu mertebeye vâsıl olmuşlara, **Cemâl-i Mutlak'ı**, *mürşid aynasında görmek,* **kayd ve noksanlık olur.**

*– Bu taifeyi **telvin makâmından** gayrı yerde bilmek olmaz. Bunları, **temkin** hâlinde bilmek, mümkün değildir!..*

*– Sâdık sâlike lazım olan odur ki, daima, **cismi ile şeriatta; aklı ve ruhu ile tarikat ve hakikatte; sırrı ile de** (keyfiyetsiz) **vuslatta ola!..***

*– **İhlâs-ı tam**'a misal olarak buyurmuşlardır ki:*

***Mansur Hallac'a** sormuşlar; **"Kimin mezhebindensin?.." "Rabbimin mezhebindeyim"** demiş.*

Ve ***Ayn'el Kudât Hemedânî*** *dermiş ki:* ***"Tâlibin işi mezheb sahibi iledir, mezheb ile değildir."***

– Rüsum ve âdetleri *(şartlanmaları)* ***terk ediniz!.. Her ne ki halkın âdetidir, onun hilâfını işleyiniz.***

Hz. Rasûl'ün (s.a.v) gönderilmesi beşeriyet rüsum ve âdetlerini bıraktırmak içindir.

Hâce Hz. Bahaeddin derlerdi ki:

– Gerçi namaz ve oruç ve riyâzat ve mücahede Ahadiyet Takaddes ve Teâlâ hazretlerine erişme yoludur; amma benim indîmde ***nefy-i vücud*** *(benliğin var olmadığını idrak)* ***yolların en kısasıdır!.."***

Şah Nakşıbend buyururlardı ki:

– Biz, hakikat devletine erişmeye ancak vasıtayız... Bizden kesilip, hakiki maksuda erişmek gerektir!..

Sâlik, ***"Fenâ fillâh"*** *mertebesine gelip,* **Allâhû Teâlâ'nın "BÂKÎ"** *oluşuna ârif olduktan sonra, cümleden kesilmek gerektir!.. Bu,* ***kâmiller ve mükemmiller makâmıdır."***

– ***"Mecaz, hakikatin köprüsüdür"*** *sözünden murat olur ki;* ***zâhirî ve bâtınî, kavlî ve fiilî olan bütün ibadetler mecazdır!..*** *Bu yolun yolcuları, bu* ***ibadetleri*** *(mecazları)* ***geçmedikçe, "Hakikate"*** *vâsıl olamazlar!..*

Hâce Hasan Attar bakalım ne diyor:

– Bu taifenin sülûku, bütün sülûkların âlâsı, Hakk'a götüren yolların en kısasıdır!..

Zira bu sülûk, ***AHADİYET vechinden, varsanılan varlıklar perdesini kaldırmaktır!..***

O vechi Ahadiyet ki, tüm varlıkta mevcut olandır!.. *Mahv ile, fenâ ile mertebe-i vahdette!..*

Öyle ki, bu sülûk, ***mahvı fenâ ile mâsivâyı*** *(Allâh'ın gayrı kabul edilenler)* ***tamamıyla yakar.***

* * *

Hâce Ubeydullâh İmamı İsfahanî'den bazı beyanlar:

– Kalp*, dedikleri,* ***"Hakikati camia-i İnsaniye"dir*** *(her şeyi kendinde cem etmiş bulunan insanın hakikati)****. Ulvî ve süflî bütün kâinat bunun tafsilâtıdır.***

– Hâce Alâeddin Attar *hazretlerinin sohbetine ilk gittiğim gün bana kendilerini şu beyti okudular:*

Kalmasın "sen"den eser asla,

Kemâl, budur ancak!..

"Var"ını "yok" eyle vahdette,

Visal, budur ancak!..

Hâce Ahmed Semerkandî hakkında **"Nefâhat"**te şu malûmat vardır;

– Mevlâna CÂMİ *buyururlar ki;* ***Ahmed Semerkandî****'nin el yazısıyla* ***"Fusûs-ül Hikem"****in sonuna yazılmış şu ibareleri gördüm:*

Hz. Risâletpenah *sallAllâhu aleyhi ve sellem bana****, "Fusûs-ül Hikem"*** *dersi vermeme işaret buyurdular.*

Ve sualim üzerine, Firavun hakkında ***Muhyiddini İbnül Arabî****'nin yazdığına itikad ve iman etmemi emr ettiler... Sordum ki:*

“Yâ Rasûlullâh, vücud hakkında ne buyurursunuz?..”

Buyurdular ki:

“Görmez misin ki, vücud kadimde kadim, ve hâdiste hâdistir!.. Ente ilâhun ve ente me’lûhün!.. *(İlâhiyet ve kulluk sende bir aradadır.)*”

“Yani, sen ilâhsın: Sıfatı ilâhîye’nin sende zuhuru ve Ulûhiyete mazhar olman sebebiyle; ve sen me’lûhsun, mukayyetliğinden, taayyününden ve mahlûkiyetinden ötürü.”

* * *

Mevlâna Nizamüddin Hâmuş;

– *Bu âlemde ve bütün âlemlerdeki mevcudat ve ayân, hakikate ermişlerin indînde,* ***Esmâ-i ilâhîye*** *icabı zuhura gelmiş* ***şuuru ilâhîyeden başka bir şey değildir!..*** *Ve,* ***Muhyiddini Arabî****’nin* ***“ayân vücud kokusunu koklamadılar”*** *sözü gereğince****, kendi vücudları yoktur; bizâtihi “yok”****turlar!..*

Bu takdirde, herkeste, her şeyde zâhir olan **cemâl ve celâl kemâlâtı**, *tamamıyla* **nisbî ve izafîdir.**

Hakikatte, bunlar, ilâhî hakikatlerdir ki, ezelî **ilim sûretleri** *muktezasınca zuhur etmiştir!..*

* * *

Hâce Saadeddin Kaşgarî;

– ***Allâh*** *âdetidir ki,* ***mihnet ve meşakkat*** *çekmeden,* ***lezzet ve şehvetler*** *terk edilmeden* ***Hakk’a erişilmez****,*

menzil alınmaz.

*– Senin **Hakk'a vuslat**ın, **"sen"**in **"yok"**luğunu idrakından ibarettir!..*

*– Zikir, harf ve ses elbisesinden soyunup, arapça veya farsça olmaktan öte, **tüm evrensel mânâlardan arınmış olunca meyve verir!..***

* * *

Hâce Ubeydullâh Ahrar;

Seyyid Kâsım Tebrizî, Ubeydullâh Ahrar'ı ilk görüşünde ismini sorup; Ubeydullâh olduğunu öğrendiğinde; "İsminizin hakikatine erişmeniz gerekir" dedim.

"Reşâhat" *isimli eserin yazarı izah ediyor:*

*– **"Abdullâh"** ismiyle isimlenen zevât kimlerdir bunu bilmek gerek. İsmi **Zât**, ihâta hassasiyetiyle **bütün sıfatları içine alır. İsmi Zât'a ârif olan, cümle Esmâ'ya ârif olur!..** Bu yüzdendir ki, her ârife, **"Ârifi Billâh"** denilmez.*

Şimdi, **"Abdullâh"** *ismiyle müsemma olmak o Veliyy-ül Kâmili mükemmil hakkıdır ki,* **şuhudu Tecelli-i Zâtî** *ebedî ile tahakkuk etmiş olmalıdır.* **Şuhudu Tecelli-i Zâtî** *odur ki, ondan sonra hicap yoktur. Bu makâm asâleten Hazrete Seyyidül Enbiyâ* **Muhammed Mustafa** *sallAllâhu aleyhi ve sellem'e aittir.*

*– **"Elhamdulillâhi Rabb-ül alemîn"**in mânâsını açıklarken buyurmuşlardır ki:*

Hamd**'ın nihayeti odur ki**, kul, kendi mazharında hamd edenin Hak Teâlâ olduğunu bile; kendisinin "yok" olduğunu bile; Zât, Sıfat, Efâl'de kendinin bir şeyi olmadığını göre.

*– **“Allâh de, ötesini bırak!”** âyetini şöyle anlatmıştır; **Sıfatı bırak, Zâta dön!..***

*– **Zikrin hakikati**, harften ve sesten münezzeh bir şeydir**. Gönlün hakikati** de bir lâtife-i müdrikeden ibarettir ki, bu da keyfiyet ve kemiyyet kayıtlarından münezzehtir!..*

Bir gün** Nizameddin Hâmuş **huzuruna gittim, bana sordular:

*– **Susmak mı iyidir, konuşmak mı?..** Sonra gene kendileri cevapladı:*

*– Eğer kendi **“benliğinden” kurtuldu ise, her ne işlersen mâni değildir!.. Eğer, “benliğin”leysen her ne yapsan zarardır!..***

Bu konuda **Ebu Saîd Ebi’l Hayr**’ın şu beyti meşhurdur:

Seninle her mecazım, namazdır!..

Sensiz her namazım, mecazdır!..

*– **“Mutlak fenâ”**nın mânâsı, sahibi fenânın kendine şuuru olmaması demek değildir. Fenânın mânâsı şudur ki, zevkân (hissedip yaşayarak) vasıfların ve fiillerin **“benliğine”** isnadını kaldırıp **hakiki fâilin Allâh** olduğunu ispat eyleye!..*

*– **“Şuhud”**un iki mânâsı vardır;*

*1. **Zât-ı mukaddesi**, mazharlar perdesinden **“ferd”** olarak müşahede eylemektir, ki buna, **“kesrette ahadiyet”** denilir.*

*2. **Zât-ı pâkı** mezâhir libası ile zuhurdan **mücerred** görmektir.*

*– **Kibir** ikidir... Birisi, **malûm olan kibirdir** ki yerilmiştir. İkinci kibir ise, **Hak Teâlâ’dan gayrıya teveccüh etmemektir. Ki bu kibir asıldır ve fenâya ulaştırıcıdır.***

*– **Kader sırrına vâkıf olanlar** rahattadırlar. Zira, tecellilere mazhar olan varlıkların tamamıyla **“yok”***

*olduklarını, vücudları bulunmadığını; bütün görülen ve algılanan şeylerde **zâhir olanın Hak olduğunu bilirler!..** Bu istirahatleri, denizde kaybolan dalganın istirahati gibidir.*

* * *

Hâce Abdurrahman Câmi;

*− Afiyet odur ki, **"sen"**liğinden kurtulmuş olasın!.. Sonra, ister bir bucakta otur, istersen halk içinde ol!..*

***− Zâtî muhabbet, sebepsiz** (beklentisiz) **muhabbettir!..** O muhabbet ki, lütuf gördüğünde sevsin, kahır gördüğünde terk edip gitsin, Zâtî muhabbet değildir!..*

Gizli, ayân hep SEN imişsin, "ben" gâfil;
Gönül ve can SEN imişsin, "ben" gâfil;
Cihanda senden nişan aradım;
Meğer cümle cihan SEN imişsin; "ben" gâfil!..

***− Kâinat kitabı**nı yaprak yaprak aradım; **Zât-ı Hakk'tan ve şuûnundan** (fiilerinden) **gayrı** bir şey görmedim, okumadım!..*

Hak vücudu bir deryadır, artmaz, eksilmez. Yüzündeki dalgalar ise her an değişir. Âlem, bu dalgalardır!.. İki zaman değil, iki anda bile bâkî değildir.

Ne vakte kadar cisimlerden, ölçülerden, yönlerden söz edeceksin?.. *Daha mı maddeden, hayvandan ve nebatlardan bahsedeceksin?..*

Zâtlar yoktur, bir **TEK ZÂT** *vardır!.. Çokluk vehmi,* ***O'nun şuûn ve özelliklerinden doğmadır...***

– Cümle âlem hayaldir; amma hayalde hakikat görüntüleri her an ve ebeden cilve göstermektedir!..

*– Kevn-i mekânda **TEK NÛR**'dan başka bir şey yoktur. Bu **NÛR**, zuhurlarda zâhir olmaktadır. **Hak, NÛR'dur; ve zuhurları âlemlerdir!..** Tevhid budur, ötesi gururdur!..*

*– **Ben, "HİÇ"im!.. Hiçten de öteyim!.. "HİÇ"** olandan, hiçlikten başka ne meydana gelebilir?.. Hakikatler esrarından söz etsem, **"ben"**im lâfızdan gayrı neyim var ki?..*

*– **Hakk'ın mahiyeti** vücuddan ibarettir!.. **O'nun vücudunda tenezzül, tagayyür** (dönüşme)**, tebeddül** (değişme) **ve tekâsür** (çoğalma) **yoktur!..** İlmin ve şuurun ihâtasından hariçtir!..*

*– Ne mutlu şu kimseye ki, **"bâtın"** ve **"zuhur"** âleminin dışındadır!..*

*– Asla **cüzü küllden ayrı** bilme; ve asla mukayyede (kayıtlıya) düşüp **mutlaktan kalma!***

*– Sonra şuur, **Esmâ**'sının kemâlinden ötürü, harekete gelerek tahakkuk ve zuhura meyl etti.*

* * *

Değerli okurlarım;

Bu bölümde size **"Nakşıbendî"** silsilesi içinde yetişmiş çok değerli, bir kısım evliyaullâh'tan çeşitli açıklamalar naklettim.

Bu açıklamalar, hassasiyetle tetkik edildiği zaman şu görülecektir: **Gavs-ı Â'zâm Abdülkâdir Geylânî** hazretlerinin bize ışık tuttuğu gerçekler ile, **"Nakşıbendî"** silsilesi içinde yetişmiş olan

muhterem zevâtı kirâmın işaretleri hep aynı **tek gerçekten** söz etmektedir!

- “ALLÂH Adıyla İşaret Edilen”, TEK vücud sahibidir!.. “Gayrı” kavramından da söz edilemez!..

- Sanki, “ALLÂH”tan ayrı varlıklarmış gibi algıladığımız her şey, vehim ve hayalin bize var kabul ettirdiği şeylerdir.

- Varlığını düşündüğümüz ve müşahede ettiğimiz her şey, “ALLÂH İsmiyle İşaret Olunan”ın ilmindeki, “ilmî sûretlerden” başka bir şey değildir!

- Bütün bu gerçeklerin açık seçik ortaya çıkabilmesi için yapılacak yegâne şey, Hz. Rasûlullâh (aleyhisselâm)’ın bildirdiği şekilde çalışmalar yapmak suretiyle; var kabul edilen “benliği” terk etmektir.

Bu kitaptaki son sözümüz şöyle olsun:

Dünya’da yaşarken **“HAKİKAT”**e ermeyi hedeflemiş, bu gaye ile çeşitli yollardan birinde yürüyüp, çalışmalar yapan değerli kardeşlerimizi saygı ile selâmlar; **“gayrılık”** kavramından; hele hele birbirimize gayrılık gözüyle bakmaktan en tez zamanda arınmayı niyaz ederim.

Ahmed HULÛSİ
10.9.1991
ANTALYA

SIRRA ERENLERİN MISRALARI ARASINDA

Aşikârdır Zât-ı Hak, görmeyi bir dilesen!..
"BEN"liğidir var olan, adını bilebilsen!..
Düşünürsün ki varsın, oysa bu varsayımın…
Zât-ı Hakk'tır varlığın, "NEFS"ini görebilsen!..
AHMED HULÛSİ

Bahr-i vahdet kaplamıştır kâffe-i mahlûka bak
BİRliği görmek dilersen cümle-i mevcuda bak
İnd-i Sâni'de bütün mahlûk TEK bir NOKTAdır
Kâinatın cümlesi bu, NOKTAda bir NÜKTEdir
NOKTA*dan* **AŞK** *zâv-ı şems-âsa edüp kendin âyân*

Maksâd-i tekvin-i âlem, **AŞK** *imiş oldu beyan*

Aşkıdır insana, kâmil namını tevcih eden
Aşkıdır insanı, terk-i cennete teşvik eden

Aşktır rüsva eden nefsin tekebbür tavrını
Aşktır ihsan eden umman-ı feyzin gavrını

Ehl-i aşkın gam-küsari bil ki çeşmi yaşıdır
Bu sebepten âşıkın gam, muhterem yoldaşıdır

Hasret-i mâşuk, **Ken'an** *âşıki giryân eden*
Fırkat-i cânândır ancak kalbleri suzan eden

KEN'AN RİFÂÎ

Sana insan, zaman, kâinat âşık
BİR*sin büyüksün ulu Subhan*
Seni tavsife değil lâyık
Cümle **SEN***sin,* **Zât***'ın kâmilde pinhan*

Bülbül öter, dağlar iner, su çağlar,
Aşk hayran, âşık giryan, mazlum ağlar
Güler mâşuk, âşık hem yanar parlar
Cümlenin hâli **SEN***den, ulu Rahmân*

İns-ü can cümle mevcud, bir alettir
İşleyen **SEN***sin, bunlar bir âyettir*
Görünen SIFATINdan ibarettir,
Ayinen her şey, inkâra yok iman

Bilen, hem söyleyen, hem işleyen
SEN*sin el-***Hak***, cümleden* **BİR** *görünen*
Ken'an*'da da daim* **Allâh** *var, diyen*

SENsin ***Allâh****, sensin ancak bi-gümân*

KEN'AN RİFÂÎ

Ey mir'at-ı mücella, ben **SEN** *imişsin;*
SEN'in kendin seyrettiğin yer hep ben imişsin!
Kesret ile vahdet dediğim hep **SEN** *imişsin,*
Sanırken beni ben, meğer hep **SEN** *imişsin!*
Tam kendimden kendime yol buldum derken,
Urûc eden, Mir'âcda erilen **Zât** *hep* **SEN** *imişsin!*

MÜBECCEL SÖNMEZ

Çok basite indirip en zoru sordun!
Hangi müşkül olsa üstünde durdun...
Gönül saatlerini hep **BİR***e kurdun,*
Fikir oklarıyla hedefi buldun!
CÂMİ*'de* ***sâf*** *olup namaza durduk...*
İmamımız **SEN** *oldun, Cuma'yı kıldık..*
Eğilip "dal" olduk, haddimiz bildik;
"Mim" *harfi gereği secdeyi bulduk!*
Öğretip gösterdi ne varsa **Biz***de...*
Gözde ayrı olsak da hep **"BİR"***iz* **"öz"***de*
Duam, bu bilgiler kalmasın sözde;
Aşk *ile diyelim* **"öz"***deyiz* **"öz"***de!*

AYŞEGÜL KAYTAZ

Aşk imamdır bize, gönül cemaat,
Kıblemiz **DOST** *yüzü, daimdir salât*

Gönül secde kılur **DOST** *mihrabında*
Yüzün yere vurup kılur münacaat
Beş namaz tertibi bir vakte geldi
Beş bölük olu ben kim kıla tâat
Şeriat der sakın şartı bırakma
Şart ol kişiye kim ede hıyanet
Doğruluk bekleyen dost eşiğinde
Gümânsız ol bulur ilâhî devlet
Bir kimse dinine hilaf demeziz
Din tamam olucak doğar muhabbet
Dost *yüzün görücek şirk yağmalardı*
Onun için kapıda kaldı şeriat
Yunus *öyle esirdir* **Dost** *eşiğinde*
Diyeler, kurtulmaya ezel-ebed

YUNUS EMRE

Sensin bize bizden yakın, görünmezsin hicap nedir?..
Çün aybı yok görklü yüzün, üzerinde nikab nedir?
Sen eyittin Ey Padişah, "Yehdillâhu limen yeşa"…
Şerikin yok hâşâ, suçlu kimdir, ikab nedir?
Rahimdürür senin adın, Rahimliğin bize dedin,
Mürşidlerin müjdeledi, "lâ taknatu" hitap nedir?
Kani bu mülk sultanı, bu ten ise kani canı,
Bu göz görmek diler anı, bu mebdeü mead nedir?
Yunus *bu göz anı görmez, görenler hod haber vermez*
Bu menzile akıl ermez, bu koyduğun SERAP nedir?

YUNUS EMRE

İlim, ilim bilmektir; ilim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsin; ya nice okumaktır!
İlim okumadan murat, kişi Hakk'ı bilmektir.
Çün okuyup bilmezsin, ha bir kuru emektir!..
Okudum bildim deme, çok tâat kıldım deme;
Eğer Hakk'ı bilmezsen, bu kuru laf etmektir!
Yirmi sekiz hece, okursun uçtan uca!
Sen **"elif"** *dersin hoca, mânâsı ne demektir?*
Yunus Emre *der, hoca, gerekse ver yüzümce*
Cümlesinin yekreği, BİR gönüle girmektir!..

YUNUS EMRE

Gerçek âşık oldun ise, cihan nakşı nendir senin?
DOST *aynasın baktın ise, suret nakşı nendir senin?*
Humhane ile puthane, mescit olmuş gerçek cane,
Gel işin verme ziyane, yalancılık nendir senin?
Sen, senliğin terkin urgil, gel o dine gönül vergil;
Yele ver menzile ergil, geri kalan nendir senin?
Yeyip yedir gel fakire, eksilirse **Allâh** *vere*
Bir gün tenin yere gire, arta kalan nendir senin?
Gör, göç yolundan kamusun, terk et bu dünya kaygısın
Kogil bu fâni sevgisin, âşık olan nendir senin?
Gel gidelim **DOST***'tan yana, nedir cevabın çün bana,*
Ne seversin bu dünyayı, söyle cihan nendir senin?
Yunus *al aşk bâdesinden, kat'i iksir olmuş gibi*
Bir hod iken erdin Hakk'a, ayrık olmak nendir senin?

YUNUS EMRE

Canlar CAN'ını buldum, bu canım yağma olsun,
Assı ziyandan geçtim, bu dükkanım yağma olsun!
Ben, benliğimden geçtim, gözüm hicabın açtım,
DOST *vaslına eriştim, gümânım yağma olsun,*
Ben'den benliğim gitti, hep mülkümü DOST tuttu,
Lâ mekâna kavm oldum, mekânım yağma olsun

Taalluktan üzüştüm, ol **DOST***'tan yana uçtum*
Aşk divanına düştüm, divanım yağma olsun!..
İKİLİKTEN *usandım,* **BİR***lik hanına kandım,*
Derdi şarabın içtim, dermanım yağma olsun!
Varlık, çün sefer kıldı, **DOST** *ondan bize geldi,*
Viran gönül **Nûr** *oldu, cihanım yağma olsun!*
Geçtüm bitmez sağnıçtan, usandum yazu kıştan,
Bostanlar başın buldum, bostanım yağma olsun!
Yunus *ne hoş demişsin, balu şeker yemişsin,*
Ballar balını buldum, kovanım yağma olsun!
YUNUS EMRE

Hakikat *bir denizdir,* **şeriat** *onda gemi*
Çokları gemiden çıkıp denize dalmadılar!
Hakikat erenlerin şerr ile bilmediler
Hakikat diriliğine çün riya demediler
Çoklar gelmiş kapıya, şeriat tutmuş durur;
İçeriye girip de ne vardır bilmediler!
Dört kitabı şerh eden, hakikatte âsidir;
Zira tefsir okuyup, mânâsın bilmediler!..
Şeriat oğlanları, bahsedip dâvâ kılur;

Hakikat erenleri, davaya girmediler!

Ödünü sıdır, *eğer bu yolda girdin ise,*
Ödünü sıdırmayan, *bu yola gelmediler.*
Yunus *nefsin öldür bu yola geldin ise;*
Nefsin öldürmeyen, bu demi bulmadılar.

YUNUS EMRE

İster idim **Allâh**'*ı buldum ise ne oldu?*
Ağlar idim dünü gün, güldüm ise ne oldu?
Erenler meclisinde, ben pâre gül idim,
Açıldım el geldim, soldum ise ne oldu?
Danişmentle âlimin, medresede bulduğun,
Ben harabat içinde buldum ise ne oldu?
Erenler meydanında yuvarlanır top idim,
Padişah çevganında kaldım ise ne oldu?
İşit Yunus'u işit, yine derviş oldu o,
Erenlerin mânâsına, daldım ise ne oldu?

YUNUS EMRE

Yanmayınca **AŞK** *od'una, kimse cânân mı bulur,*
Varlığından geçmeyince, *gizli pinhan mı bulur!*
Gece gündüz gözyaşıyla zaru giran olmayınca
Bahri aşka dalmayınca, dürrü mercan mı bulur!

"Len tenâlü birre hatta tünfikü" dedi Huda
Sevdiğinden geçmeyince kişi, Sultan mı bulur!
Kaali kıylden geçmeyince, kimse hâle ermedi

Yırtmadan **BENLİK** *hicabın, kimse irfan mı bulur,*
Bu tarikat potasından, sızuban kâl olmayan,
Ta'nı zulmette kalanlar Nûr'u Yezdan mı bulur?
Bırakıp davayı Yunus, âşıka mânâ gerek
Başını top etmeyenler yolda, meydan mı bulur?

YUNUS EMRE

Seversem ben seni candan içeri
Yolum geçmez bu erkandan içeri
Nereye bakarsam dopdolusun
Seni kanda koyam benden içeri
O bir dilber durur yoktur nişanı
Nişan olur mu nişandan içeri
Beni bende demen, bende değilem
Bir **BEN** *vardır bende benden içeri!*
Tecelliden nasip erdi kimine
Kiminin kamusudur bundan içeri
Kime didar gününden şule değse
Anın şulesi var günden içeri!

Şeriat tarikat yoldur varana
Hakikat meyvesi, andan içeri
Süleyman kuş dilin bilir derler
Süleyman var Süleyman'dan içeri
Unuttum din diyanet kaldı benden
Bu ne mezhep durur, dinden içeri
Dinin terk edenin küfürdür işi,
Bu ne küfürdür, imandan içeri

Miskin **Yunus** *gözü tuş oldu sana*
Kapında bir kuldur, Sultandan içeri
YUNUS EMRE

Şeriatın gemidir, Hakikat deryasıdır
Hakikatin kâfiri, şeriatın evliyasıdır
YUNUS EMRE

Be hey kardeş Hakk'ı bulam mı dersin,
Hakk'a yarar amel işlemeyince
Tarikat sırrına erem mi dersin,
Kâmil mürşid sana söylemeyince.

Özenirsen kardaş, tevhide özen
Tevhiddir nefsinin kâl'asın bozan
Hiç kendi kendine kaynar mı kazan
Çevre yanın ateş eylemeyince
Değme kişi gönül evin düzemez
Hakk'ın takdirini kimse bozamaz.
Tarikat ummandır dalıp yüzemez
Aşkın deryasını boylamayınca
Aşkım galip geldi yüreğim harlar
Aşık olan ar-ı namusu neyler
Be hey **Yunus** *sana söyleme derler*
Ya ben öleyim mi söylemeyince.
YUNUS EMRE

Bir kez gönül yıktın ise
Bu kıldığın namaz değil.
Yetmiş iki millet dahi
Elin yüzün yumaz değil.
Yol oldur ki doğru vara
Göz oldur ki Hakk'ı göre
Er oldur alçakta dura
Yüceden bakan göz değil.

YUNUS EMRE

Bana namaz kılmaz diyen, ben kılarım namazımı
Kılar isem kılmaz isem **Allâh** *bilir niyazımı*
Hakk'tan artık kimse bilmez, kâfir müslim kimdir
Ben kılarım namazımı, Hak geçirirse nazımı

YUNUS EMRE

Dervişlik olaydı tac ile hırka
Biz dahi alırdık otuza kırka

YUNUS EMRE

Ete-kemiğe büründüm
Yunus diye göründüm

YUNUS EMRE

Âşık kendiliğinden kıyar mı bu tatlı cana
Hele ben dost yoluna cana kıyarım kime ne
Can verir âşık olurum, aşk ile Dost bulurum

Mansur gibi Hak yoluna, berdar olurum kime ne

Oruç, namaz, haccu zekât, zühd ü tâat kadru berat

Ben bunların hepsini aşka veririm kime ne,

İsterim aşkta pişesin, fikrederim endişesin

Ben burda namus şişesin taşa çalarım kime ne

Ar u namus verdim yele, melâmetlik aldım ele

Aşk ile girdim ben yola, ben giderim kime ne

Âşıkım diyen canların, nişanı vardır onların

Giyip melâmet hırkasın, âşık olurum kime ne?

YUNUS EMRE

Zahidliği zanneyler idim hoş hüner amma
Aşk gibi hüner yok imiş insana münasip!
Yağmalasa hep varımı aşk, zerre komasa
Ansız olamaz çün kişi, irfana münasip
Zikreyle heman leylü nehar durma çalış ki
DOST vaslı olur zakir-i hayrana münasip
Kuddûsi'ye derler ki, niçin uzlet edersin
Oldur ki firar âşıkı cânâna münasip.

AHMED KUDDÛSİ

Sen, sende gözet Hakk'ı heman gezme yabanda
Kendinde iken, sen onu gayride ararsın
Na ehle sakın derdini bildirme hazer kıl,
Pes şişei esrarını destinle kırarsın
Divane gönül kadrini var şöylece bil kim

Kuddûsi'yi sedef, sen anın içindeki dürsün!

AHMED KUDDÛSİ

Sülûk ahvalini sâlik, yola gidip gelenden sor
Eğer dalgıç olam dersen, bu deryaya dalandan sor!
Tarikat sırrını sorma muhaddisten, müderristen;
Hakikat ilmini dersi Huda'sından alana sor!
Bilmez ehli zâhir, ehli bâtın bildiğin zinhar;
Sorar isen anı ayn-el yakîn Hakk'ı bilenden sor!
Bu bir ilmi ledünnî kim, bilen dimez diyen bilmez,
Bilür ârif bu ilmi kim, yürü anı menenden sor!
Bu Kuddûsî'leyin cahil müdai çoktur zira
Visalin tarzını, mürşid olup vâsıl olandan sor.

AHMED KUDDÛSİ

Hak ilminde bu âlem, bir nüsha imiş ancak;
Ol nüshada bu adem, bir nokta imiş ancak!
Ol noktada gizlidir nice nice bin derya
Bu âlem o deryadan bir katre imiş ancak!
Ademliğini her kim bulduysa odur Âdem
Yoksa görünen sûret bir gölge imiş ancak!
Kim ol deme buldu yol, vasletti Niyazi ol
NACI denilen fırka, bu zümre imiş ancak.

NİYAZİ MISRÎ

Derman aradım derdime, derdim bana derman imiş,
Bürhan aradım aslıma, aslım bana bürhan imiş!

Sağı solu gözler idim; **DOST** *yüzün görsem deyu,*
Ben taşrada arar idim, ol can içinde **CAN** *imiş!*
Öyle sanırdım, ayrıyem; **DOST** *ayrıdır, ben gayrıyem*
Benden görüp işiteni, bildim ki ol cânân imiş!
Savm-u salât-ı hac ile sanma biter zahid işin,
İNSAN-I KÂMİL *olmaya, lazım olan irfan imiş...*
Mürşid gerektir bildire; Hakk'ı sana **hakk-el yakîn**
Mürşidi olmayanların bildikleri gümân imiş
Her mürşide dil verme kim yolunu sarpa uğratır
Mürşidi kâmil olanın yolu gayet âsân imiş.
İşit Niyazi'nin sözün, bir nesne örtmez Hak yüzün
Hakk'tan açık bir nesne yok, gözsüzlere görülmezmiş!
NİYAZİ MISRÎ

Nâdânı terk etmeden yârânı arzularsın
Hayvanı sen geçmeden, insanı arzularsın.
Men ârefe nefsehû, fakat ârefe rabbehû
Nefsini sen bilmeden, sübhanı arzularsın
Sen bu evin kapısın, henüz bulup açmadan
İçindeki kenz'i biyanı arzularsın.
Dağlar gibi kuşatmış BENLİK günahı seni
Günahını bilmeden, gufranı arzularsan.
Cevizin yeşil kabını yemekle tat bulunmaz
Zâhir ile ey fâkih Kurân'ı arzularsın
Şerbeti sen içmeden sarhoş-u mest olmadan
Nice Hakk'ın emrine fermanı arzularsın.
Gurbetliğe düşmeden mihnete sataşmadan
Kebap olup pişmeden püryanı arzularsın.

NİYAZİ MISRÎ

Canını terk etmeden
Cânânı arzularsın,
Zünnarını kesmeden
Iymanı arzularsın.
Karıncalar gibi sen,
Ufak ufak yürürsün,
Meleklerden ileri
Seyranı arzularsın.

Var Niyazi yürü
Atma okun ileri
Derdiyle kul olmadan
Sultanı arzularsın.

NİYAZİ MISRÎ

Zât-ı Hakk'ta mahrem-i irfan olan anlar bizi,
İlm-i sırda bahri bipâyan olan anlar bizi.
Bu fenâ gülzarına bülbül olanlar anlamaz
Vechi bâkî hüsnüne hayran olan anlar bizi
Dünye-vü-ukbâyı tamir eylemekten geçmişiz
Her taraftan yıkılıp viran olan anlar biz.
Biz şol abdalız, bıraktık eğnimizden şalımız
Varlığından soyunup uryân olan anlar bizi.
Kahr-u lütfu şey-i vâhid bilmeyen çekti azap
Ol azaptan kurtulup Sultan olan anlar bizi
Zahide ayık dururken anlamazsın sen bizi

Cür'ayı sâfi içip mestan olan anlar bizi
Arifin her bir sözünü duymayı insan gerek
Bu cihanda sanma ki hayvan olan anlar bizi
Ey Niyazi katremiz deryaya saldık biz bugün,
Katre nice anlasın umman olan anlar bizi.

NİYAZİ MISRÎ

Sağ ü solu gözler idim
Dost yüzünü görsen deyü
Ben taşrada arar idim,
Ol can içinden cânân imiş.

Savm-u salât-ı hac ile
Sanma biter zahid işin
İnsan-ı kâmil olmaya
Lazım olan irfan imiş.

Nerden gelir yolun senin
Ya nereye varır menzilin
Nerden gelip gittiğini
Anlamayan hayvan imiş.

İşit Niyazi'nin sözün
Bir nesne örtmez hak yüzün
Hakk'tan ayân bir nesne yok,
Gözsüzlere pinhan imiş.

NİYAZİ MISRÎ

Şehr-i hakikattır adı Hak sırrını anda kodu,
Ol sırra vâkıf olanı Hak eyledi mihmân kamu.

Olmaz onlarda fesat Buğz-u kibr-ü inad,
Cümle biliş, yok asla yad birbirine ihvan kamu.
Özleri canlardan aziz sözleri baldan leziz,
Yok anda sen, ben, siz, biz birlikte yeksan kamu.
Şehre mürsel gelmedi anları davet kılmadı,
Anlar yolu yanılmadı evsafları Kur'ân kamu.
Hak mezhebi mezhepleri, deryayı zât meşrepleri,
Hâsıl kamu matlapları kadr içredir her an kamu.
Yoktur onlarda ihtilaf günden ayandır bi-hilaf,
Her işleri hakka mûzaf ruh eylemiş yezdan kamu.
Terk eylemişler kıyl-ü kal lâl olmuş onlara bu dil
Her hâlleri Hakk'a delil hep mazhar-ı Rahmân kamu.
Dünyaya anlar gelmedi geldiyse de eylenmedi
Şeytan onları görmedi anda olan pinhan kamu
Ana girerse bir kişi gider gönülden teşvişi
Başına bu devlet kuşu konar olur sultan kamu
Her kim ki ol şehre gelir her korkudan azad olur,
Yollarda bellerde kalır dev ve peri şeytan kamu.
Dâr-ül emandır ol şehir lâkin girer yüz binde bir
Sanma ana dâhil olur Hur-u melek Rıdvan kamu
Ehline anlar bellidir zira bilir bir ellidir,
Her birisi ahsen sıfat her müşkile bürhan kamu.
Var semme vechullâhı bul tâ görüne sana bu yol
Senden sana eyler seter kim edesin seyran kamu
Candan riyâzatı ta'ab çeksin anı edip talep
Olur riyâzatın sonu dertlerine derman kamu.
Gel tende koma canını âlâya çık bul kânını
Lâyık mıdır insana kim yer ola zindan kamu.

Tut Niyazi'nin sözün bunda aç gör can gözün,
Bir gün gidersin ansızın görmez seni giryan kamu
Var ol hakikat şehrine er anda hakikat sırrına,
Dolsun senin de gönlüne derya olup irfan kamu.

NİYAZİ MISRÎ

Çünkü bildin müminin kalbinde beytullâh var
Niçin izzet etmedin ol evde ki Allâh var
Her ne var Âdem'de var Âdem'den iste Hakk'ı sen
Olma iblis-i şâki **Ademde sırrullâh var**
Pes ene-i hak defterinden al sebk ey zât-ı hak
Dem be-dem bâtıl tasavvur etme Hakkullâh var
Yılda bir kez hac olursa Kâbe'de ey hacegân
Gir gönüller kâbesine nice haccullâh var.
Zahidin dilinde zikri var ise çün lâ ilâhe
Âşıkı sâdıkların kalbinde illâllâh var.
Pehlivandır sol kişi ki nefsini katleyledi
Hep erenler meclisinde ana eyvAllâh var
Kimseye ta'netme ey dil sırrı Hakk'a vâkıf ol
Cümle eşya nûr-u haktır sanma gayrullâh var
Kenz-i mahfidir hakikat ey Nesimi ebsem ol
Sırrını fâş etme bu yolda çok gümrâh var

NESİMİ

Dil penâh-ı Kibriyâ'dır yıkma gönlün kimsenin,
Genç-i esrar-ı Hüda'dır yıkma gönlün kimsenin.
Zât-ı kudretle yapılmış Sun-i Mevlâdır gönül

Mülk-ü Hak dâr-ül bekadır yıkma gönlün kimsenin.
Kalb-ı mümin beyt-i Rahmân Haccı ekber andadır,
Secdegâh-I Mustafa'dır yıkma gönlün kimsenin.
Ey Nesimi kendi vahdat hanesidir bu gönül
Cilvegâh-ı evliyadır yıkma gönlün kimsenin.

NESİMİ

Bende sığar iki cihan, ben bu cihana sığmazsam;
Cevheri lâ mekân benem, kevnü mekâna sığmazsam!
Arşı ferşi kâf'u nun, bende bulundu cümle çün;
Kes sözüni uzatma kim şerhü beyana sığmazam

Kevnü mekândır âyetüm, ZÂT'a gider bidayetüm;
Sen bu nişan ile beni bil, ki nişana sığmasam!
Kimse gümânu zann ile, olmadı Hak ile biliş;
Hakk'ı bilen bilür ki, ben zannı gümâna sığmazam!
Sûrete bâhu maniyi, sûret içinde tanı kim;
Cism ile can BENem velî, cismü cana sığmazam!
Hem sedefem hem incüyem, Haşru sırat esenciyim
Bunca kumaşa raht ile, ben bu dükkana sığmazam!
Genç-i nihan benem ben, uş, yani iyan benem ben uş;
Cevheri kân benem ben uş, bahre ve kane sığmazam!
Gerçi muhiti a'zamem âdem adumdur âdemem,
Dâr ile kün fe kân benem, ben de mekâna sığmazem!
Can ile hemcihan benem, dehr ile hemzaman benem,
Gör bu lâtifeyi kim, ben dehrü zemana sığmazam!
Encüm ile felek benem, vahyi bilen melek benem,
Çek dilünü ve ebsem ol, ben bu lisana sığmazam!

Zerre benem, güneş benem, çâr ile pencü şeş benem
Sûreti gör, beyan ile bil kim ben bu sana sığmazam!
Zât ileyem sıfat ile, Kadr ileyim Berat ile;
Gül şekerim nebat ile, beste dehana sığmazam!
Nar benem, şecer benem, Arş'e çıkan Hacer benem,
Gör bu adın zebanesin, ben bu zebana sığmazam!
Şems benem, kamer benem, şehd benem, şeker benem;
Ruhi revan bağışlarım, ruhi revana sığmazam!
Gerçi bugün Nesimi'yem Haşimi'yem Kureyşi'yem;
Bundan uludur âyetim, âyetü şana sığmazam!

NESİMİ

Ben tende canım, hem canda cânân
Sûrette kulum, mânâda sultan
Fer içre görüp sanma ki ferim
Aslıma aslım, el'An kemâkân
Zât ile zâttan zât ile daim
Esmâ yüzünden göründüm insan
Şeklimde zâtım her kim ki görmez
Can gözü yoktur kördür o nâdan.

CEMÂLEDDİN UŞŞAKİ

Eyâ nakşı ko, nakkaşı ara bul
Onunla dopdoludur hep, ara bul!
Ne kim var birini bigâne sanma
Bu eşyanın kamûsun, aşina bul!

Bakagör bir göz ile cümle şey'e
Görünende ne ağ-u ne kara bul

Verip Hakk'a her işi, çık aradan
Yürü sen de ne havf-u ne rica bul!
Edip kahr ile lütfu şey'i vâhid
Ne sen sende sefa ve ne cefa bul

CEMÂLEDDİN UŞŞAKİ

Şimdi irfan vaktidir,
Takvaya hâcet kalmadı
Zevk-i vicdan vaktidir,
Feryada hâcet kalmadı.
Ehli vahdetten alanlar
İlmi tevhid dersini
Gizli irfan buldular,
Fetvaya hâcet kalmadı.
Hamdülillâh sofiya
Aydık müsemmadan haber
Zâtı mazhardır gönül
Esmâya hâcet kalmadı.
Etti şems-i ehadiyet
Burc-u vahdetten tulû
Leyl-i firkat zâli oldu
Ay'a hâcet kalmadı.
Hakk'ın feyzi âleme
Düpdüzdür anlar isen,
Bu görünen mevcudat

Bir yüzdür anlar isen
Enbiyânın geldiği,
Dört kitabın indiği,
Her lisanın dediği,
Bir sözdür anlar isen.
Hak vechini görmeye
Gözü dönmüş Âdeme
Bu âyinede âlem
Bir tozdur anlar isen.

GAYBÎ

Ol bir ile bir oldu
Cümle âleme dolan
Böyle sultanlık kılan
Kulluk kılası değil
Erişmeyen vahdete
Vahdetteki lezzete
Girerse de cennete
Lezzet bulası değil

Dost iline girmeyen
Varın dosta vermeyen
Hakk'ı burda görmeyen
Yarın göresi değil!..
İkiliği silmeyen
Hakk'ı burda bulmayan
Gaybi kendin bilmeyen
Rabbin bilesi değil.

GAYBÎ

Hak nazar etse kuluna
Kendözünü üryan görür,
Mânâ yüzünden ol kişi
Kendözünü hayran görür.
Eğer âbid eğer zahid
Bu tevhidi anlamazlar
Dost Zâtına mazhar düşen,
Kendözünü insan görür.
Şeş cihetin perdesinden,
Geçen ârif söyler bunu.
Bu menzile erşenlere,
Kendözünü umman görür.

Aşk ile başım hoşdürür,
Kande varsam yoldaş dürür.
Yıl on iki ay sarhoş dürür
Aşk meyin içti canımız.
Mûti olduk aşk hâline
Bakmadık dünya malına
Girdik erenler yoluna
Dürüst oldu imanımız.

GAYBÎ

Düşü düşüp aldanma
Kendin hayrete salma
Hakk'tan gayrı ne vardır

Tâbire muhtaç ola?

Sana âlem görünen
Hakikatte Allâh'tır!
Allâh birdir vAllâhi
Sanmaki birkaç ola!

Bu sözlerin meâli
Kişi kendin bilmektir
Kendi kendin bilene
Hakikat mir'âc ola

"Hak" denilen özündür!
Özündeki sözündür
Gaybi özün bilene
Rubûbiyet tâc ola!

GAYBÎ

Ey benim ile yâr olup şeyhe giden gelsin beri,
Varlıktan terk eyleyip can terk eden gelsin beri.
Gevher canın maksududur can maksudun Mansur'udur.
Maksut için Mansur'leyin berdâr olan gelsin beri.
Ermek dilersen maksuda çok hizmet eyle mürşide,
Sen senliğinden geçedur didar gören gelsin beri.

YUNUS EMRE

Bu aşk bir bahri ummandır
Buna hadd-ü kenar olmaz
Delilim sırr-ı Kurân'dır
Bunu bilene de âr olmaz

Süre geldin ezeliden
Pîrim Muhammed Ali'den
Şarab-ı lâyezâliden
İçenlerde humar olmaz.
Eğer âşık isen yâre
Sakın aldanma ağyâre
Düş İbrahim gibi nâre
Bu gülşenlerde yanar olmaz!
Kıyamazsan başa cana
Uzak durma girme meydana
Bu meydanda nice başlar
Kesilir hiç soran olmaz!
Hak ile hâk olanlara
Kendi özün bilenlere
Dost yolunda ölenlere
Kan bahası dinar olmaz.
Bak şu Mansur'un işine
Halkı üşürmüş başına
Ene-l Hakk'ın firaşına
Düşenlere timar olmaz.
Seyfullâh sözünde mesttir
Şeyhinden aldığı desttir
Divane-ra kalem nisttir
Ne söylese kanar olmaz.

SEYYİD NİZAMOĞLU

Bilmek istersen seni,
Can içre ara canı.

Geç canından bul anı
Sen seni bil sen seni.
  Kim bildi Efâlini
  Ol gördü sıfatını
  Anda gördü zâtını
  Sen seni bil sen seni.
Görünen sıfatındır
Anı gören Zâtındır
Gayrı ne hâcâtındır,
Sen seni bil sen seni
  Kim hayrete vardı
  Nûra mustağrak oldu
  Tevhid-i zâtı buldu
  Sen seni bil sen seni
Bayram özü bildi
Bileni anda buldu
Bulan ol kendi oldu
Sen seni bil sen seni.

HACI BAYRAM VELİ

Hararet nârdadır sacda değildir,
Kerâmet baştadır tac'da değildir
Her ne arar isen, kendinde ara
Kudüs'te Mekke'de Hac'da değil.
  Sakın ol kimsenin gönlünü yıkma
  Gerçek erenlerin izinden çıkma
  Eğer adam isen ölmezsin korkma
  Aşığı kurt yemez uc'da değildir.

HACI BEKTAŞ VELİ

Maksut cihane gelmekten
Kişi Rabb'in bilmek imiş.
Rabbini bilmekten murat
Evliyasın bulmak imiş.
Onun ile olur devlet
Onu beyan kılar âyet
Hakk'a yalvarmaktan murat
Gerçeğe yol varmak imiş
Bulmak değil imiş, bilmek
Bilmek değil imiş, bulmak
Evliyaya gönül vermek
Rengine boyanmak imiş.
Bunlardır Hakk'ı bilen
Gayrısı yalandır yalan
Dervişlikten murat olan
Küllîyen yok olmak imiş
Kaygusuz aşk pervanesi
Oldu Hakk'ın divânesi
Ehl'i aşkın sermayesi
Aşk od'una yanmak imiş.

KAYGUSUZ ABDAL

Evliyaya eğri bakma
Kevn-ü mekân elindedir
Mülke hüküm süren odur

İki cihan elindedir.

Sen anı söyle sanırsın
Sencileyin bir Âdemdir
Evliyanın sırrı vardır
Gizli ayân elindedir.

Hak zâtıyla sıfatıyla
Tecelli eyledi onda
Varlığı Hak varlığıdır
Emr-i subhan elindedir.

Kaygusuz eder bu ilmi
Okudum anladım bildim
Bütün âlemlerin hükmü
Kâmil insan elindedir.

KAYGUSUZ ABDAL

Seyrimde bir şehre vardım
Gördüm sarayı güldür gül
Sultanımın tâcı tahtı
Bağı divarı güldür gül.

Gül alırlar gül satarlar
Gülden terazi tutarlar
Gülü gül ile tartarlar,
Çarşı pazarı güldür gül.

Toprağı güldür, taşı gül
Kurusu güldür, yaşı gül
Has bahçesinin içinden
Serv-ü çınarı güldür gül.

ÜMMİ SİNAN

Bu tevhidden murat ancak
Cemâli Zât'a ermektir.
Görünen kendi Zâtıdır
Değil sanma ki gayrullâh.

Şems-i Tebriz bunu bilir
Ahad kalmaz fenâ bulur
Bu âlem külli mahvolur
Hem bâkî kalır Allâh

ŞEMSİ TEBRÎZÎ

Gören candır yine cânân yüzünü
Temâşâ kendi eder yine kendi özünü
Gören ve görünen oldur hakikat
İşiten, söyleyen oldur sözünü
Yarattı Âdemi, gör sun'u pâkin
Açık etti ol vech ile özünü
Nukuşi mâsivâdan kalbi pâk et
Tecelli edüp, arz eyler yüzünü
Dü âlemden çevirdi lâ mekâni yüz
Anın çün ayırmaz ol, Hakk'tan gözün

LÂMEKÂNİ

Ey Tâlib-i Kâbe olan
Hak bendedir Kâbe benim!
Gelsin hacc-ı ekber kılan
Hak bendedir, Kâbe benim

Kim ki kapumda kul olur
Eşiğimde Kâbe bulur!
Münkir olan mahrum kalır,
Hak bendedir, Kâbe benim!

Kim ki ziyaretim ider
Mâsum pâk olur gider
Hak emrini daim tutar
Hak bendedir, Kâbe benim

İnsaf edip ol ehl-i Hak
İnkârı ko, gel bende hak!
Hak bendedir gitme uzak!
Hak bendedir, Kâbe benim!

ŞEYH TACEDDİN

Emrahi bu dünya bir hayali ham
Az yaşa çok yaşa ölümdür encam.
Nüfuz-u ehlullâh iksir-i âzam,
Taşı cevher hâki kimya ederler.

Emrahi cehd eyle hâli hâl eyle
Kâl ehli olandan infisal eyle.
Erenleri bul da imtisal eyle
Seni de vasılı Mevlâ ederler

Mürşidi Kâmile eylersen hizmet
Riyadan kurtulur alırsın himmet
Kendisin bimezle eyleme üflet
Ârif ol mekteb-i irfane yürü

Ehlullâh yoludur râh-ı tarikat
Erişir maksuda edenler hizmet

Azizim var ise sende bir niyyet
Merd olup bu yolda merdane yürü
İlm-i ledünniden haberdar olan,
Ne incitir yılan ne söyler yalan
Bir aşka düşmeden dünyada kalan
Ukbâda menzil-i maksuda yetmez.
Emrah ne eylesin bu hayalatı
Kendinde bulmuştur Cevher-i zâtı
Makâm-ı tevhidi nefyi ispatı
Mürşidin verdiği cevaptan aldım.
Bizlere dahleden münkiri billâh
Bîhaberdir bu esrarı ne bilsin.
Zâhir-ü bâtından değildir agâh
Ağyarı fark etmez yârı ne bilsin.
Bir özge âlemdir bu bezm-i âzâm,
Bu bezme girmiş değildir âdem.
Zâtı bu esrara olmayan mahrem,
Ağyarı fark etmez yârı ne bilsin.
Elest'ten nûş eden şarab-ı aşkı
Mest olup bu dar-ı mihnetten geçer.
Okuyup anlayan kitab-ı aşkı
Tâlim-i ulûmu kesretten geçer.
Fehmeder ârif-i billâh olanlar
Bende-i mürşid-i dergâh olanlar,
Men aref sırrına agâh olanlar
Siret-pezir olur sûretten geçer.

*****

Velî olmaz kişi taşlanmayınca

Sivâ endişesi boşlanmayınca.

*****

Kerâmet kesreti savm-u salât ile bulunmaz,
Ana derler kerâmet kim baka didâra doğru.

*****

Ledün ilmi ile açılur basîret gözü kardaş,
Nazar eyler bu gözü ile gören asar doğru.

AHMED HULÛSİ KİMDİR? AMACI NEDİR?

Değerli okurum;

Ahmed Hulûsi kimdir, amacı nedir diye çok merak ediliyor...

Çok özetle anlatalım...

21 Ocak 1945 tarihinde İstanbul, Cerrahpaşa'da dünyaya gelmiş bulunan çocuğa annesi **Ahmed**, babası da **Hulûsi** adlarını koymuşlar.

18 yaşına kadar Hz. **Muhammed**'i dahi tanımayan bir zihniyetle yalnızca bir yaratıcıya inanmış ve **Din** konusundaki her sorusuna karşılık olarak **"sen bunları sorma, sadece denileni yap"** cevabını aldığı için de, hep din dışı yaşamıştır çevresindekilere göre!

Babasının vefatından üç gün sonra 10 Eylül 1963 günü annesinin ısrarıyla gittiği Cuma namazında, içine gelen bir ilhamla Din konusunu tüm derinlikleriyle araştırma kararı almış, o günden sonra beş vakit namaza başlamış ve abdestsiz dolaşmamaya karar vermiştir.

Din konusuna önce Diyanet'in yayınladığı on bir ciltlik **Sahihi Buhari** tercümesini, sonra tüm **Kütübi Sitte**'yi ve Rahmetli Elmalılı'nın **"Hak Dini"** isimli tefsirini okuyarak girmiştir. İki yıla yakın bir süre zâhir ilimleri itibarıyla olabildiğince geniş kaynakları incelemiş, yoğun riyâzatlar ve çalışmalarla kendini tasavvufa vermiş; ilk kitaplarını 1965 yılında yazdıktan sonra **kendindeki açılım ve hissedişleri** 1966 yılında yazdığı **TECELLİYÂT** isimli kitabında yayınlamıştır. Bu kitap onun 21 yaşındaki bakış açısını ve değerlendirmelerini ihtiva etmesi itibarıyla geçmiş yaşamı hakkında önemli bir değerlendirme kaynağıdır. 1965 yılında tek başına hacca gitmiş ve hayatı boyunca kendi yolunda hep tek başına yürümüştür!

Prensibi, **"Kimseye tâbi olmayın, kendi yolunuzu kendiniz çizin, Rasûlullâh öğretisi ışığıyla"** olmuştur.

1970 yılında AKŞAM Gazetesi'nde çalışırken RUH ve ruh çağırmalar konusunu incelemeye almış ve bu konuda Türkiye'de konusunda ilk ve tek kitap olan **"RUH İNSAN CİN"**i yayınlamıştır.

Kurân'daki **"dumansız ateş"** ve **"gözeneklere nüfuz eden ateş"** uyarılarının **"ışınsal enerjiye"** işaret ettiğini keşfetmesinden sonra, **Kurân**'ın işaret yollu açıklamalarını değerlendiren, bundan sonra dinsel anlatımdaki işaretlerin bilimsel karşılıklarını deşifre etmeye çalışan **Ahmed Hulûsi**, bu alanda ilk çalışmasını 1985 yılında **"İNSAN ve SIRLARI"** isimli kitabında açıklamıştır.

Daha sonraki süreçte **Kurân**'da kelimeler bazında yaptığı çalışmalarla keşfettiği gerçekleri hep çağdaş bilgilerle bütünleştirmiş; kendisini, **"DİN"** olayını, **ALLÂH** adıyla işaret edilenin tamamen entegre bir Sistem ve Düzen'i temeline oturtarak, Hz. Muhammed (AleyhisSelâm)'ın neyi anlatmak istediğini **"OKU"**maya vermiştir. Bu yolda edindiği bilgilerin bir kısmını kitapları ve internet aracılığıyla da toplumla paylaşmıştır.

İslâm Dini'ni, Kur'ân-ı Kerîm, Kütübi Sitte (altı önde gelen kitap) **hadisleri temelinde** kabul ederek inceleyen, geçmişteki ünlü tasavvuf sîmalarının çalışmalarını değerlendirerek **gereklerini yaşadıktan sonra**, bunları **günümüz ilmiyle de birleştirerek değerlendiren ve mantıksal bütünlük içinde BİR SİSTEM olarak açıklayan** **Ahmed Hulûsi**, insanların, kişiliğiyle değil, düşünceleriyle ilgilenmesini istemektedir.

Çünkü, bu alanda tek örnek Hz. Muhammed'dir!

Basit beyinler yaşamlarını, kişiliklerle ve doğal sonucu olarak dedikodu ve gıybetle tüketirlerken; gelişmiş beyinler, fikirlerle ve

düşünce dünyasının verileriyle ömürlerini değerlendirirler!

Bu nedenledir ki, **Ahmed Hulûsi** kendisini ön plana çıkartmamakta, kitaplarına 40 yıla yakın zamandır **"soyadını"** koymamaktadır; insanların şu veya bu şekilde çevresinde bir halka oluşturmaması için... Bugün dahi, görüştüğü çok az sayıda insan vardır. Bu yüzden aşırı boyutlarda tepki almasına rağmen bu konudaki tutumunu ısrarla sürdürmektedir.

Anadolu'nun beş-altı yerinde bazı kişilerin kendilerini "Ahmed Hulûsi benim" şeklinde tanıtıp, çevrelerine insanlar toplayıp, onlardan maddi menfaat toplama girişimlerini duyunca da, kitaplarına resim koymak zorunda kalmış, bu suretle söz konusu sahtekârlığı önlemiştir.

Sürekli Sarı Basın Kartı sahibi gazeteci **Ahmed Hulûsi**, bu alan dışında profesyonel olarak hiçbir işle uğraşmamış, **hiçbir teşkilat, dernek, parti, cemaat üyesi olmamıştır.** Bütün yaşamı, **çağdaş bilimler-İslâm-Tasavvuf** araştırmalarıyla devam etmiş, **kitap ve yazılarıyla, sesli ve görüntülü sohbetlerinin tamamını internet üzerinden okuyucularına ücretsiz ve tam metin olarak indirilebilir şekilde yayınlamış İLK yazardır.** Tüm düşünce ve bakış açılarıyla beklentisiz olarak apaçık ortadadır!

28 Şubat öncesi şartlar dolayısıyla, eşi **Cemile** ile önce Londra'da bir yıl yaşayan **Ahmed Hulûsi**, 1997 yılında Amerika'ya yerleşmiş ve hâlen orada yaşamını sürdürmektedir.

Mevcut bilgileri ışığında, tamamen insanlardan uzak kendi **"köy"**ünde yaşamayı tercih edip, herkese, orijinal kaynaklara göre **Rasûlullâh'ı ve Kurân'ı aracısız olarak yeniden değerlendirmeyi** tavsiye etmektedir!

Zira, Hz. **Muhammed**'in açıkladığı **SİSTEM**'e göre, **"DİN ADAMI"** diye bir sınıf asla söz konusu değildir! Her fert direkt olarak **Allâh**

Rasûlü'nü muhatap alıp **O**'na göre yaşamına yön vermek zorundadır! Tâbi olunması zorunlu tek kişi, **ALLÂH Rasûlü MUHAMMED MUSTAFA** AleyhisSelâm'dır. O'nun dışındaki tüm kişiler istişari mahiyetteki kişilerdir ve yorumları kimseyi bağlamaz!

Herkes yalnızca **Allâh Rasûlü** ve **KUR'ÂN** bildirilerinden mesûldür! Bunun dışında kalan tüm veriler kişilerin göresel yorumlarıdır ve kimseyi **BAĞLAMAZ!**

İşte bu bakışı dolayısıyla da **Ahmed Hulûsi** insanların kendi çevresinde toplanmasını veya kendisine tâbi olmasını kesinlikle istememektedir. Anlattıklarının sorgulanmasını, araştırılmasını tavsiye etmektedir. Bana inanmayın, yazdıklarımın doğruluğunu araştırın, demektedir!.. Bu yüzden de insanlardan uzak yaşamayı tercih etmektedir.

Bu bakışı dolayısıyladır ki, Ahmed Hulûsi'nin ne bir tarikatı vardır, ne bir cemiyeti ve ne de herhangi bir isimle anılan topluluğu!

Ahmed Hulûsi, çeşitli çevrelerce **kendisine yakıştırılan her türlü pâye, ünvan ve etiketlerden berîdir! O, sadece Allâh kuludur!**

Kimseden **maddi veya siyasî, ya da manevî** bir beklentisi olmayıp, yalnızca **kulluk ve bir insanlık borcu** olarak **bilgilerinin bir kısmını okuyucularıyla paylaşmaktadır.**

Ahmed Hulûsi, yalnızca...

Düşünebilen beyinlerle düşüncelerini paylaşmaya çalışan bir düşünürdür!

Hepsi, bundan ibaret!

Hiçbir yazılı, sesli veya görüntülü eserinin TELİF HAKKI OLMAYAN yazarın eserleri, pek çok değerlendiren tarafından orijinaline uygun olarak bastırılıp, karşılıksız olarak çevrelerine

dağıtılmaktadır... Bugün milyonlarca ailenin evinde **Ahmed Hulûsi** imzalı eserlerin var olması, onun için yeterli şereftir.

Bu konulardaki detaylı çalışmaları aşağıdaki bazı internet sitelerinden inceleyebilir, dilediklerinizi tümüyle kendi bilgisayarınıza indirebilirsiniz.

www.ahmedhulusi.org

www.okyanusum.com

www.allahvesistemi.org

Sonuç olarak şunu vurgulayayım...

Herkesin görüşü kendi bilgi tabanının sonucu kadardır! **Bu eserleri kendiniz değerlendirmeye çalışın! Yazarla değil, yazılanla ilgilenin.** Sizlere karşılıksız olarak verilen bu **Allâh hibesi ilmi** hakkıyla inceleyin.

Ebedî yaşamınıza yön verebilecek düzeyde Allâh ve Sistemi'ni (Sünnetullâh'ı) **anlatan** bu eserler umarım sizlere yeni ufuklar açar.

Saygılarımla,

AHMED HULÛSİ

AHMED HULÛSİ'NİN <u>ÜCRETSİZ</u> OLARAK HEDİYE EDİLEN ESERLERİ

1. ALLÂH İLMİNDEN YANSIMALARLA KUR'ÂN-I KERÎM ÇÖZÜMÜ, 2009
   (Semih Sergen'in sesinden "KUR'ÂN-I KERÎM ÇÖZÜMÜ" CD'si ile birlikte)
2. DUA VE ZİKİR, 1991
3. YAŞAMIN GERÇEĞİ, 2000
4. İSLÂM'IN TEMEL ESASLARI, 1997
5. HZ. MUHAMMED'İN AÇIKLADIĞI ALLÂH, 1989
6. YENİLEN, 2005

Hayırseverler tarafından basılan bu eserlerden, http://www.ahmedhulusi.org/kuran_talep.php linkindeki formu dolduran kişilere, yalnızca nakliye ücreti karşılığında ve her adrese birer tane olmak üzere yollanacaktır.
Bu eserlerin temin edilebileceği adres aşağıdaki gibidir:

<u>DAĞITIM MERKEZİ:</u> Kuyumcukent Yan Hizmetler Binası 1.Kat 1.Yol No: 5 Yenibosna/ İSTANBUL

Tel: 0212 603 19 20
www.kuraniste.org

* Ahmed Hulûsi'nin tüm eserlerini www.ahmedhulusi.org adresinden indirebilirsiniz.

AHMED HULÛSİ'NİN DİĞER KİTAPLARI

1. MANEVÎ İBADETLER REHBERİ, 1965
2. EBU BEKİR ES SIDDÎK, 1965
3. TECELLİYÂT, 1967
4. RUH İNSAN CİN, 1972
5. İNSAN VE SIRLARI (1-2), 1986
6. DOST'TAN DOSTA, 1987
7. HAZRETİ MUHAMMED'İN AÇIKLADIĞI ALLÂH, 1989
8. EVRENSEL SIRLAR, 1990
9. Gavs-ı Â'zâm ABDULKÂDİR GEYLÂNÎ "GAVSİYE" AÇIKLAMASI, 1991
10. DUA VE ZİKİR, 1991
11. HAZRETİ MUHAMMED NEYİ "OKU"DU?, 1992
12. AKIL VE İMAN, 1993
13. MUHAMMED MUSTAFA (a.s.) (1-2), 1994
14. KENDİNİ TANI, 1994
15. TEK'İN SEYRİ, 1995
16. İSLÂM, 1996
17. İSLÂM'IN TEMEL ESASLARI, 1997
18. OKYANUS ÖTESİNDEN (1-2-3), 1998
19. SİSTEMİN SESLENİŞİ (1-2), 1999
20. "DİN"İN TEMEL GERÇEKLERİ, 1999
21. CUMA SOHBETLERİ, 2000
22. MESAJLAR, 2000
23. YAŞAMIN GERÇEĞİ, 2000
24. BİLİNCİN ARINIŞI, 2005
25. "B" SIRRIYLA İNSAN VE DİN, 2005
26. YENİLEN, 2007
27. ALLÂH İLMİNDEN YANSIMALARLA KUR'ÂN-I KERÎM ÇÖZÜMÜ, 2009
(*Semih Sergen'in sesinden "KUR'ÂN-I KERÎM ÇÖZÜMÜ" CD'si ile birlikte*)

AHMED HULÛSİ'NİN VİDEO SOHBETLERİ

A. ALLÂH İLMİNDEN YANSIMALARLA KUR'ÂN-I KERÎM ÇÖZÜMÜ

1. Kurân'ı Anlamak İçin Ön Bilgi
2. Semih Sergen'in Sesinden Türkçe "Kur'ân-ı Kerîm Çözümü" Okunuşu
3. Abdulbasît Abdussamed'in Sesinden Arapça Orijinal Okunuşu ile Birlikte "Kur'ân-ı Kerîm Çözümü"

B. SON SOHBETLER

1. Hologram Dünyan
2. Beyin Sırları
3. Beyin – Dua Mekanizması
4. Ehl-i Beyt'te Namaz

C. İNSAN VE DİN SOHBETLERİ

1. Ben "Muhammedî"yim
2. Kaynaktan Yarına
3. Kurân'ın Ruhu
4. Salât (Namaz) Ne İçin?
5. Hz. Muhammed'e İman
6. Tanrı(!)nın Ayak Sesleri
7. Hazineyi Okumak
8. Sünnet Ne Değildir?
9. Püf Noktası
10. Hz. Muhammed Farkı
11. Eski ve Yeni
12. Sünnetullâh
13. Sünnet-i Rasûlullâh
14. Bi-izni-hi
15. Enfüste ve Âfakta
16. "Tanrı Merkezli Din"mi?
17. İlim - İrade - Kudret

D. YENİLEN SOHBETLERİ

1. Tanrı Ulu mudur?
2. Anladığım İslâm

E. İSLÂM VE BİLİM (1990-1997)

1. Dostça Bir Söyleşi

2. “Tanrı” mı “Allâh” mı?
3. Allâh’ı Tanıyalım - 1
4. Allâh’ı Tanıyalım - 2
5. Sohbet
6. Hakikat
7. Uyanış
8. Üst Madde
9. Dost’tan Dosta
10. Ruh Cin Melek
11. Sorular ve Cevaplar
12. Kaza ve Kader
13. Kader ve Astroloji

F. KONFERANSLAR

1. Hamburg Konferansı
2. Gelsenkirchen Konferansı
3. Berlin Konferansı
4. Londra Konferansı
5. İzmir Konferansı
6. Antalya Konferansı
7. Antalya Falez Sohbeti
8. Bebek Sohbeti

* Ahmed Hulûsi'nin tüm eserlerini www.ahmedhulusi.org adresinden indirebilirsiniz.

* Ahmed Hulûsi'nin yabancı dillere çevrilmiş tüm eserlerine www.ahmedhulusi.org adresinden ulaşabilirsiniz.

AHMED HULÛSİ'NİN SESLİ SOHBETLERİ

A. ALLÂH İLMİNDEN YANSIMALARLA KUR'ÂN-I KERÎM ÇÖZÜMÜ

1. Kurân'ı Anlamak İçin Ön Bilgi
2. Kur'ân-ı Kerîm Çözümü ile İlgili Önemli Açıklama
3. Kur'ân-ı Kerîm'in Çözümü
4. Zorunlu Bir Uyarı
5. Allâh Esmâ'sındaki Muazzam, Muhteşem ve Mükemmel Özellikler (Esmâ ül Hüsnâ)
6. Semih Sergen'in Sesinden Türkçe "Kur'ân-ı Kerîm Çözümü" Okunuşu

B. YENİLEN SOHBETLERİ

1. Anladığım İslâm
2. Şeriat Devleti
3. Açık Konuşalım
4. Tanrı Ulu mudur?
5. Yanmamak için
6. Taoizm-Budizm-Totemizm-İslâm
7. Salâvat ve Ayna Nöronlar
8. Kurân'ı Neden Anlamıyoruz?
9. Kur'ân ve Yeni Çağ
10. Kur'ân Mucizesi "Ekber"iyet
11. Kur'ân Sırlarının Derinliğine
12. Muhteşem Kaynak
13. Örtülen Gerçekler
14. Allâh Rasûlü'ne Gerçekten İman Ediyor muyuz?
15. "İman" Neye?
16. Muhteşem İrsâl
17. "İlmî Sûret" ve Hologram
18. Niçin "Data"?
19. "Nokta"ndaki Kudret
20. Yenilenin Artık

C. SESLİ KİTAPLAR

1. Hz. Muhammed'in Açıkladığı Allâh
2. İslâm
3. İslâm'ın Temel Esasları
4. Hz. Muhammed Neyi Okudu?
5. Akıl ve İman
6. Tecelliyât

D. SİSTEM SOHBETLERİ

1. İnsanın Gerçeği
2. İnsan ve Ölüm Ötesi-1
3. İnsan ve Ölüm Ötesi-2
4. Okumak
5. Korunmak İçin
6. Âmentü-1
7. Âmentü-2
8. İslâm
9. Gerçekçi Düşünce
10. Akıl ve İman
11. Tekliğe Giriş
12. Tekliğin Esasları
13. Mi’râc
14. Ruh İnsan Cin Melek
15. Kadir Gecesi
16. Halifetullâh
17. Nefs Nedir?
18. Bilincin Arınışı
19. Öz’ün Seyri
20. Tek’in Takdiri
21. Üst Madde
22. Kaza ve Kader-1
23. Kaza ve Kader-2
24. Kader ve Astroloji

* Ahmed Hulûsi'nin tüm eserlerini www.ahmedhulusi.org adresinden indirebilirsiniz.
* Ahmed Hulûsi'nin tüm eserleri **KİTSAN**'dan temin edilebilir.

AHMED HULÛSİ'NİN TV SOHBETLERİ

A. ASTROLOJİ SOHBETLERİ (15 Bölüm) – TRT2 (1992)

B. EVRENSEL GERÇEKLER (36 Bölüm) – FLASH TV (1993)

C. KIRMIZI KOLTUK SÖYLEŞİ – STAR TV (2003)

D. EXPO TV (2005)

1. Selâm
2. Sünnet
3. Kurân'ın Ruhu
4. "B" Sırrı
5. Bismillâh
6. Allâh'a İman
7. Kilitlenmişlik
8. İsimler
9. Neyi "Oku"du?
10. Sünnetullâh
11. Din Adına
12. Muhammed Farkı
13. Ölüm
14. İbadet
15. Namaz
16. İlim - İrade - Kudret
17. Tanrı Merkezli
18. Ruhlar
19. Reenkarnasyon
20. Sistem
21. Oruç ve Zekât
22. Beyin ve Dua
23. Hac
24. Kadir
25. Akıl - İman
26. Kanmayın
27. Faytoncu
28. Muhammedî
29. Hazine
30. Veda

AHMED HULÛSİ'NİN YABANCI DİLLERE ÇEVRİLMİŞ KİTAPLARI

1. ALLÂH İLMİNDEN YANSIMALARLA KUR'ÂN-I KERÎM ÇÖZÜMÜ
İngilizce (Yeni)

2. İNSAN VE DİN
İngilizce (Yeni)

3. TEK'İN SEYRİ
İngilizce (Yeni)

4. EVRENSEL SIRLAR
İngilizce (Yeni Çeviri), Fransızca

5. HAZRETİ MUHAMMED'İN AÇIKLADIĞI ALLÂH
İngilizce (Yeni Çeviri), Almanca (Yeni Çeviri), Fransızca, İspanyolca, Rusça, Azerice, Arnavutça

6. İSLÂM
Almanca, Fransızca, İspanyolca, Rusça, Arnavutça

7. SİSTEMİN SESLENİŞİ 1-2
Almanca, Fransızca

8. DİN'İN TEMEL GERÇEKLERİ
Almanca, Fransızca

9. YAŞAMIN GERÇEĞİ
İngilizce (Yeni Çeviri), Almanca, Fransızca, Flemenkçe, Boşnakça

10. DOST'TAN DOSTA
Fransızca

11. MESAJLAR
Fransızca

12. TECELLİYÂT
İngilizce (Yeni Çeviri)

13. RUH İNSAN CİN
İngilizce

14. DUA VE ZİKİR
İngilizce (Yeni), Almanca (Yeni Çeviri), Azerice

15. İSLÂM'IN TEMEL ESASLARI
Azerice

16. KENDİNİ TANI
İngilizce

* Ahmed Hulûsi'nin yabancı dillere çevrilmiş kitap ve videolarına www.ahmedhulusi.org adresinden ulaşabilirsiniz.

AHMED HULÛSİ'NİN ÜCRETSİZ IPHONE, IPAD VE PODCAST UYGULAMALARI

A. IPHONE UYGULAMALARI

1. Kur'ân Çözümü
2. Dua ve Zikir
3. Esmâ ül Hüsnâ
4. Dost'tan Dosta

B. IPAD UYGULAMALARI

1. Kur'ân Çözümü
2. Dua ve Zikir
3. Esmâ ül Hüsnâ

B. PODCAST UYGULAMALARI

1. Ahmed Hulusi – Kur'ân-ı Kerîm Çözümü – Türkçe
2. Ahmed Hulusi – Kur'ân-ı Kerîm Çözümü – Arapça
3. Ahmed Hulusi – Son Sohbetler
4. Ahmed Hulusi – İnsan ve Din Sohbetleri
5. Ahmed Hulusi – Yenilen Sohbetleri
6. Ahmed Hulusi – İslâm ve Bilim 1990-1997
7. Ahmed Hulusi – Evrensel Gerçekler – Flash TV 1993
8. Ahmed Hulusi – Astroloji Sohbetleri – TRT2 1992
9. Ahmed Hulusi – Konferanslar
10. Ahmed Hulusi – Expo TV Sohbetleri 2005
11. Ahmed Hulusi – Star TV Kırmızı Koltuk

* Ahmed Hulûsi'nin eserlerinin yeni uygulamaları ile ilgili duyuruları www.ahmedhulusi.org adresinden takip edebilirsiniz.

NOTLAR